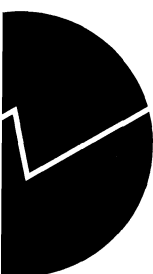

Trude Lappegård

**Regionale variasjoner i
fruktbarheten i Norge**

Rapport

Trude Lappegård

Regionale variasjoner i fruktbarheten i Norge

Rapporter

I denne serien publiseres statistiske analyser, metode- og modellbeskrivelser fra de enkelte forsknings- og statistikkområder. Også resultater av ulike enkeltundersøkelser publiseres her, oftest med utfyllende kommentarer og analyser.

Reports

This series contains statistical analyses and method and model descriptions from the different research and statistics areas. Results of various single surveys are also published here, usually with supplementary comments and analyses.

© Statistisk sentralbyrå, april 1999
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537- 4673-3
ISSN 0806-2056

Emnegruppe
02.02 Endringer

Emneord
Barnetall
Familiedanning
Fruktbarhet
Fylke
Regionaldata

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:.
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Sammendrag

Trude Lappegård

Regionale variasjoner i fruktbarheten i Norge

Rapporter 99/7 • Statistisk sentralbyrå 1999

Denne rapporten presenterer registerbaserte analyser av fruktbarheten på et lavt regionalt nivå i Norge fra 1971 til 1997. Rapporten er en del av prosjektet "Registerbaserte analyser av fruktbarheten i Norge" som ble satt i gang av Seksjon for demografi og levekårsforskning i Statistisk sentralbyrå i 1997. De registerbaserte dataene er hentet fra Fødselshistoriefilen som er basert på opplysninger fra Det sentrale folkeregister. Fødselshistoriefilen gir tilnærmet komplette fødselshistorier frem til og med 1997 for kvinner født etter 1935.

Del 1 av denne rapporten presenterer bakgrunn og perspektiver brukt i rapporten. Fruktbarhetsutviklingen fra 1971 til 1997 blir beskrevet gjennom tall fra aktuelle kalenderår. Analysene av fruktbarhetsmønstre tar utgangspunkt i fødselskullene som er født fra 1943 til 1967. Del 2 ser på fruktbarhetsutviklingen de siste tretti år. Det blir vist at fruktbarhetsnivået har gått i bølger og at det har vært store endringer i kvinnenenes fruktbarhetsmønster. Del 3 ser nærmere på fruktbarhetsmønstret til enkelte fødselskohorter ved å følge dem gjennom deres fruktbare periode. Det blir vist hvordan fruktbarhetsmønstret mellom fylkene varierer og hvordan de regionale forskjellene endrer seg mellom generasjonene. Analysene viser at det er store regionale forskjeller i hvor stor grad kvinnene i yngre generasjoner følger nye fruktbarhetsmønstre. Kvinnene får generelt færre barn. Dette gjelder også kvinner bosatt i fylker hvor det tradisjonelt ble født mange barn. I mange fylker er det fortsatt mange som får barn i ung alder, mens det i andre fylker blir mer vanlig å utsette familieetablering til senere i livsløpet. Del 4 gir en mer detaljert beskrivelse av fruktbarhetsutviklingen i hvert enkelt fylke. Fylkene blir presentert fortløpende og kommentert i forhold til utviklingen i landet under ett.

Emneord : Barnetall, familiedanning, fruktbarhet, fylke, regionaldata.

Innhold

Oppsummering	7
Fruktbarhetsutviklingen 1971-1997	7
Barnetallsfordeling	8
Innledning	9
Bakgrunn	9
Det regionale perspektivet	9
Fruktbarhet belyst på flere måter	10
Fruktbarhetsutviklingen 1971-1997	12
Samlet fruktbarhetstall	12
Gjennomsnittsalder ved første fødsel	14
De yngste og de eldste førstegangsfødende	15
Sammenhengen mellom samlet fruktbarhet og alder ved første fødsel	18
Regionale fruktbarhetsmønstre	19
Innledning	19
Kvartil- og medianalder	19
Sammenhengen mellom tidspunkt for førstefødsel og sentralitet	22
Gjennomsnittlig antall måneder mellom de to første barna	23
Andel med mindre enn halvannet år mellom de to første barna	26
Barnetallsfordeling	26
Barnløse	26
Sammenhengen mellom tredjefødsler og sentralitet	36
Antall barn	36
Avsluttende kommentarer	38
Fruktbarhetsmønstre i hvert fylke	40
Hele landet	40
Østfold	42
Akershus	44
Oslo	46
Hedmark	48
Oppland	50
Buskerud	52
Vestfold	54
Telemark	56
Aust-Agder	58
Vest-Agder	60
Rogaland	62
Hordaland	64
Sogn og Fjordane	66
Møre og Romsdal	68
Sør-Trøndelag	70
Nord-Trøndelag	72
Nordland	74
Troms	76
Finnmark	78
Referanser	80
Vedlegg	
A. Om logistisk regresjon	81
B. Vedleggstabeller	82
Tidligere utgitt på emneområdet	87
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	88

Oppsummering

Temaet i denne rapporten er regionale variasjoner i fruktbarheten i Norge. Rapporten er en del av prosjektet "Registerbaserte analyser av fruktbarheten i Norge". I dette prosjektet har vi hatt to målsettinger. Den ene var å vise forskjeller og variasjoner i fruktbarheten mellom fylkene. Den andre var å vise hvordan fruktbarhetsmønstret har endret seg innenfor det enkelte fylke. I analysene har vi sett på utviklingen i fruktbarheten fra 1971 til 1997. Samtidig har vi sett på utviklingen i fruktbarhetsmønstre mellom generasjoner av kvinner som er født fra 1943 til 1967. Analysene i rapporten tar utgangspunkt i hvor kvinnene er bosatt per 1. august 1998.

Når en skal forstå variasjoner i fruktbarhetsmønstre mellom fylkene, er det viktig å være klar over at både kulturelle, sosiale og økonomiske forhold vil være med å påvirke atferden til kvinnene i de ulike fylkene. Dette kan være normer knyttet ekteskap og familiedanning, likestilling, utdanning og yrkesdeltakelse. Disse forholdene vil ikke bare kunne variere mellom fylkene, men også mellom sentrale og mindre sentrale strøk.

Fruktbarhetsutviklingen 1971-1997

De samlede fruktbarhetstallene (for definisjon jf. avsnitt 'Fruktbarhet belyst på flere måter' i Del 1) har beveget seg i bølger gjennom de siste 30 årene. På 1990-tallet har de samlede fruktbarhetstallene holdt seg på et relativt stabilt nivå rundt 1,9 barn per kvinne. Forskjeller mellom fylkene i samlet fruktbarhet er blitt mindre nå enn tidligere. Gjennomsnittsalder ved første fødsel øker i alle fylker, men forskjellene er blitt større. Utsettelse av første fødsel skjer i hele landet, men i ujevnt tempo. Selv om det fortsatt er en gruppe kvinner som får barn tidlig, blir det stadig færre. Flere kvinner blir mødre i 30-årene, selv om dette er mer vanlig i noen fylker enn i andre. Sammenhengen mellom samlet fruktbarhetstall og alder ved første fødsel er blitt mindre entydig i dag enn før. Tidligere var det slik at tidlig start gjerne resulterte i mange barn, mens sen start førte til færre barn. I dag er forskjellene mellom fylkene større enn de var, noe som gir mindre klare skiller i slike bestemte fruktbarhetsmønstre.

Tidspunkt for førstefødsler

Kvinnene i de yngre generasjonene blir stadig eldre når de blir mødre for første gang. Alderen for når halvparten av kvinnene har fått sitt første barn har økt med tre år i løpet av to tiår. For 1943-47-kohorten var medianalderen 22,9 år og for 1963-67-kohorten 25,9 år. Medianalderen har økt mest i fylkene som allerede hadde en høy medianalder. Utsettelse av førstefødsel er en generell trend i hele landet, men er mest markert i fylker hvor den var høyest i utgangspunktet.

Kvartilalderen eller alderen når en fjerdedel av kvinnene har fått sitt første barn har også økt, men ikke i samme tempo som medianalderen. Differansen mellom kvartil- og medianalder har steget med over ett år fra 1943-47- til 1963-67-kohorten. Det er fortsatt en gruppe kvinner som får barn tidlig. Forskjellen mellom fylkene har blitt større, som et resultat av at kvartilalderen økte mest i fylkene som allerede hadde en høy kvartilalder.

Kvinner som bor i mindre sentrale strøk blir i større grad enn kvinner som bor i sentrale strøk førstegangs-fødende i tidlig alder, mens kvinner i sentrale strøk i større grad enn kvinner i mindre sentrale strøk er førstegangs-fødende som relativt gamle. Dette blir mer markert i de yngre kohortene enn det var i de eldre kohortene.

Avstanden mellom barna

Avstanden mellom første og andre fødsel har økt fra kvinner født mellom 1943 og 1947 til de som var født mellom 1958 og 1962. I den førstnevnte femårs-kohorten var gjennomsnittsavstanden mellom de to første barna 37,4 måneder, målt ved 35-årsalder, mens den var 44,7 måneder for den sistnevnte gruppen. Samtidig som kvinnene har fått bedre mulighet til å planlegge tidspunktet for fødslene har forskjellene mellom fylkene økt. Gjennomsnittsavstanden har økt mest i de fylkene hvor den allerede var størst.

I de yngste kohortene var gjennomsnittsalderen lavest i to grupper av fylker. Den ene gruppen er fylker hvor andelen av kvinner med utsatte førstefødsler er stor (f.eks. Oslo og Akershus). Dette betyr at kvinner som

blir mødre relativt sent konsentrerer småbarnsperioden i større grad enn andre. Den andre gruppen er fylker hvor både kvartil- og medianalderen er relativt lav, men ikke lavest (Sør- og Vestlandet). Dette er fylker hvor kvinnene tradisjonelt har fått mange barn.

Barnetallsfordeling

Den generelle trenden i landet er større heterogenitet blant kvinnene med hensyn til hvor mange barn de får. Tobarnsnormen som stod sterkt i de eldre kohortene er ikke like sterk i de yngre kohortene. Det blir observert en økning i barnløse kvinner og ettbarnsmødre. Samtidig har det vært en økning i andelen kvinner som velger å få tre eller flere barn.

Barnløse

Det er fortsatt for tidlig å fastslå hvor mange som vil forbli barnløse blant de yngste kohortene, som for alvor adopterte det nye fødselsmønsteret med utsatte førstefødsler. Målinger ved 35-årsalder kan likevel gi grunnlag for videre antakelser. Barnløsheten i de yngste kohortene har økt i forhold til de eldre kohortene. Dette gjelder spesielt i fylker hvor utsettelse av førstefødsler har vært sterk. Som en følge av at en stadig økende gruppe kvinner venter med å få barn til de har nådd en relativt høy alder, vil det være rimelig å anta at barnløsheten vil gå ned i de aktuelle fylkene også etter 35-årsalder. I hvilken grad kvinnene i disse fylkene vil ta igjen sine medsøstre i fylker som ikke i samme grad utsetter, vil bli interessant å følge fremover.

Kvinner i Oslo har hele tiden hatt høy barnløshet. Dette må ses i sammenheng med at mange som velger ikke å få barn flytter til Oslo, og at en stor gruppe kvinner flytter ut av Oslo når de får barn.

Ett barn

Utsatte førstefødsler fører også til utsettelse av andre fødsler. Mange kvinner i de yngre kohortene, som fikk sitt første barn relativt sent, har derfor ikke rukket å få sitt andre barn ved 35-årsalder. Generelt har det vært en økende andel kvinner som har kun ett barn i de yngre kohortene sammenlignet med de eldre kohortene. Forskjellene mellom fylkene har blitt mindre. Dette er et resultat av at andelen har økt mer i de fylkene som hadde en lav andel kvinner med bare ett barn. Hvorvidt den økende graden av ettbarnsmødre er et resultat av bevisste valg eller utsatte førstefødsler er det ikke mulig å si ut fra våre analyser, men mest sannsynlig vil det være en kombinasjon.

To barn

To barn er fortsatt mest vanlig selv om det har vært en klar nedgang i de yngre kohortene. Tobarnsnormen har i alle fødselskohortene stått sterkest på Østlandet. Normen hadde en topp blant kvinnene som var født rundt 1950. For kvinnene i disse kohortene hadde normen en klar oppsving, også i de fylkene hvor det tradisjonelt har vært flerbarnsfamilien (f.eks. Sogn og

Fjordane) som har vært den gjeldende normen. Da andelen tobarnsmødre gikk ned, gikk den raskest ned i de fylkene hvor kvinnene tradisjonelt har fått mange barn.

Selv om andelen ettbarnsmødre er økende i de yngste kohortene, er det fortsatt slik at de fleste som får ett barn får ett barn til. I de tradisjonelt barnerike fylkene er det godt over 80 prosent av kvinnene som har fått ett barn som også får ett barn til målt ved 35-årsalder. I fylker hvor det nye fruktbarhetsmønsteret, med utsatte førstefødsler, har vært gjeldende er andelen noe lavere. Observasjoner fra de eldre kohortene gjør det rimelig å anta at andelen vil øke i de yngre kohortene i disse fylkene, selv om de ikke vil nå det samme nivået som kvinner i fylker som følger mer tradisjonelt mønster.

Tre eller flere barn

I de eldste kohortene vi har oversikt over, hadde nærmere halvparten av alle kvinnene tre eller flere barn. Utsatte førstefødsler og økende andel barnløse gjør det lite sannsynlig at vi vil se slike tall igjen. I de senere års utvikling er det tendenser som tyder på at det er blitt mer moderne å få mange barn i enkelte grupper. Da tobarnsnormen ble svakere i de yngste kohortene, var en av følgene at andelen trebarnsmødre økte igjen. Dette skjedde i alle fylker, men særlig i de fylkene hvor det tradisjonelt var blitt født mange barn.

Utviklingen blant kvinner med to barn som får nummer tre følger samme mønster. Det er imidlertid en noe større økning i andelen i de yngste kohortene, noe som viser at det er en økende tendens til at når kvinner først velger å få barn er det stadig flere som velger å få mange. Også her har det vært en større økning i de yngste kohortene i de fylkene hvor det tradisjonelt har vært vanlig med mange barn enn i de fylkene hvor tobarnsnormen sto sterkest.

Et interessant forhold er at hvorvidt sentralitet har mindre betydning for de yngste kohortene enn i de eldre kohortene for om kvinnene får sitt tredje barn eller ikke.

Antall barn

Utsatte førstefødsler, antallet barnløse og kvinner med ett, to eller tre barn har betydning for det gjennomsnittlige barnetallet en fødselskohort ender opp med. Så lenge kvinnene får barn vil dette tallet endre seg og det er derfor for tidlig å gjøre opp endelig status for de yngste kohortene. Foreløpig kan en si at østlandsfylkene og Troms skiller seg fra de andre fylkene i de yngste kohortene. Målt ved 35-årsalder hadde kvinnene i disse fylkene født et relativt lavt antall barn per kvinne. Siden dette er fylker som følger det nye fruktbarhetsmønsteret, vil det være rimelig å anta at barnetallet for disse kohortene vil øke i årene fremover i disse fylkene.

Innledning

”Vi have karter, som vise landets fjeldstrækninger og elveløb, og nu har jeg antydnet et kart, som skulde antyde sædernes tilstand blant folket. (...) Fjeldene have sit bestemte sted og elvene sine visse løb; slikt kan man tegne af på et kart; men sæderlighets-tilstanden blant folket er en foranderlig ting, som en snefond – nogle vindkast kunne have givet den dens skikkelse i dag, og en storm i morgen kan forandre det heles udseende. Åndens luftninger eller fristelserenes kastevinde – man vet ikke, hvor de komme fra eller hvor de fare hen – kunne hurtigt forandre et folks sæder, snart til det bedre, snart til det verre, og derfor bort med den forstilling, at der skulde være sådanne stående og blivende ligheder og forskjellerheder i bygdefolkenes moralske tilstande.”

Eilert Sundt (1857) – Om Sædelighets-tilstanden i Norge

Bakgrunn

Det er i liten grad blitt gjort systematiske og omfattende empiriske analyser av regionale variasjoner i fruktbarheten i Norge. Denne rapporten har foretatt en detaljert kartlegging av fruktbarheten på et lavt regionalt nivå. Rapporten er en del av prosjektet ”Registerbaserte analyser av kohortfruktbarheten i Norge”. De registerbaserte dataene er hentet fra Fødselshistoriefilen som er basert på opplysninger fra Det sentrale folkeregister. Fødselshistoriefilen gir tilnærmet komplette fødselshistorier for kvinner født etter 1935.

Formålet med rapporten har vært todelt. På den ene siden har vi ønsket å vise forskjeller og variasjoner i fruktbarheten mellom fylkene i Norge. På den annen side har vi ønsket å vise hvordan fruktbarhetsmønstret har endret seg i fylkene over tid.

Fruktbarheten i fylkene blir beskrevet både gjennom endringer mellom kalenderår og gjennom endringer mellom generasjoner av kvinner eller ulike fødselskohorter.

Det regionale perspektivet

Når en bruker et regionalt perspektiv for å beskrive fruktbarheten, er det flere forhold som bør trekkes frem for å forstå variasjoner i fruktbarhetsmønstre mellom fylkene.

Både kulturelle, sosiale og økonomiske forhold er med på å påvirke kvinnes valg og preferanser i forhold til familiedanning. Det er flere kulturelle forhold som vil

kunne ha betydning for kvinnes fruktbarhet. Et slikt forhold er normer knyttet til ekteskap og familiedanning. Fra tidligere var det for eksempel slik at både Nord-Norge og Vestlandet hadde sterke føringer knyttet til at det materielle grunnlaget for samliv burde være i orden før en giftet seg og satte bo (Berge 1974). De hadde imidlertid ulike normer knyttet til å få barn før ekteskapet. I Nord-Norge var det større aksept for å få barn før en var gift enn på Vestlandet. Dette resulterte i lavere alder for når kvinnene fikk barn i Nord-Norge.

Det vil også være andre kulturelle forhold som vil ha betydning for fruktbarhetsnivået i fylkene. Dette kan være normer knyttet til likestilling, utdanning og yrkesdeltakelse. Her vil både tilgang til kvinnearbeidsplasser og aksepterte omsorgsordninger for barn ha en sentral rolle (Kravdal 1991a). I tillegg vil religiøse forhold kunne ha en selvstendig verdi (se f.eks. Kravdal 1991a, Blom mfl. 1993).

I en tidligere analyse av regionale variasjoner i fruktbarheten så en at barnetallet sank parallelt med økende urbanisering. Forskjellene i fruktbarheten mellom sentrale og mindre sentrale strøk må ses i sammenheng med de kulturelle forholdene som er beskrevet over. Det vil være rimelig å anta at det vil være forskjeller i normer knyttet til både familiedanning og yrkesdeltakelse mellom mindre sentrale strøk og sentrale strøk innenfor det enkelte fylket.

I et samfunn med høy mobilitet vil kvinnene være påvirket både av normer som preget hennes oppvekst-

miljø og av forhold som er gjeldende der hun har bodd som voksen. Hva som blir den bærende normen for den enkelte vil blant annet avhenge av hvor hun flytter fra og hvor hun flytter til. I denne rapporten tar vi utgangspunkt i hvor kvinnene er bosatt per i dag.¹

Fruktbarhet belyst på flere måter

For å få et helhetlig bilde av reproduksjonen i Norge skal vi belyse fruktbarheten på ulike måter.

a) Samlet fruktbarhet

Samlet fruktbarhet (SFT) er et hypotetisk mål som blir presentert gjennom den løpende befolkningsstatistikken. SFT for et gitt år er et uttrykk for det gjennomsnittlige antall levendefødte barn som vil bli født av en kvinne som gjennomlever hele den fødedyktige perioden med aldersspesifikke fødselsrater som i observasjonsåret. SFT beregnes som summen av alle ettårige aldersavhengige fruktbarhetsrater (årlig antall levendefødte barn per 1 000 kvinner) 15-49 år. SFT er et hypotetisk mål som ikke viser hvor mange barn kvinner faktisk får, men hvor mange de vil komme til å få hvis det aldersspesifikke fruktbarhetsmønstrer fortsetter i hele deres fødedyktige periode. SFT er et godt mål for å ta utviklingen på pulsen. Det er imidlertid sårbart for forandringer i fødselsmønstrer som for eksempel endringer i alder ved første fødsel.

b) Kohortfruktbarhet

Kohortfruktbarhet er et mål som viser det gjennomsnittlige antall levendefødte barn som en fødselskohort får i løpet av sin fruktbare periode. Først når naturen har sagt stopp, rundt 50-årsalder, er det gitt hvor mange barn kvinner født i et bestemt år har fått i gjennomsnitt. I flere av analysene i denne rapporten har vi gjort målinger ved 35-årsalder. Dette har vi gjort for å kunne følge utviklingen helt frem til 1958-62-kohorten, som er de første kohortene som for alvor adopterte det nye fruktbarhetsmønstrer, med bl.a. førstefødsler senere i livsløpet. Nettopp på grunn av det nye fruktbarhetsmønstrer vil det skje mye også etter 35-årsalder. Analyser ved 35-årsalder kan gi et godt bilde av regionale fordelingsmønstrer, og samtidig gi grunnlag for antakelser om nye trender i utviklingen.

c) Tidspunkt for første fødsel

- i) Gjennomsnittsalder ved første fødsel – viser gjennomsnittlig alder blant de som fikk sitt første barn ved et gitt kalenderår.
- ii) Kvartil- og medianalder – viser alderen da henholdsvis en fjerdedel og halvparten av samtlige kvinner i et fødselskull har blitt mødre for første gang.

d) Avstanden mellom barna

Avstanden mellom barna blir målt i gjennomsnittlig antall måneder mellom de to første barna. I tillegg måles andelen som får de to første barna med kort mellomrom (mindre enn halvannet år).

e) Barnetallsfordeling

Barnetallsfordelingen viser hvor mange kvinner som har henholdsvis ingen, ett, to, tre og fire eller flere for utvalgte fødselskohorter målt ved ulike aldre.

Tre analysenivåer

a) Periodefruktbarhet

Det blir gjort analyser av fruktbarheten i bestemte kalenderår for å kunne beskrive utviklingen i fruktbarheten fra 1971 til 1997.

b) Fødselskohorter

Det blir gjort analyser av fruktbarhetsmønstrer til utvalgte fødselskohorter. Analysene er gjort på femårs fødselskohorter hvor den eldste femårs fødselskohorten er kvinner født mellom 1943 og 1947. En fininndeling i enkelte kohorter i hvert fylke ville ikke gitt store nok grupper til de ulike analysene som ble gjennomført. Disse analysene blir gjort for å vise utviklingen i fruktbarhetsmønstrer mellom ulike generasjoner av kvinner.

c) Regionale forskjeller

Det blir gjort analyser som vil vise hvordan fylkene er plassert i forhold til hverandre innenfor et bestemt kalenderår eller i en bestemt fødselskohort. Det blir også gjort analyser av hvordan fruktbarheten har utviklet seg i de enkelte fylkene. For å vise regionale forskjeller har vi brukt følgende fordelingsnøkkel for å klassifisere fylkene i ulike nivåer: For hvert fruktbarhetsparameter har vi tatt utgangspunkt i laveste og høyeste mål i hvert kalenderår eller fødselskohort, og fordelt fylkene mellom fem like store grupper. I enkelte av analysene er Oslo skilt ut som egen gruppe fordi de har skilt seg vesentlig ut fra de andre fylkene. Når en skal forstå Oslos store avvik i fruktbarhetsmønstrer fra resten av landet er det flere forhold det er viktig å være klar over. Til forskjell fra andre fylker utgjøres Oslo utelukkende av sentrale deler av landets største tettsted. Samtidig er Oslo et fylke med sterk selektiv flytting. I tillegg vil det kunne være atferdsforskjeller mellom Oslo og resten av landet.

Hvordan lese rapporten

Rapporten er delt i tre deler. Del 2 ser på fruktbarhetsutviklingen fra 1971 til 1997. Dette blir belyst gjennom samlet fruktbarhetstall og alder ved første fødsel. Alder ved første fødsel blir belyst gjennom tre ulike mål. I tillegg til gjennomsnittsalder ved første fødsel ser vi på andelen som var 22 år eller yngre ved første fødsel og andelen som var 33 år eller eldre ved første fødsel. Til slutt i denne delen ser vi nærmere på sammenhengen mellom samlet fruktbarhet og alder ved første fødsel. Del 3 presenterer analyser av fruktbarhetsmønstrer til

¹ Analysene i rapporten omfatter kvinner bosatt i Norge per 1.8.1998.

kvinner født i ulike fødselskohorter. Dette gjør vi ved å bruke tre ulike mål på fruktbarheten. Det ene er tidspunkt for første fødsel. Her gjør vi rede for kvartil- og medianalder som viser da henholdsvis en fjerdedel og halvparten av samtlige kvinner i en fødselskohort har blitt mødre. I tillegg ser vi nærmere på sammenhengen mellom tidspunkt for første fødsel og sentralitet. Det andre målet på fruktbarhet vi gjør bruk av er avstanden mellom de to første barna. Her viser vi gjennomsnittlig antall måneder mellom de to første barna og andel kvinner som fikk sitt andre barn mindre enn halvannet år etter første fødsel. Det tredje vi skal se på er hvor mange barn kvinnene får. I tillegg til barnetallsfordeling ser vi på hvor mange av dem med ett barn som får ett barn til, og hvor mange av dem med to barn som får ett tredje barn. Del 4 gir en mer detaljert beskrivelse av fruktbarhetsutviklingen i hvert fylke. Fylkene blir presentert fortløpende og kommentert i forhold til utviklingen i landet under ett.

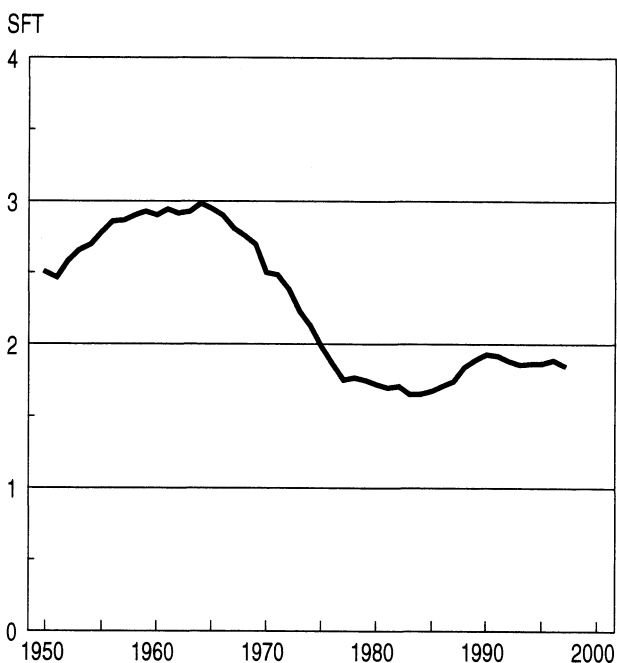
Fruktbarhetsutviklingen 1971-1997

Fruktbarhetsutviklingen de siste 30 årene kjennetegnes ved store endringer i både fruktbarhetsnivået og kvinnes fruktbarhetsmønster. I denne delen ser vi på utviklingen i fruktbarheten fra 1971 og frem til 1997 i bestemte kalenderår. Vi tar utgangspunkt i tre femårsperioder (1971-75, 1981-85, 1991-95), samt tall fra 1997. Vi vil belyse utviklingen i fruktbarheten gjennom å se på samlet fruktbarhetstall og alder ved første fødsel. Vi vil også se nærmere på sammenhengen mellom disse to målene.

Samlet fruktbarhetstall

I 1997 ble det født nesten 60 000 barn i Norge. I samlet fruktbarhetstall utgjorde dette 1,86 barn per kvinne. Dette ligger under reproduksjonsnivået, det vil si det barnetallet som er nødvendig for på lang sikt å få akkurat balanse mellom fødsler og dødsfall når en ser bort fra inn- og utvandring. Med dagens dødelighet tilsvarer reproduksjonsnivået et samlet fruktbarhetstall på om lag 2,08.

Figur 1. Samlet fruktbarhetstall 1950-1997

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå

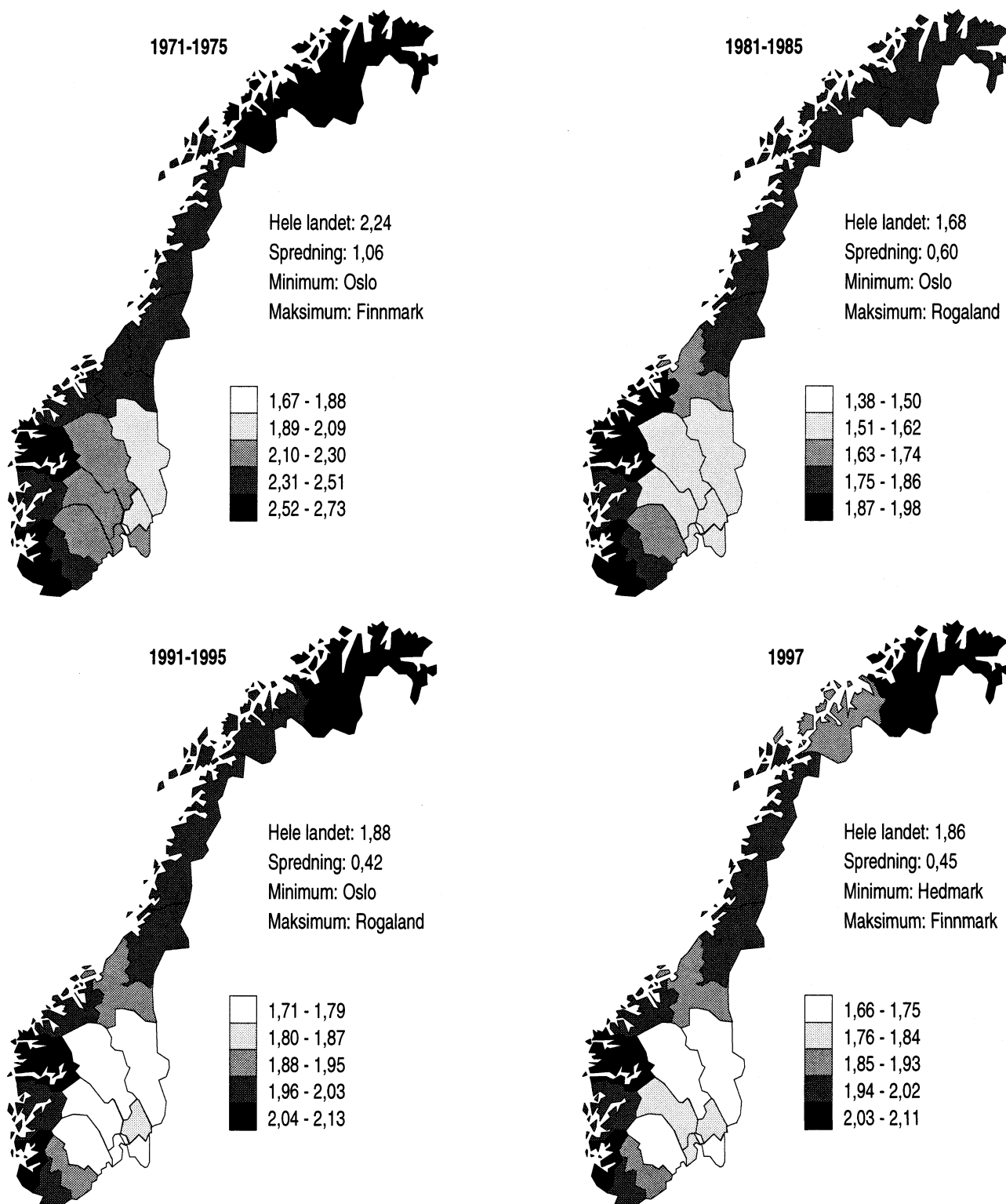
Figur 1 viser at utviklingen i SFT har gått i bølger fra begynnelsen av 1970-tallet og frem til 1997. I perioden 1971-75 var det samlede fruktbarhetstallet 2,24. Frem til perioden 1981-85 sank det dramatisk til 1,68. Etter dette har det skjedd en gradvis økning igjen og i perioden 1991-95 var det samlede fruktbarhetstallet 1,88 barn per kvinne. I tillegg til de nasjonale endringene i samlet fruktbarhet har også de regionale variasjonene endret seg.

Kart 1 viser samlet fruktbarhetstall etter fylke. Endringene i de regionale variasjonene er i hovedsak et resultat av at forskjellene mellom fylkene har blitt mindre. I perioden 1971-75 var det laveste samlede fruktbarhetstallet 1,67 (Oslo) og det høyeste 2,73 (Finnmark). Dette utgjorde en spredning på hele 1,06 barn per kvinne. Da SFT var på sitt laveste, i perioden 1981-85, var det en spredning på 0,6 barn per kvinne. Selv om det samlede fruktbarhetstallet økte frem til perioden 1991-95 ble forskjellene mellom fylkene mindre. I 1991-95 og i 1997 var det en spredning på henholdsvis 0,42 og 0,45 barn per kvinne.

Generelt kan en si at Oslo, i alle periodene, har hatt lavest SFT, mens Finnmark og noen av vestlandsfylkene har hatt høyest SFT. I de nordligste fylkene og Trøndelagsfylkene har SFT hele tiden ligget over landsgjennomsnittet, med Finnmark øverst. I disse regionene har SFT gått mest ned i Troms og Sør-Trøndelag som i 1997 hadde en samlet fruktbarhet nær gjennomsnittet for landet under ett. På Sør- og Vestlandet har SFT også ligget over landsgjennomsnittet. Sogn og Fjordane og Rogaland har i alle periodene hatt et høyt samlet fruktbarhetstall. På 1990-tallet har SFT i Aust-Agder vært nærmere landsgjennomsnittet enn tidligere.

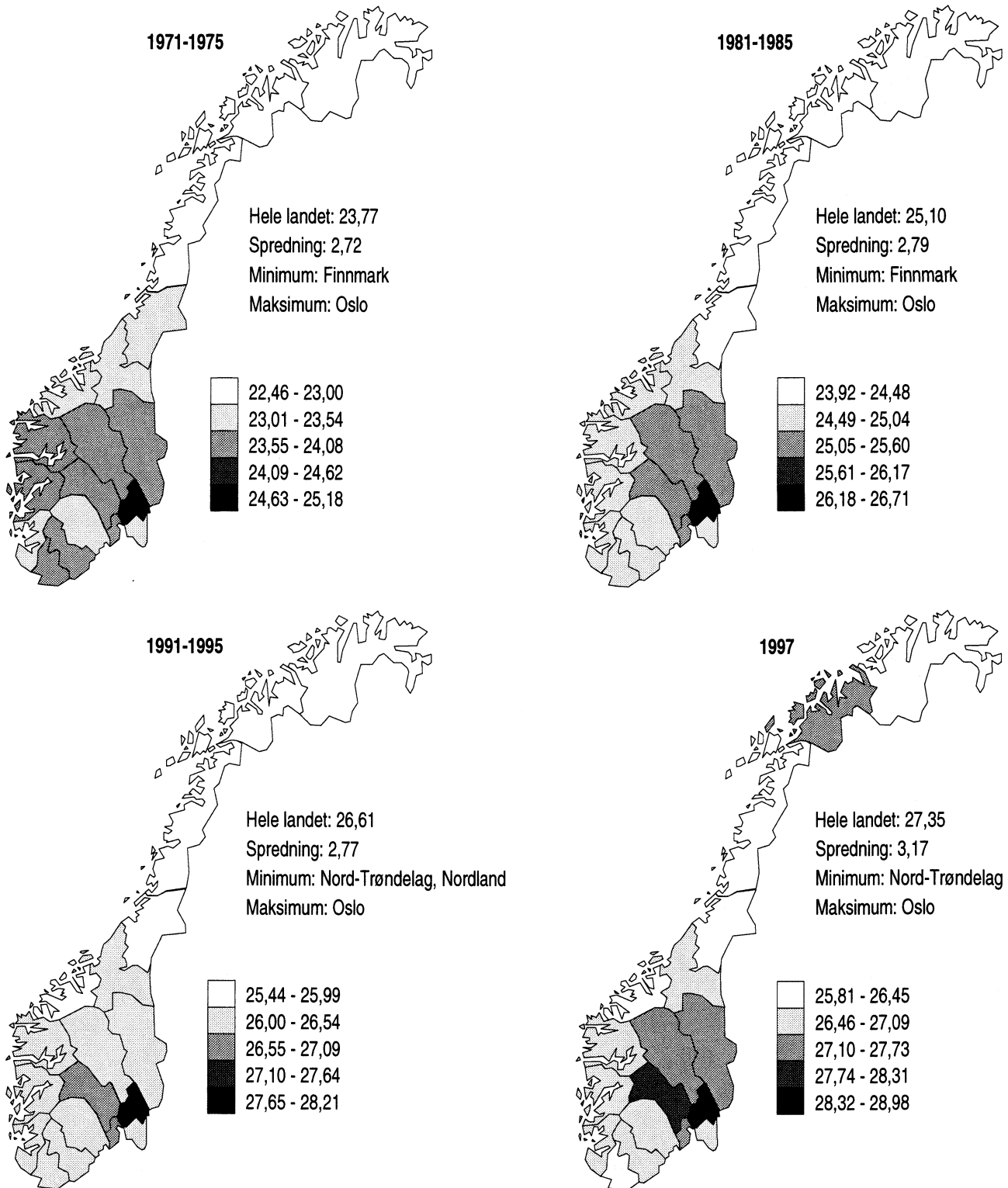
Oslo og Akershus har i alle periodene hatt SFT som ligger under landsgjennomsnittet, men hvor Akershus hele tiden har hatt høyere fruktbarhetstall enn Oslo. I østlandsfylkene har det skjedd en del endringer gjennom de ulike periodene. SFT har i disse regionene vært under eller nær landsgjennomsnittet i alle periodene. De største endringene har skjedd i løpet av 1990-tallet hvor mange av disse fylkene og Oslo har nærmet seg hverandre i samlet fruktbarhetstall. Oslo har ikke lenger den klart laveste fruktbarheten og i 1997 var SFT i Hedmark lavere enn i Oslo.

Kart 1. Samlet fruktbarhetstall 1971-1997, etter fylke¹

¹ For en fullstendig oversikt over SFT i hvert enkelt fylke, se vedleggstabell 1.
 Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Gjennomsnittsalder ved første fødsel

Kart 2. Gjennomsnittsalder ved første fødsel, etter fylke¹¹ For en fullstendig oversikt over gjennomsnittsalder ved første fødsel i hvert enkelt fylke, se vedleggstabell 2.

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 2 viser gjennomsnittsalder ved første fødsel etter fylke. Gjennomsnittsalder for førstegangsfødende har økt med 3,58 år fra begynnelsen av 1970-tallet og frem til 1997, fra 23,77 år i 1971-75 til 27,35 år i 1997. Forskjellene mellom fylkene har også blitt større, noe som betyr at forskjellene i gjennomsnittsalder ved første fødsel har økt. I 1997 var den laveste gjennomsnittsalderen for førstegangsfødende 25,31 år, mens den høyeste var 28,51 år. Dette er en forskjell på hele 3,18 år. I periodene 1971-75, 1981-85 og 1991-95 er det en spredning på henholdsvis 2,72, 2,79 og 2,77 år. Dette viser at forskjellene mellom fylkene har økt spesielt de siste årene. I hovedsak er dette et resultat av at gjennomsnittsalderen har økt mer i de fylkene hvor gjennomsnittsalderen allerede var høy, enn i de fylkene hvor gjennomsnittsalderen var lav. De økte forskjellene kan også ha en metodisk forklaring. Eventuelle avvik i tallene for enkeltår kan jevnes ut når en måler for en femårsperiode. En bør derfor være noe forsiktig når en tolker forskjeller mellom enkeltår og femårsperioder.

På samme måte som med den samlede fruktbarheten kan en si at Oslo og de nordligste fylkene representerer hvert sitt ytterpunkt hvor gjennomsnittsalderen er høyest i Oslo. De andre fylkene har endret seg i retning fra å være nær landsgjennomsnittet til å nærme seg ett av de to ytterpunktene. Det er imidlertid flest som har nærmet seg ytterpunktet hvor gjennomsnittsalderen ved første fødsel var lavest. I de nordligste fylkene og Trøndelagsfylkene har gjennomsnittsalderen for førstegangsfødende ligget under landsgjennomsnittet, med unntak av Troms som var tilnærmet gjennomsnittet i 1997. I Sør-Trøndelag er gjennomsnittsalderen noe høyere enn de andre fylkene nordover.

I vestlandsfylkene og i Agderfylkene har ikke gjennomsnittsalderen ved første fødsel gått like mye opp som i de andre fylkene. Avstanden til fylkene hvor kvinnene i større grad utsetter å få barn har dermed økt. Utsettelse av første fødsel har i løpet av 1990-tallet gått i et svakere tempo i Møre og Romsdal og Vest-Agder. I 1997 var gjennomsnittsalderen på samme nivå som de nordligste fylkene hvor gjennomsnittsalderen hele tiden har vært lavest.

Gjennomsnittsalderen ved første fødsel har hele tiden vært spesielt høy i Oslo og Akershus. Gjennomsnittsalderen har også økt mer i disse fylkene enn den har gjort i de fylkene hvor gjennomsnittsalderen var lav. Ingen andre fylker har en gjennomsnittsalder nær Oslo og Akershus, med unntak av Buskerud som nærmet seg Akershus i 1997.

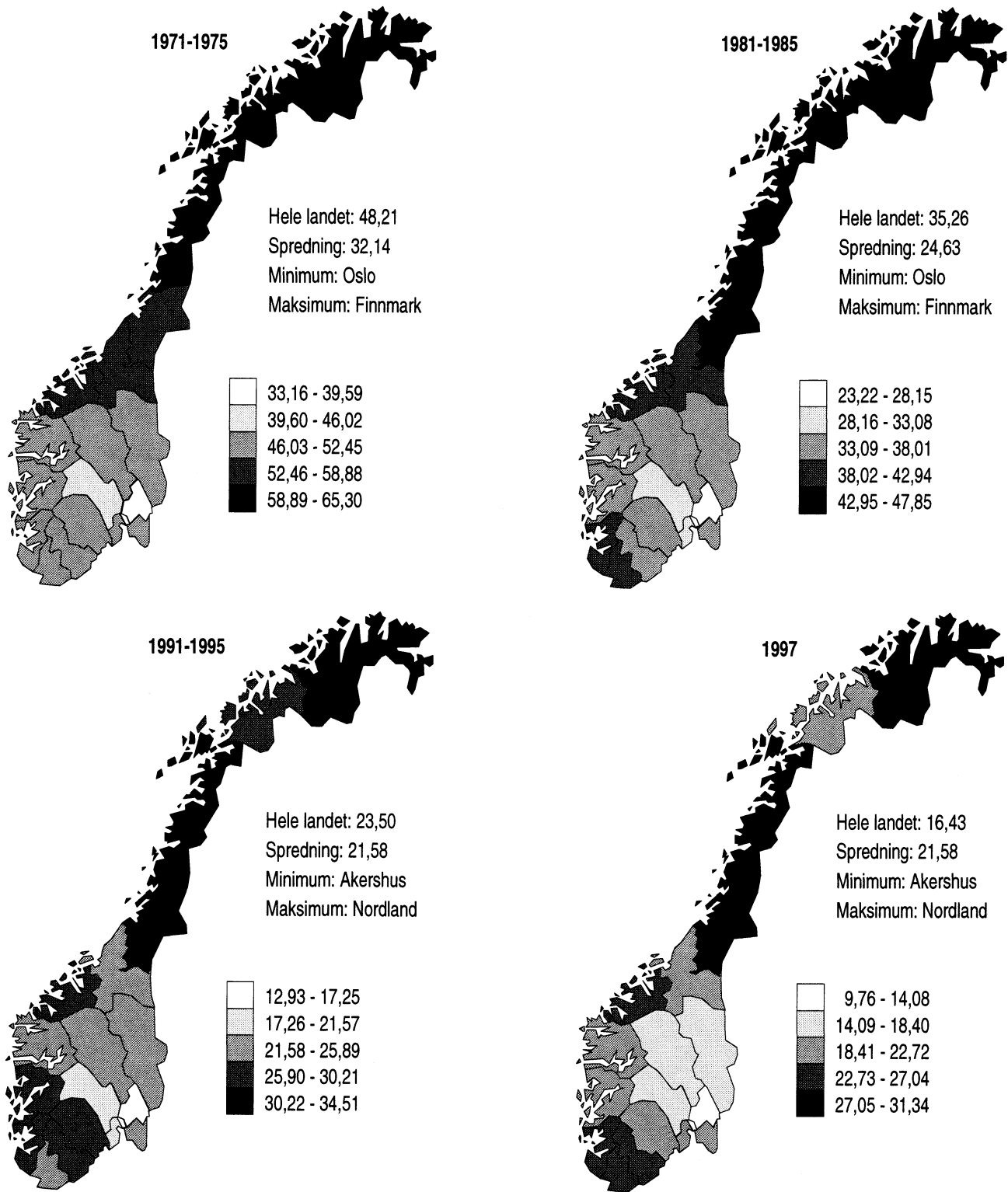
De yngste og de eldste førstegangsfødende

At gjennomsnittsalderen ved første fødsel går opp betyr at flere venter med å få sitt første barn, men det betyr ikke nødvendigvis at alle gjør det. Vi skal se nærmere på to forhold som vil vise dette. Det ene er andelen kvinner som tilhører de yngste førstegangsfødende og det andre er andelen som tilhører de eldste førstegangsfødende. Her har vi definert de yngste til å være 22 år eller yngre og de eldste til å være 33 år eller eldre.

Kart 3 viser andel som var 22 år eller yngre ved første fødsel. Andelen av unge førstegangsfødende har hatt en dramatisk nedgang fra begynnelsen av 1970-tallet og frem til 1997. I perioden 1971-75 var hele 48,2 prosent av alle førstegangsfødende 22 år eller yngre. I 1997 var den tilsvarende andelen 16,4 prosent. Selv om nedgangen er stor, er det likevel en betydelig andel som fortsatt får barn relativt tidlig. De regionale forskjellene er store, selv om forskjellene mellom fylkene har blitt mindre. I perioden 1971-75 var den laveste andelen unge førstegangsfødende på 33,2 prosent (Oslo) og den høyeste på 65,3 (Finnmark). Dette var en spredning på hele 32,1 prosent. I 1997 var den laveste andelen på 9,8 prosent (Akershus) og den høyeste på 31,34 prosent (Nordland), som var litt lavere enn Oslos nivå i 1971-75. Spredningen var redusert til 21,6 prosent. Dette skyldes i hovedsak at andelen unge førstegangsfødende hadde sunket mer i de fylkene hvor andelen tidligere hadde vært høy.

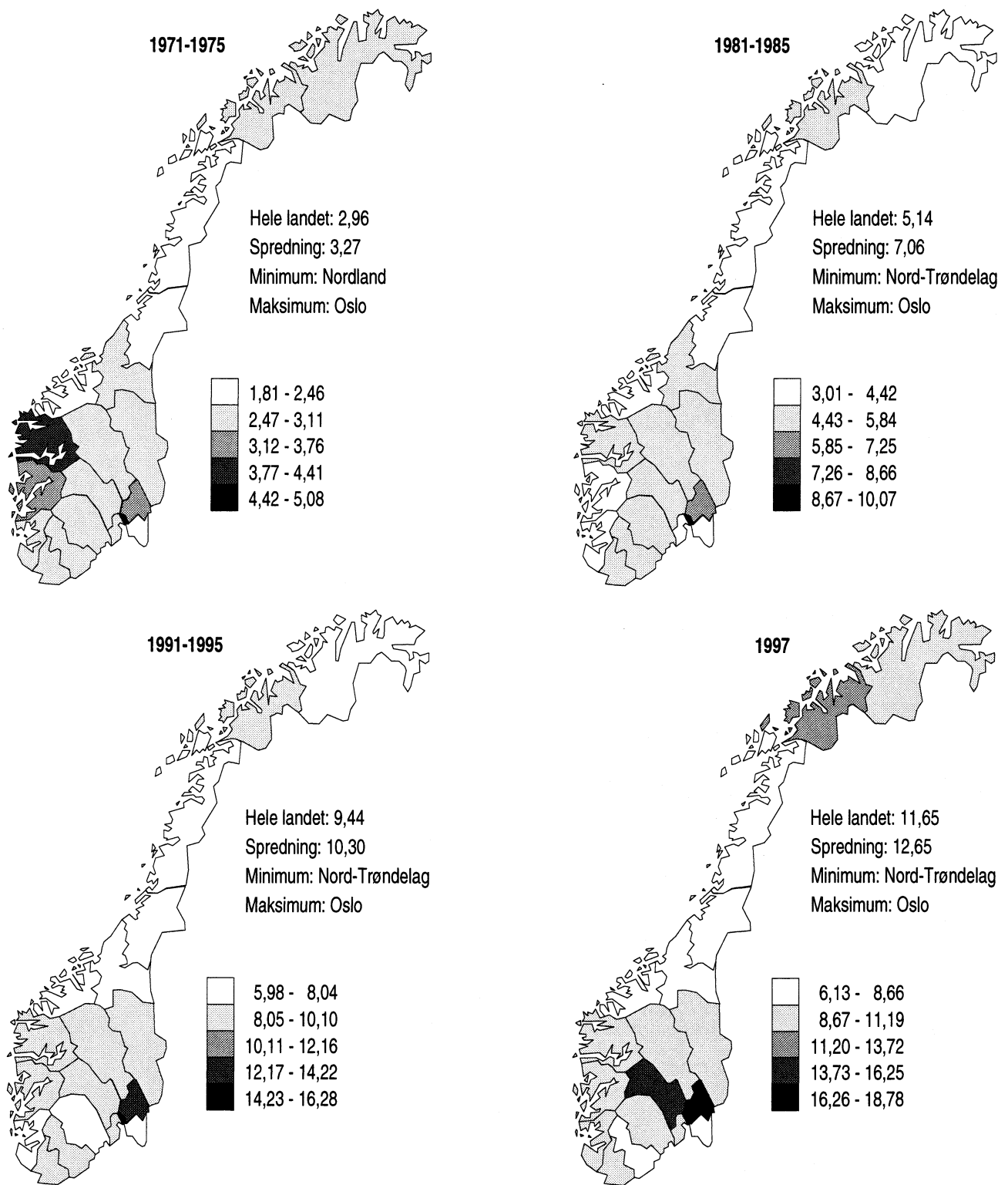
De nordligste fylkene skiller seg vesentlig fra Oslo og Akershus. I de nordligste fylkene og Trøndelagsfylkene skiller Troms og Sør-Trøndelag seg fra resten av regionene. For Sør-Trøndelag gjelder dette alle periodene, mens det for Troms kun gjelder på 1990-tallet. I begge disse fylkene er andelen unge førstegangsfødende nå lavere enn gjennomsnittet for hele landet.

Både når det gjelder samlet fruktbarhetstall og gjennomsnittsalder har Sør- og Vestlandet vært relativt like de nordligste fylkene. Dette gjelder imidlertid ikke andelen kvinner som var 22 år eller yngre ved første fødsel. Selv om det har vært noe variasjon i de ulike periodene, har disse fylkene en noe lavere andel unge førstegangsfødende enn de nordligste fylkene. Den største endringen når det gjelder de resterende fylkene er i innlandsfylkene, som har nærmet seg Oslo og Akershus hvor andelen svært unge førstegangsfødende var lavest. Buskerud har imidlertid ligget nær Oslo og Akershus i alle periodene.

Kart 3. Andel som var 22 år eller yngre ved første fødsel.¹ Prosent

¹ For en fullstendig oversikt over andelen som var 22 år eller yngre ved første fødsel i hvert fylke, se vedleggstabell 3.
Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 4. Andel som var 33 eller eldre ved første fødsel.¹ Prosent

¹ For en fullstendig oversikt over andelen som var 33 år eller eldre ved første fødsel i hvert fylke, vedleggstabell 4.
Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 4 viser andelen som var 33 år eller eldre ved første fødsel. Andelen av de eldste førstegangsfødende har ikke økt tilsvarende det andelen av de yngste har sunket, men den har likevel økt noe. I perioden 1971-75 var det i underkant av 3 prosent av de førstegangsfødende som var 33 år eller eldre. I 1997 var denne andelen økt til 11,6 prosent. Andelen har ikke økt like mye over hele landet, så forskjellene mellom fylkene er blitt større. I de fylkene hvor andelen var høyest har økningen vært sterkere enn i de fylkene hvor andelen var lavest. I perioden 1970-75 var den høyeste andelen av de eldste førstegangsfødende på drøye 5 prosent (Oslo), mens den i 1997 var på hele 18,8 prosent (fortsatt Oslo). Den laveste andelen i perioden 1971-75 var på 1,8 prosent (Nordland), mens den var på 6,1 prosent (Nord-Trøndelag) i 1997.

I begge periodene 1971-75 og 1981-85 var andelen som var 33 år eller eldre ved første fødsel lav i hele landet, med unntak av Oslo som hadde en høyere andel enn de andre fylkene. På begynnelsen av 1990-tallet skiller Oslo og Akershus seg ut fra resten av landet. Forskjellene er betydelige. Mens Oslo og Akershus utgjør det ene ytterpunktet, med en relativt høy andel eldre førstegangsfødende, utgjør resten av landet det andre ytterpunktet. Dette endrer seg noe i løpet av 1997. Akershus befinner seg fortsatt nær Oslo, mens Buskerud nærmer seg Akershus. Andelen i Troms har økt mer enn i andre fylker og befinner seg på et nivå midt i mellom de to ytterpunktene.

Sammenhengen mellom samlet fruktbarhet og alder ved første fødsel

Ved å se samlet fruktbarhet i sammenheng med gjennomsnittsalder ved første fødsel kan en lage en enkel fremstilling som viser ulike fruktbarhetsmønstre. Samlet fruktbarhetstall og gjennomsnittsalder ved første fødsel er delt i tre grupper - lav, middels og høy - slik at vi får en figur med ni felter. I figuren nedenfor viser vi hvordan fylkene er fordelt etter samlet fruktbarhetstall og gjennomsnittsalder ved første fødsel i årene 1971-75, 1981-85 og 1997.

Figuren viser tre interessante forhold. Det ene er hvordan sammenhengen mellom samlet fruktbarhet og gjennomsnittsalder ved første fødsel er blitt mindre entydig. Det andre er i hvilke retninger fylkene har endret fruktbarhetsmønstre. Det tredje er hvordan hovedtyngden i fruktbarhetsmønstre har endret seg.

Sammenhengen mellom samlet fruktbarhet og gjennomsnittsalder ved første fødsel er blitt mindre entydig. I perioden 1971-75 var de fleste fylkene diagonalt fordelt mellom noen få grupper, mens det i 1997 var mer spredd. Dette tyder på at forskjellene mellom ulike fruktbarhetsmønstre er blitt mindre markerte i dag enn tidligere. Dette må ses i lys av en større grad av mobilitet mellom fylkene og en større grad av urbanisering innenfor enkelte fylker.

Figur 2. Fylkene fordelt etter samlet fruktbarhet og gjennomsnittsalder ved første fødsel

1971-1975

Gjennomsnittsalder for fødsel	Samlet fruktbarhetstall		
	Lav 1,67-2,02	Middels 2,03-2,37	Høy 2,38-2,73
Lav 22,41-23,33			Møre og Romsdal Nord-Trøndelag Nordland Troms Finnmark
Middels 23,34-24,25		Østfold Hedmark Oppland Buskerud Vestfold Telemark Sør-Trøndelag	Aust-Agder Vest-Agder Rogaland Hordaland Sogn og Fjordane
Høy 24,26-25,18	Oslo	Akershus	

1981-1985

Gjennomsnittsalder for fødsel	Samlet fruktbarhetstall		
	Lav 1,38-1,58	Middels 1,59-1,78	Høy 1,79-1,98
Lav 23,92-24,85		Telemark Troms	Vest-Agder Rogaland Hordaland Møre og Romsdal Nord-Trøndelag Nordland Finnmark
Middels 24,86-25,78	Østfold Hedmark Oppland Vestfold	Buskerud Sør-Trøndelag	Aust-Agder Sogn og Fjordane
Høy 25,79-26,71	Oslo Akershus		

1997

Gjennomsnittsalder for fødsel	Samlet fruktbarhetstall		
	Lav 1,66-1,81	Middels 1,82-1,96	Høy 1,97-2,11
Lav 25,81-26,87	Telemark	Aust-Agder Vest-Agder Hordaland Møre og Romsdal Sør-Trøndelag	Rogaland Sogn og Fjordane Nord-Trøndelag Nordland Finnmark
Middels 26,88-27,93	Østfold Hedmark Oppland Buskerud	Vestfold Troms	
Høy 27,94-28,99	Oslo	Akershus	

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

I perioden 1971-75 var det flest fylker som hadde høy samlet fruktbarhet og middels gjennomsnittsalder ved første fødsel. I perioden 1981-85 var det fortsatt flest fylker som hadde høy samlet fruktbarhet, mens det i denne perioden var et flertall som hadde lav gjennomsnittsalder ved første fødsel. I 1997 var det fortsatt et flertall som hadde lav gjennomsnittsalder ved første fødsel, mens det var et flertall som hadde middels samlet fruktbarhet.

Hovedtyngden i 1971-75 var fylker med middels samlet fruktbarhet og middels gjennomsnittsalder ved første fødsel. I 1981-85 var det fylker med høy samlet fruktbarhet og lav gjennomsnittsalder ved første fødsel. I 1997 fordeler fylkene derimot seg mer jevnt mellom flere mønstre.

Regionale fruktbarhetsmønstre

Innledning

I denne delen ser vi nærmere på regionale fruktbarhetsmønstre til kvinner født i ulike fødselskohorter. Heterogenitet er et viktig stikkord når en skal beskrive fruktbarhetsmønstre blant de yngre generasjonene av kvinner. Dette gjelder både tidspunktet for når de får sitt første barn og hvor mange barn de får. Fruktbarhetsmønstrer i de ulike fylkene vil være påvirket av den generelle fruktbarhetsutviklingen. Hvordan fruktbarhetsmønstrer varierer mellom fylkene i de ulike generasjonene, avhenger av i hvilken grad det enkelte fylke har tatt opp nye trender og utviklingstrekk. Som vi har vært inne på tidligere vil det være flere forhold som har betydning for forskjeller i fruktbarhetsmønstre mellom fylkene. Dette kan være normer knyttet til ekteskap og familiedanning, likestilling, utdanning og yrkesdeltakelse. I tillegg vil sentralitet eller urbaniseringsgrad ha betydning.

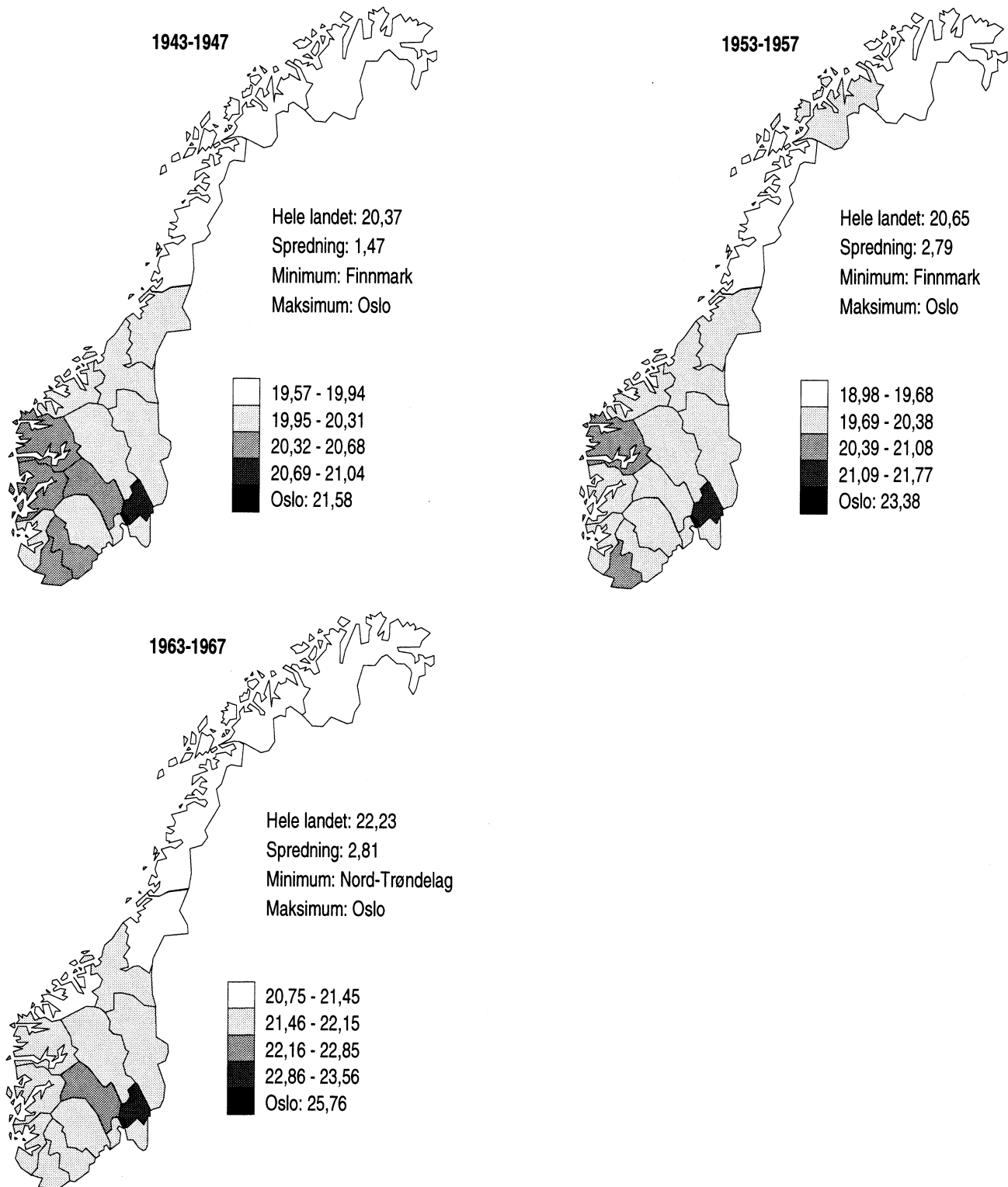
For å beskrive de regionale variasjonene i fruktbarhetsmønstrer ser vi på tre fruktbarhetsparametre. Det ene er tidspunkt for første fødsel. Her gjør vi rede for kvartil- og medianalder. Vi ser også nærmere på sammenhengen mellom tidspunkt for første fødsel og sentralitet. Dette gjør vi gjennom analyser som viser sannsynligheten for at en kvinne har fått sitt første barn før hun fyller 23 år og sannsynligheten for at en kvinne har fått sitt første barn det året hun fyller 32 år eller eldre. Det andre målet er avstanden mellom de to første barna. Her viser vi gjennomsnittlig antall måneder mellom de to første barna. I tillegg ser vi nærmere på andelen kvinner som fikk sitt andre barn mindre enn ett og ett halvannet år etter første fødsel. Det tredje vi skal se på er hvor mange barn kvinnene får.

Kvartil- og medianalder

Kvartil- og medianalder ved første fødsel er to mål som viser alderen da henholdsvis en fjerdedel og halvparten av samtlige kvinner i et fødselskull har blitt mødre. I denne fremstillingen tar vi utgangspunkt i tre femårsfødselskohorter som representerer hvert sitt tiår. Disse er fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1963-67.

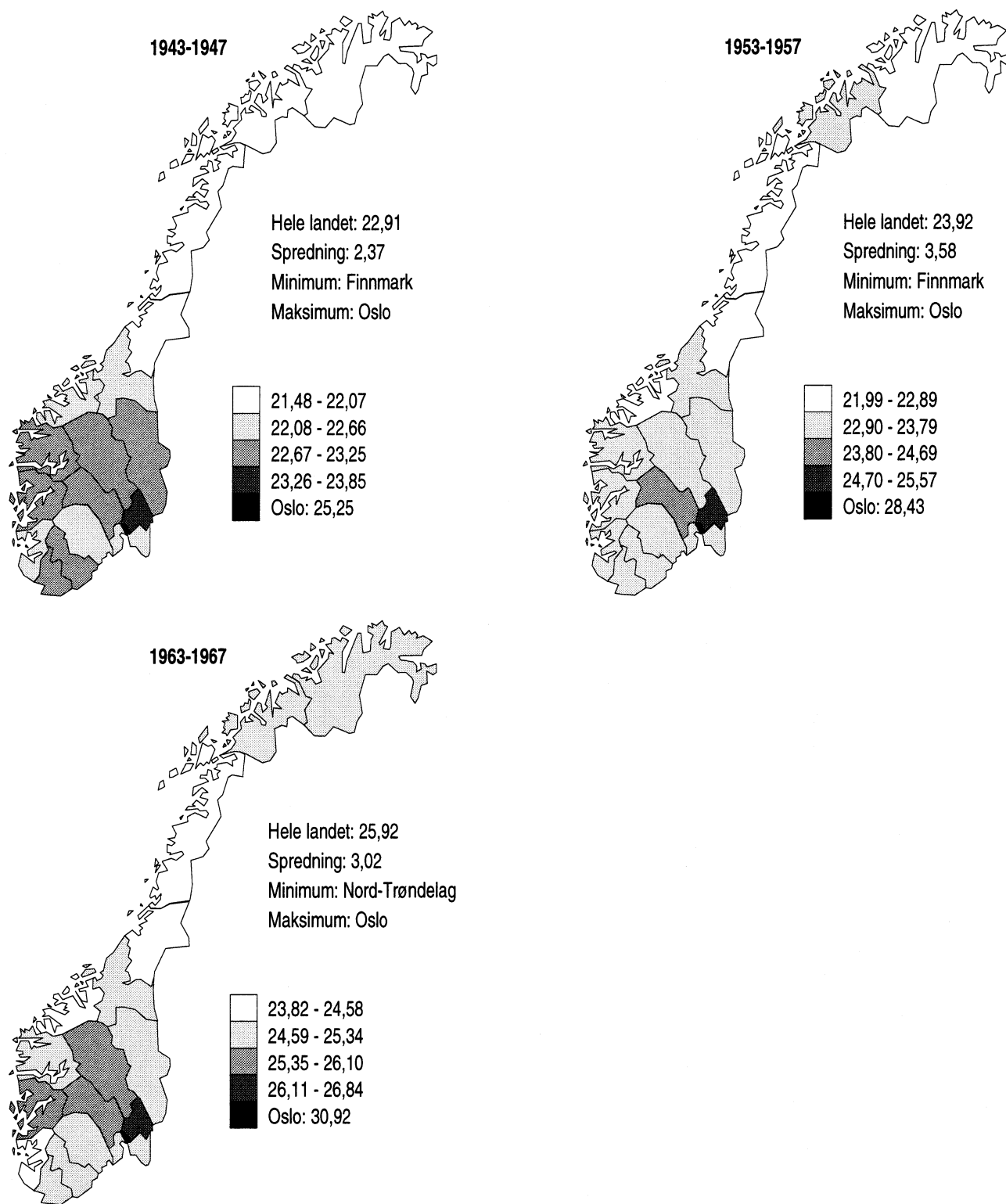
Både kvartil- og medianalderen har økt mellom de ulike fødselskohortene. For kvinner født mellom 1943 og 1947 hadde halvparten rukket å bli mødre da de var 22,91 år. Medianalderen økte til 25,92 år for kvinner født mellom 1963 og 1967. En økning på tre år i medianalder viser tydelig den økende tendensen til at kvinner utsetter å få barn. Det som imidlertid er interessant er hvordan kvartilalderen også har økt, men ikke i samme tempo som medianalderen. For kvinner født i 1943-47-kohortene var kvartilalderen 20,37 år, mens den for kvinner født 20 år senere hadde steget til 22,23 år. Dette er en økning på 1,86 år. Differansen mellom kvartil- og medianalder har dermed steget med over ett år fra 1943-47-kohortene til 1963-67-kohortene. Dette viser en klar tendens til at en gruppe kvinner fortsatt får sitt første barn relativt tidlig, og at de kvinnene som utsetter å bli mødre for første gang utsetter stadig lengre.

Kart 5 viser kvartilalder etter fylke. Når det gjelder kvartilalder kan en generelt si at de nordligste fylkene står i kontrast til Oslo og Akershus, hvor kvartilalder er lavest i de nordligste fylkene. Oslo skiller seg dramatisk fra de andre fylkene og er derfor skilt ut for seg. Dette gjaldt spesielt for de kvinnene som var født i 1953-57-kohortene. I Oslo har kvartilalderen økt fra 21,58 år til 25,76 år fra de som var født i 1943-47-kohortene til de som var født i 1963-67-kohortene. Dette er en økning på over 4 år. I de fylkene hvor kvartilalderen er lavest var det en langt lavere økning fra 1943-47-kohortene til 1963-67-kohortene. I tillegg var det en nedgang i kvartilalderen for kvinner født mellom 1953 og 1957 i fylker som allerede hadde lavest kvartilalder. Den laveste kvartilalderen har fra 1943-47-kohortene til 1963-67-kohortene økt fra 19,57 år til 20,75 år. Dette er en økning på litt over ett år. I de eldste kohortene var kvartilalder lavest i Finnmark og for kvinner født mellom 1963 og 1967 var den lavest i Nord-Trøndelag.

Kart 5. Kvartilalder blant femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1963-67, etter fylke¹

¹ Oslo skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene og er derfor skilt ut som egen gruppe. For en fullstendig oversikt over kvartilalder i hvert fylke, se vedleggstabell 5.
Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 6. Medianalder blant femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1963-67, etter fylke¹

¹ Oslo skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene og er derfor skilt ut som egen gruppe. For en fullstendig oversikt over medianalder i hvert fylke, se vedleggstabell 6. Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

I de yngste kohortene er de regionale variasjonene større enn for kvinnene i de eldre kohortene. Buskerud, Akershus og Oslo utgjør det ene ytterpunktet hvor kvartilalder er høy, mens alle de andre fylkene utgjør det andre ytterpunktet hvor kvartilalder er lav. Dette viser at det fortsatt er en relativt stor gruppe kvinner som velger å få barn mens de er relativt unge. At Oslo skiller seg ut fra de andre fylkene, må ses i sammenheng med den store tilstrømningen av unge mennesker som kommer til Oslo for å ta høyere utdanning. Mange flytter til Oslo for en periode, enten for å studere eller jobbe, mens de er barnløse. Når de etablerer seg med familie er det imidlertid mange som velger å flytte ut av Oslo igjen, slik at tallene for Oslo påvirkes sterkt av selektiv flytting.

Kart 6 viser medianalder etter fylke. Det er større regionale variasjoner i medianalder enn i kvartilalder. Mens kvartilalderen gikk ned for kvinnene født mellom 1953-57 i de fylkene hvor kvartilalderen var lavest, har medianalderen økt i alle fylker fra de eldste til de yngste kohortene. De regionale forskjellene var større for kohortene 1953-57 enn for de to andre femårs-kohortene. Dette skyldes at medianalderen økte mer i de fylkene som allerede hadde høy medianalder, enn i de fylkene hvor den var lav. Den laveste medianalderen har, fra 1943-47-kohortene til 1963-67-kohortene, økt fra 21,48 år til 23,82 år. Dette er en økning på 2,3 år. For de eldste kohortene var det Finnmark som hadde den laveste medianalderen, mens det for de yngste kohortene var Nord-Trøndelag. Det samme mønstret gjaldt også for kvartilalder. I likhet med kvartilalder har Oslo en langt høyere medianalder enn de andre fylkene. Akershus er det fylket hvor medianalder ligger nærmest Oslo. For kohortene 1943-47 var medianalderen i Oslo 25,25 år og for 1963-67-kohortene 30,92 år. Dette er en økning på 5,6 år. Akershus økte fra 23,85 år til 26,84 år eller nesten 3 år. Lavest var veksten i Rogaland med bare 1,5 år. På samme måte som kvartilalderen har medianalderen økt mer i de fylkene hvor medianalderen allerede var høy, enn i fylkene hvor den var lav. Selv om medianalderen i Akershus økte mer enn i de andre fylkene, er avstanden til Oslo økt. For 1963-67-kohortene er medianalderen i Oslo over 4 år høyere enn i Akershus.

Sammenhengen mellom tidspunkt for førstefødsel og sentralitet

I det følgende skal vi se nærmere på hvilken betydning sentralitet har for tidspunktet kvinnene velger å få sitt første barn. Et spørsmål som er interessant er hvorvidt de regionale variasjonene i tidspunkt for første fødsel er uavhengig av hvorvidt kvinnene er bosatt i sentrale strøk eller ikke. Ved hjelp av logistisk regresjon² har vi kunnet måle effekten av sentralitet når vi har kontrollert for fylket kvinnene bor i. Vi har gjort to ulike analyser. Den ene ser på sannsynligheten for at en kvinne skal ha fått

sitt første barn ved fylte 22 år eller yngre. Den andre ser på sannsynligheten for at en kvinne skal ha fått sitt første barn det året hun fyller 32 år eller eldre.

Tabell 1. Relativ sjanse for 22 år eller yngre ved første fødsel, etter sentralitet. Logistisk regresjon

	1943-47	1953-57	1963-67	1968-72
Mindre sentrale strøk				
Sentrale strøk	0,90**	0,78**	0,71**	0,75**

* p < 0,01 ** p < 0,001

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS).

Tabell 1 viser kvinnenes relative sjanse for å være 22 år eller yngre ved første fødsel blant de som er bosatt i sentrale strøk sammenlignet med de som er bosatt i mindre sentrale strøk³.

For kvinner født mellom 1943 og 1947 var den relative sjansen for å ha fått sitt første barn 22 år eller yngre 10 prosent ($1 - \exp \beta$) mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk, enn for kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. Forskjellen mellom kvinner bosatt i sentrale og mindre sentrale strøk er større for kvinner født mellom 1963 og 1967. Den relative sjansen for å ha fått sitt første barn 22 år eller yngre var 29 prosent mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk, enn for kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. For kvinner født mellom 1968 og 1972 er forskjellen noe mindre igjen. For disse kvinnene er den relative sjansen 25 prosent mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk, enn for kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. Selv om forskjellen har blitt noe mindre for de aller yngste kohortene, tyder disse tallene på at sentralitet har en viktig betydning for hvorvidt kvinnene velger å få barn tidlig. De viser også at sentralitet har større betydning for de yngre fødselskohortene enn for de eldre.

Tabell 2 viser kvinnenes relative sjanse for å være 32 år eller eldre ved første fødsel blant de som er bosatt i sentrale strøk, sammenlignet med de som er bosatt i mindre sentrale strøk.

Tabell 2. Relativ sjanse for 32 år eller eldre ved første fødsel, etter sentralitet. Logistisk regresjon

	1943-47	1953-57	1958-62
Ikke sentrale strøk			
Sentrale strøk	1,15*	1,20**	1,35**

* p < 0,01 ** p < 0,001

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS).

³ Variabelen sentralitet her er laget diktom med utgangspunkt i variabelen sentralitet i standarder i norsk offisiell statistikk. Sentrale strøk er lik verdien 3 og mindre sentrale strøk er lik verdiene 0-2 (jf. Statistisk sentralbyrå 1999).

² For nærmere beskrivelse av logistisk regresjon og tolkning se vedlegg.

For kvinner født mellom 1943 og 1947 var den relative sjansen for å være 32 år eller eldre ved første fødsel 1,15 ganger større for en kvinne bosatt i sentrale strøk, enn for kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. Forskjellen er større både for kvinner født mellom 1953 og 1957 og for kvinner født mellom 1958 og 1962. En skal være klar over at det i denne gruppen fortsatt vil være kvinner som kan få sitt første barn etter 1997, og at dette kan gi utslag på forholdet mellom kvinner bosatt i sentrale og mindre sentrale strøk.

De to analysene viser to interessante forhold. Det ene er at kvinner bosatt i mindre sentrale strøk i større grad enn kvinner bosatt i sentrale strøk blir mødre i ung alder, mens kvinner bosatt i sentrale strøk i større grad enn kvinner bosatt i mindre sentrale strøk, blir mødre for første gang når de er relativt gamle. Dette tyder på at kvinner bosatt i mindre sentrale strøk ikke utsetter å bli mødre i samme grad som kvinner som er bosatt i mer sentrale strøk. Det andre er at forskjellene mellom kvinner bosatt i sentrale strøk og kvinner bosatt i mindre sentrale strøk, øker med hensyn til tidspunkt for når de får sitt første barn. Dette kan tyde på at urbaniseringsgrad i forhold til stedet der kvinnene bor, får større betydning for når de velger å få barn enn hvilken landsdel de bor i.

Gjennomsnittlig antall måneder mellom de to første barna

Et spørsmål mange stiller seg er i hvilken grad økende alder ved første fødsel reduserer avstanden mellom barna. At småbarnsperioden konsentreres kan forklares med at mange kvinner opplever at det haster med å få barn til før forplantningsevnen avtar for mye, før risikoen for komplikasjoner blir for stor, eller før de "sosialt" blir for gamle (Blom mfl. 1993).

Kart 7 viser gjennomsnittlig antall måneder mellom første og andre fødsel målt ved 35-årsalder etter fylke. Avstanden mellom første og andre fødsel er større i 1958-62-kohortene enn i 1943-47-kohortene, men den har gått noe ned fra 1953-57-kohortene til 1958-62-kohortene. For 1943-47-kohortene var det gjennomsnittlig 37,4 måneder mellom første og andre fødsel i hele landet. For kvinnene som var født ti år senere, var det tilsvarende tallet økt til 45,6 måneder. Denne økningen må ses i sammenheng med innføring av moderne prevensjonsmidler. De nye metodene gav kvinnene muligheter for selv å kontrollere om og når barna skulle komme (Noack 1996a). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det gjennomsnittlig 44,7 måneder mellom første og andre fødsel. Selv om det er en liten forskjell sammenlignet med 1953-57-kohortene, er det en tendens til at avstanden mellom de to første fødslene går ned. Dette må på sin side ses i

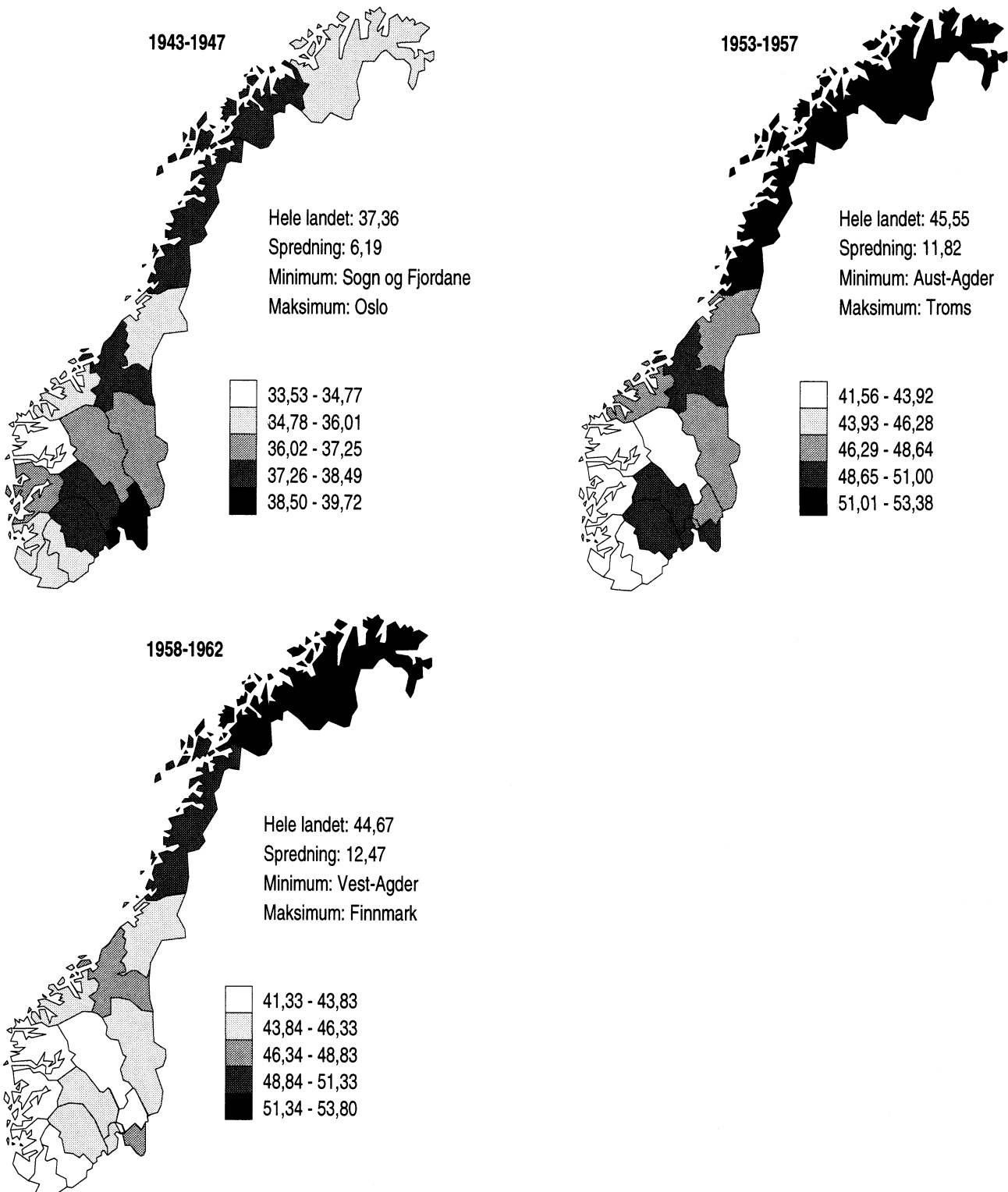
sammenheng med den økende tendensen til utsatte førstefødsler.

De regionale variasjonene har økt, og forskjellene mellom fylkene har endret seg. For 1943-47-kohortene var det en spredning på 6,2 måneder, for 1953-57-kohortene 11,8 måneder og for 1958-62-kohortene 12,5 måneder. Fra 1943-47-kohortene til 1953-57-kohortene ble gjennomsnittsavstanden større i alle fylkene, men mest i de fylkene hvor gjennomsnittsavstanden allerede var høyest. Forskjellene fortsatte å øke fra 1953-57-kohortene til 1958-62-kohortene, selv om gjennomsnittsavstanden ble mindre. Hovedgrunnen til det er at avstanden ble mindre i de fylkene hvor den allerede var lav, og større i de fylkene hvor den allerede var stor.

Mellom de ulike fødselskohortene har det skjedd store endringer i forholdet mellom fylkene. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var avstanden mellom de to første fødslene størst i Oslo. Her var det gjennomsnittlig 39,7 måneder mellom første og andre fødsel. Avstanden var lavest i Sogn og Fjordane, hvor det gjennomsnittlig var 33,5 måneder mellom fødslene. Nær Oslo var de tre andre sentrale østlandsfylkene Østfold, Akershus og Vestfold.

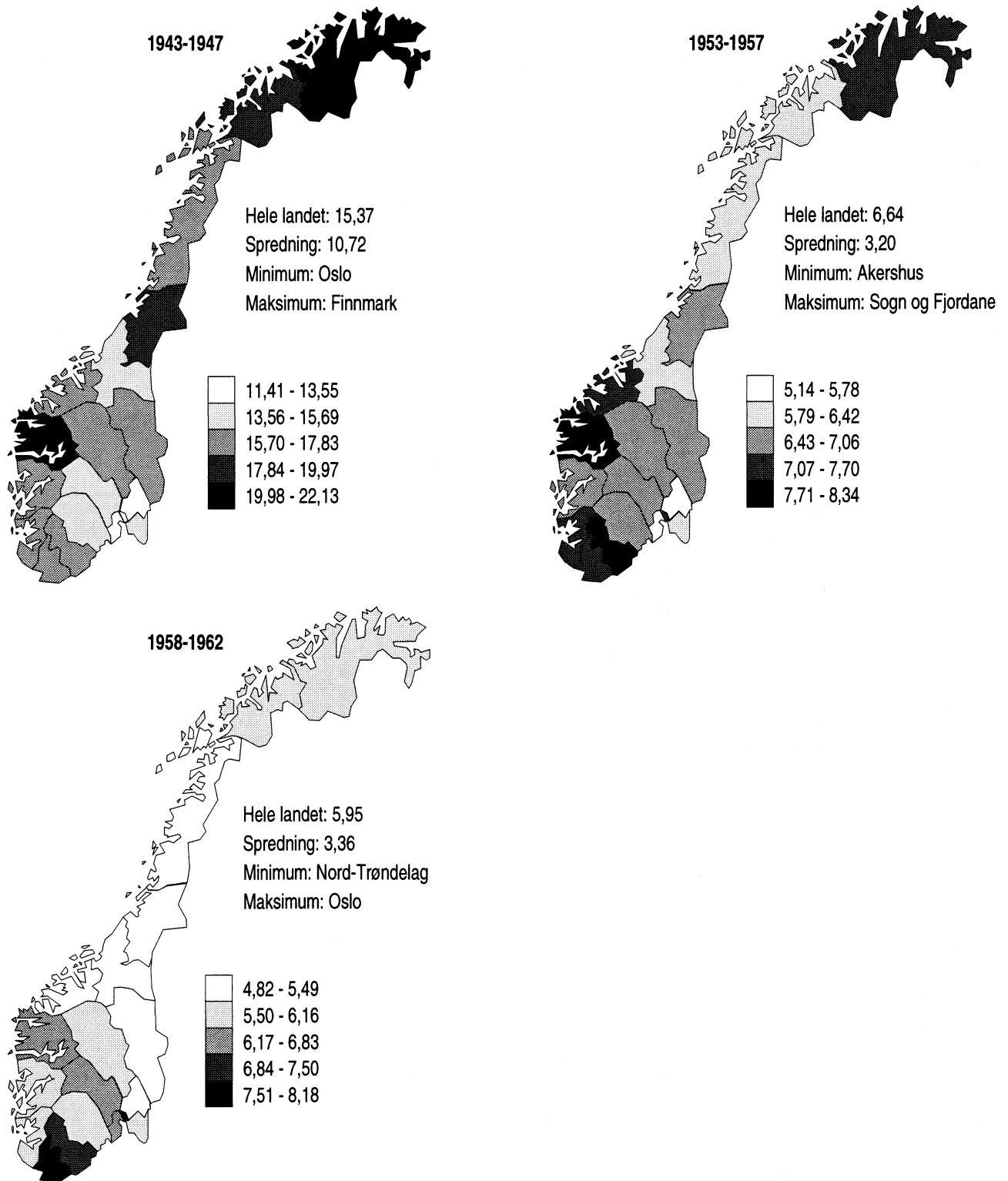
Mellom 1943-47-kohortene og 1953-57-kohortene skjedde det en del endringer som bør nevnes. Avstanden mellom de to første fødslene var nå størst i Troms hvor det gjennomsnittlig var 53,4 måneder mellom første og andre fødsel. Avstanden var minst i Aust-Agder hvor det gjennomsnittlig var 41,6 måneder mellom de to første fødslene. For 1953-57-kohortene var den høyeste avstanden i de tre nordligste fylkene, mens den for kvinner født mellom 1943 og 1947 var høyest i de sentrale østlandsfylkene. I 1953-57-kohortene var gjennomsnittsavstanden mellom de to første barna lavest i vestlandsfylkene, samt i Vest-Agder og Oppland. Oppgangen i gjennomsnittsavstanden varierte fra ½ år til 1½ år, hvor henholdsvis Oslo og Sør- og Vestlandet, og Nord Norge utgjorde hvert sitt ytterpunkt.

Mellom 1953-57-kohortene og 1958-62-kohortene var det også en del bevegelser i forholdet mellom fylkene. Avstanden mellom de to første fødslene var størst i Finnmark hvor det gjennomsnittlig var 53,8 måneder mellom første og andre barnet. Avstanden var blitt lavere i flere fylker, og i Oslo og Akershus hadde den gått mer ned enn i de andre fylkene. Nedgangen er altså størst i Oslo/Akershus som er regionen med høyest median fødealder, og hvor økningen i medianalder var stor mellom disse kohortene.

Kart 7. Gjennomsnittlig antall måneder mellom første og andre fødsel målt ved 35-årsalder blant femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹¹ For en fullstendig oversikt over gjennomsnittlig antall måneder mellom første og andre fødsel i hvert fylke, se vedleggstabell 7.

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 8. Andel hvor avstanden mellom første og andre fødsel er mindre enn 18 måneder målt ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹. Prosent

¹ Tallene er hentet fra figur B i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.
 Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Denne gjennomgangen viser to interessante forhold. Det ene er den generelle tendensen til at avstanden mellom de to første barna har økt fra de eldste kohortene til de yngste. Som vi var inne på tidligere vil dette være en effekt av innføring av moderne prevensjonsmidler. Den nye muligheten til i større grad å planlegge når barna skal komme, gjør at kvinnene i de yngre kohortene venter lengre med å få barn nummer to, enn eldre kohorter gjorde. I de yngste kohortene har avstanden imidlertid gått noe ned. Dette har sammenheng med at høy fødealder ikke så lett lar seg forene med lang avstand mellom barna. Det andre er hvordan forholdet mellom fylkene er snudd på hodet fra de eldste kohortene til de yngste. Fylker som i de eldste kohortene hadde lengst avstand mellom de to første barna, hadde i de yngste kohortene kortest, og motsatt. Dette må ses i sammenheng med at de fylkene hvor det i de yngste kohortene var kortest avstand mellom de to første barna, var fylker hvor kvinnene i større grad utsatte første fødsel enn kvinner i andre fylker.

Andel med mindre enn halvannet år mellom de to første barna

En annen måte å se på avstanden mellom de to første barna er å se på andelen som får barn nummer to mindre enn halvannet år etter første fødsel.

Kart 8 viser andelen hvor avstanden mellom første og andre fødsel er mindre enn halvannet år etter fylke. For Norge under ett har andelen kvinner som har fått barn nummer to mindre enn halvannet år etter første fødsel gått ned mellom de tre femårskohortene. Dette betyr at selv om gjennomsnittsavstanden mellom de to første fødslene har gått ned fra 1953-57-kohortene til 1958-62-kohortene, har ikke andelen som har fått barn med veldig kort avstand økt tilsvarende. For 1943-47-kohortene var det hele 15,4 prosent av kvinnene som fikk barn nummer to under halvannet år etter første fødsel. For kvinnene født mellom 1953 og 1957 var det tilsvarende tallet sunket til 6,6 prosent, og for 1958-62-kohortene ytterligere til 6 prosent.

For 1943-47-kohortene var andelen som fikk barn nummer to under halvannet år etter første fødsel, lavest i Oslo med en andel på 11,41 prosent og høyest i Finnmark med en andel på 22,13 prosent. Nær Oslo var Akershus og Vestfold. Nær Finnmark, med en høy andel, finner vi Sogn og Fjordane, Troms og Nord-Trøndelag.

Fra 1943-47-kohortene til 1953-57-kohortene hadde bildet endret seg noe. I alle fylkene hadde andelen som fikk barn nummer to mindre enn halvannet år etter første fødsel gått ned. Samtidig hadde forholdet mellom fylkene endret seg. Andelen som fikk barn nummer to var høyest i Sogn og Fjordane og lavest i Akershus.

Bildet endrer seg ytterligere med 1958-62-kohortene. Oslo er nå det fylket som har størst andel av kvinner

som får nummer to mindre enn halvannet år etter første fødsel. For kvinnene som var født 15 år tidligere hadde Oslo den laveste andelen. Mens andelen for hele landet gikk ned, gikk den opp i Oslo. Nær Oslo er Vest-Agder. På motsatt side er Nord-Trøndelag som har den laveste andelen. For kvinnene som er født mellom 1958 og 1962 har majoriteten av fylkene en relativt lav andel.

Dette betyr at selv om avstanden mellom de to første fødslene går ned når en ser på landsgjennomsnittet, har ikke andelen som får barn med svært kort avstand økt. Dette gjelder de fleste fylkene med unntak av Oslo, hvor tendensen er motsatt og andelen med kort avstand mellom første og andre fødsel øker. Som vi var inne på i forrige avsnitt har dette sammenheng med endringer i fødealder. I Oslo har det vært en høy økning i medianalder i de yngste kohortene. For kvinner som blir mødre i relativt høy alder vil det være naturlig at de intensiverer småbarnsperioden i større grad enn andre.

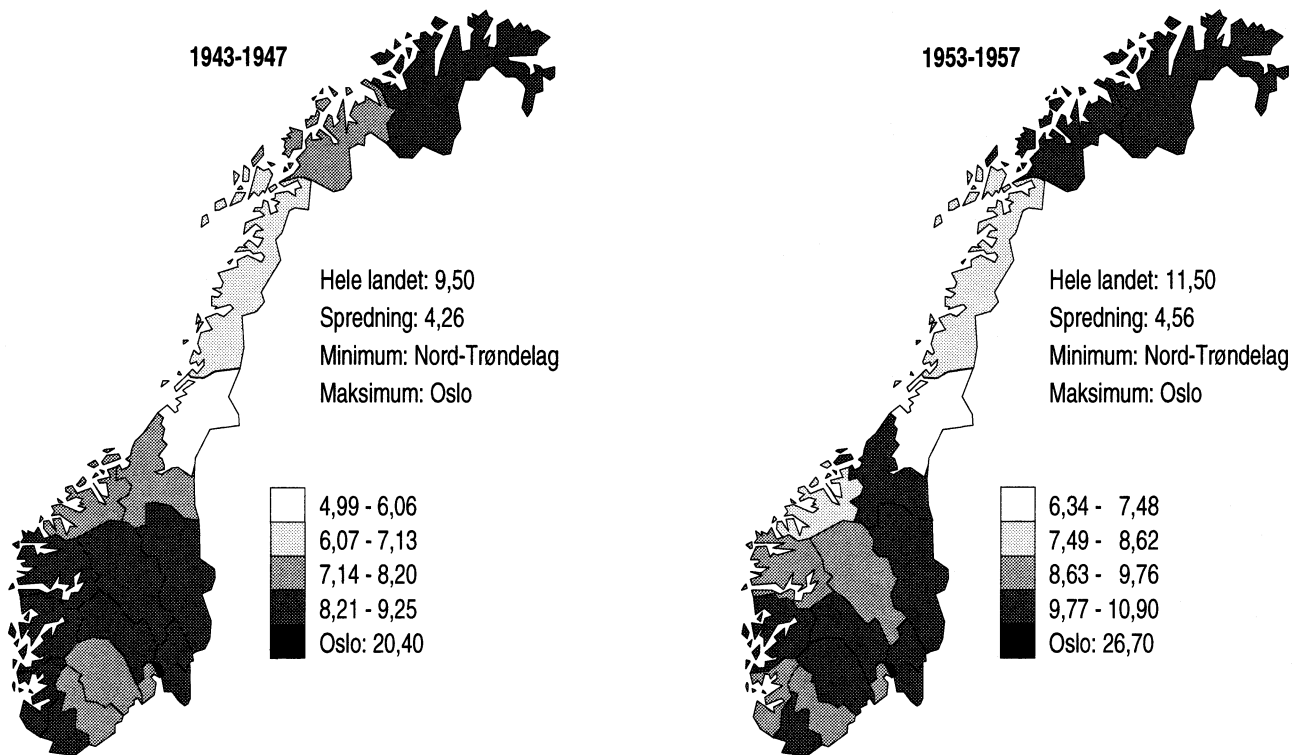
Tidligere registerundersøkelser har vist at kvinner som får sine to første barn på under to år, har større sannsynlighet for også å få et tredje barn, enn dem som har lenger avstand mellom de to første barna (Kravdal 1991).

Barnetallsfordeling

I dette avsnittet ser vi nærmere på hvor mange barn kvinnene får. Det blir tatt utgangspunkt i barnetallsfordelingen som blir presentert for hvert enkelt fylke i neste del. I denne presentasjonen tar vi utgangspunkt i barnløse, ett- to- tre- eller flerbarnsmødre hver for seg. Dette gjør vi for å vise forskjeller mellom fylkene og endringer i forholdet mellom fylkene i de ulike kohortene. Den generelle tendensen i barnetallsfordelingen er at utviklingen går i retning av en nedgang i andelen tobarnsmødre og en økning i andelen barnløse, ettbarnsmødre og andelen som velger å få tre eller flere barn.

Barnløse

Resultatet av utsatte førstefødsler kan være flere kvinner som forblir barnløse på livstid, enten som en følge av at de ventet for lenge eller som bevisst valg. Først når kvinnene er ferdig med sin fruktbare periode kan vi fastslå et nøyaktig antall barnløse. Vi kan imidlertid gjøre en del antakelser om nivået på barnløse ved 40-årsalder og ved 35-årsalder. Siden det var kvinner født på slutten av 1950-tallet og begynnelsen av 1960-tallet som for alvor adopterte det nye fruktbarhetsmønsteret med førstefødsler senere i livet, er det ennå for tidlig å trekke noen endelige slutninger om hvilke konsekvenser dette får for barnløsheten. Selv om det blir stadig flere kvinner som får sitt første barn etter 35-årsalder, kan vi se på barnløsheten ved 35-årsalder og gjøre noen antakelser i forhold til utviklingen, ikke minst med hensyn til variasjoner mellom fylkene. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,8 prosent mot 1,3 prosent for kvinner født mellom 1935 og 1942 som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder. Tendensen går også i retning av flere førstegangsfødende kvinner etter fylte 40 år, men fortsatt utgjør disse en marginal gruppe.

Kart 9. Andelen barnløse kvinner ved 40-årsalder for femårskohortene 1943-47 og 1953-57, etter fylke¹. Prosent

¹ Oslo skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene og er derfor skilt ut som egen gruppe. Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke. Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

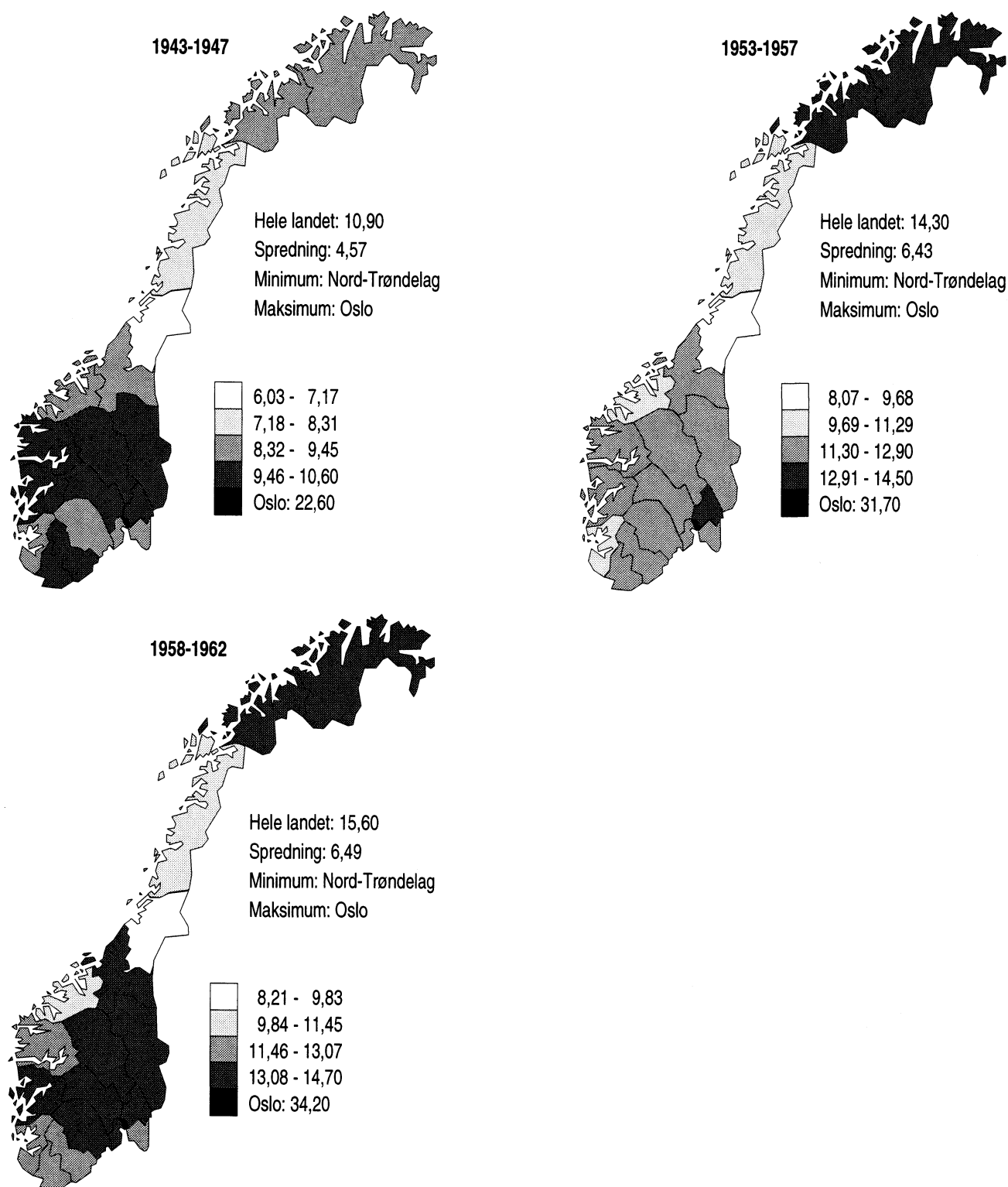
Kart 9 viser andelen barnløse kvinner ved 40-årsalder for femårskohortene 1943-47 og 1953-57 etter fylke. For Norge under ett har det vært en viss økning i barnløsheten mellom kohortene 1943-47 og 1953-57. For 1943-47-kohortene var det 9,5 prosent barnløshet ved 40-årsalder og for 1953-57-kohortene var det tilsvarende tallet 11,5 prosent. For å se på forskjellene mellom fylkene har vi sett på Oslo for seg, fordi fylket skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene. Barnløsheten i Oslo er langt høyere enn alle andre fylker. I Oslo var 20,4 prosent av kvinnene født mellom 1943 og 1947 barnløse ved 40-årsalder og avstanden til fylket som ligger under Oslo var på over 10 prosentpoeng. Det er imidlertid forskjeller mellom de andre fylkene også. For 1943-47-kohortene var den laveste andelen barnløse på 5 prosent og den nest høyeste på 9,3 prosent. Dette er en spredning på 4,6 prosentpoeng. Barnløsheten var lavest i Nord-Trøndelag og nest høyest i Hordaland. På grunn av at den høye andelen barnløse i Oslo ligger landsgjennomsnittet høyere enn Hordaland. Den høye andelen barnløse kvinner i Oslo må ses i sammenheng med at dette er et fylke med høy mobilitet og selektiv flytting. Mange kvinner flytter til Oslo når de ikke har barn enten for å studere eller jobbe, mens det også er mange kvinner som flytter fra Oslo når de har fått barn.

For kvinner født 10 år senere (1953-57-kohortene) var andelen barnløse for hele landet økt til 11,5 prosent.

Andelen kvinner som var barnløse ved 40-årsalder hadde steget i alle fylkene, men mest i Oslo. Dette betyr at avstanden til de andre fylkene har økt. I tillegg har forskjellen mellom de andre fylkene økt. For 1953-57-kohortene var det en spredning i andelen barnløse på 4,56. Den laveste andelen barnløse var på 6,34 prosent (Nord-Trøndelag) og den nest høyeste på 10,9 prosent (Troms).

Både for 1943-47-kohortene og for 1953-57-kohortene var majoriteten av fylkene nærmere henholdsvis Hordaland og Troms, med en relativ høy andel barnløse, enn Nord-Trøndelag hvor andelen barnløse var lavest. For kvinner født mellom 1943 og 1947 var det kun i Nord-Trøndelag at andelen var spesielt lav. For kvinnene født 10 år senere var Møre og Romsdal noe nærmere Nord-Trøndelag. Dette betyr at barnløsheten hadde økt mindre i Møre og Romsdal enn i de andre fylkene.

Som vi var inne på tidligere er det ikke mulig å fastslå den endelige andelen barnløse ved 35-årsalder, fordi det fortsatt er kvinner som blir mødre etter fylte 35 år. Dette er mer aktuelt i noen fylker enn i andre. Det er likevel mulig å bruke disse tallene til si noe om hvilken retning utviklingen går. Når vi ser på 35-åringene får vi med data om kvinner født mellom 1958 og 1962, som er den første generasjonen som for alvor tok til seg det nye fruktbarhetsmønsteret.

Kart 10. Andelen barnløse kvinner ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹. Prosent

¹ Oslo skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene og er derfor skilt ut som egen gruppe. Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.
Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 10 viser andelen barnløse kvinner ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62 etter fylke. For Norge under ett var det en relativt stor økning i andelen barnløse ved 35-årsalder fra 1943-47-kohortene til 1958-62-kohortene. For 1943-47-kohortene var det 10,9 prosent barnløse, for 1953-57-kohortene 14,3 prosent og 1958-62-kohortene 15,6 prosent. Dette er en økning på nesten 5 prosentpoeng. Oslo skiller seg vesentlig ut fra de andre fylkene, hvor det har det vært en økning fra 22,6 prosent til 34,2 prosent eller nesten 12 prosentpoeng fra de eldste kohortene til de yngste. I resten av landet har det vært større økning i noen fylker enn i andre, noe som har gitt økte forskjeller. For kvinnene i 1943-47-kohortene var det en spredning på 4,57 prosent, mens den var på 6,49 prosent for 1958-62-kohortene. Den laveste barnløsheten ved 35-årsalder for 1943-47-kohortene på 6,03 prosent og den nest høyeste på 10,6 prosent. Barnløsheten var lavest i Nord-Trøndelag og høyest i Hordaland når vi ser bort fra Oslo. For 1958-62-kohortene var barnløsheten fortsatt lavest i Nord-Trøndelag, mens Troms var blitt det fylket som hadde nest høyest barnløshet. Barnløsheten var for disse kohortene på 8,21 prosent i Nord-Trøndelag og 14,7 prosent i Troms. Disse tallene viser at barnløsheten har økt mer i fylkene hvor barnløsheten allerede var relativt høy, enn i fylker hvor den var lav. Mellom de tre femårskohortene har det vært noen endringer i forskjellene mellom fylkene. Nord-Trøndelag har hele tiden vært alene om å ha en spesielt lav andel barnløse. Nordland er det fylket som er nærmest Nord-Trøndelag.

Når en ser på forskjellene mellom barnløsheten ved 35-årsalder og ved 40-årsalder, er det to forhold som er interessante. Det ene er at økningen i andelen barnløse går ned fra 35 år til 40 år mellom de to aktuelle femårskohortene. Dette betyr at det har vært en økning i andelen kvinner som får sitt første barn etter 35-årsalder fra 1943-47-kohortene til 1953-57-kohortene. Det er altså snakk om en viss gjenoppheving av utsatte fødsler. Dette gjelder spesielt i de fylkene hvor barnløsheten var høyest ved 35-årsalder. Det andre er at det var mindre endringer mellom fylkene mellom de to femårskohortene ved 40-årsalder enn ved 35-årsalder. Dette må ses i sammenheng med at kvinnene i noen fylker utsetter førstefødslemer mer enn andre. I hvilken grad kvinnene i disse fylkene tar igjen de som ikke utsetter i samme grad, er noe som vil være interessant å se når dagens 35-åringer runder 40 år. I tillegg bør det nevnes at ytterpunktene er de samme fylkene både ved 35- og 40-årsalder, og fordelingen er lik for de to kohortene. Dette vil si at barnløshet ved 35-årsalder ikke gir nivået, men fordelingsmønsteret for endelig barnløshet.

Ett barn

Kart 11 viser andelen av alle med ett barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62 etter fylke. Det er en klar tendens til at både andelen barnløse og andelen som bare får ett barn øker. Når en bruker tall for 35-åringene er det viktig å være klar over at forskjellene mellom de eldre og de yngre kohortene trolig vil gå noe ned når de yngre fyller 40 år, som en følge av utsatte førstefødsler. Utsatte førstefødsler fører også til utsettelse av andre fødsler. Når flere kvinner får sitt første barn tidlig i 30-årene, vil det resultere i at flere får barn nummer to etter fylte 35 år.

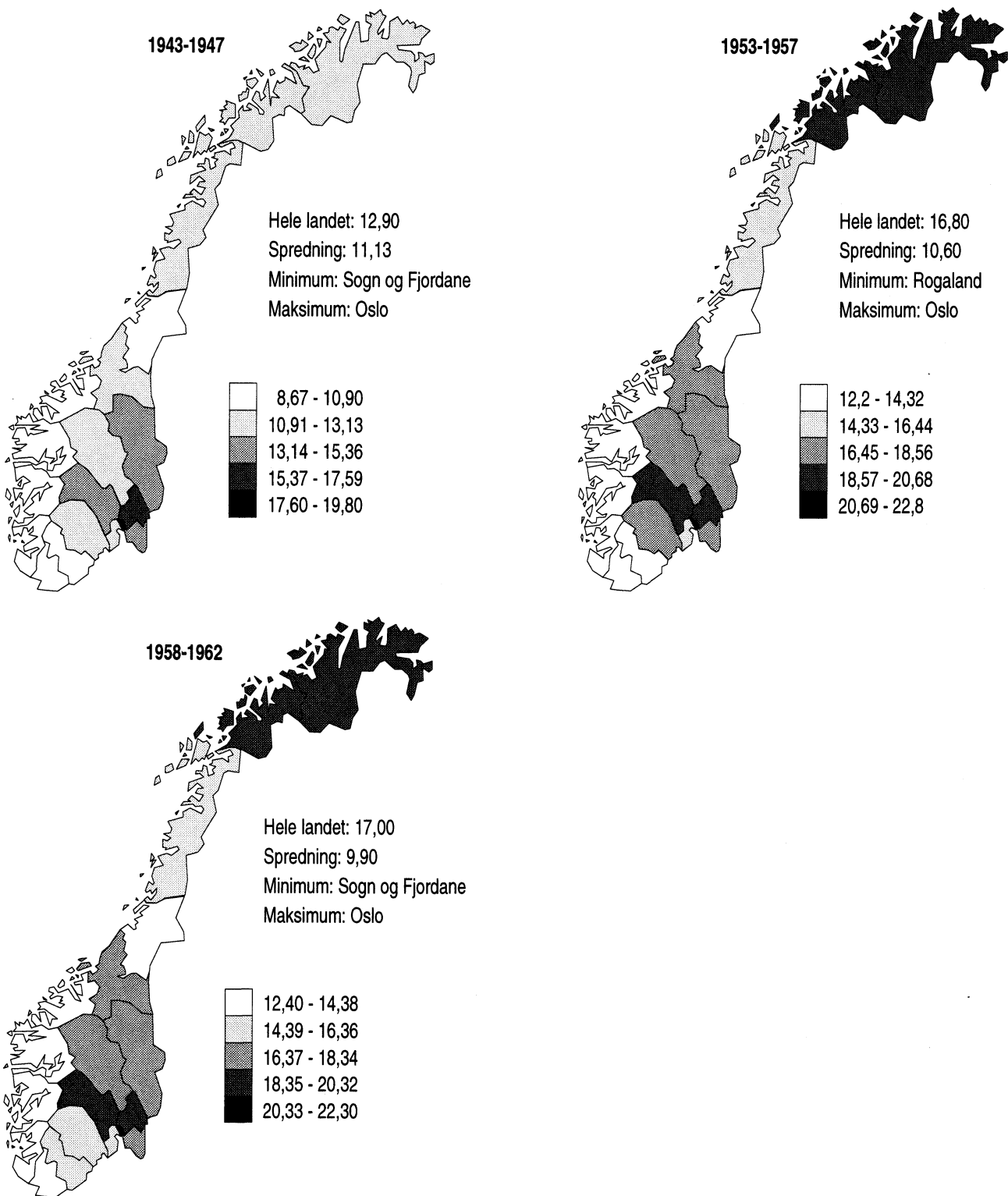
Blant kvinner født i 1943-47-kohortene var det 12,9 prosent i hele landet som hadde ett barn. For kvinnene født ti år senere hadde dette tallet økt til 16,8 prosent, og til 17,0 prosent for kvinner født mellom 1958 og 1962. For 1943-47-kohortene var andelen redusert med 1 prosent ved 40-årsalder og for 1953-57-kohortene med 2 prosent. For 1958-62-kohortene vil det være rimelig å tro at reduksjonen ved 40-årsalder er tilnærmet lik reduksjonen for 1953-57-kohortene, eller kanskje ennå større.

I tillegg til at andelen kvinner som kun har ett barn har økt, har forskjellene mellom fylkene blitt mindre. Dette skyldes at andelen ettbarnsmødre har økt i fylkene hvor andelen var lavest. For 1958-62-kohortene var den laveste andelen på 12,4 prosent og den høyeste på 22,3 prosent. Sogn og Fjordane er fylket som har den laveste andelen og Oslo den høyeste. For 1943-47-kohortene var den laveste andelen på 8,7 prosent og den høyeste på 19,8 prosent i de samme fylkene.

Selv om Oslo og Sogn og Fjordane tilhører hvert sitt ytterpunkt, har det vært noen endringer i forholdet mellom de andre fylkene. For 1943-47-kohortene var det kun Akershus som lå nær Oslo. I de fleste fylkene var andelen ettbarnsmødre nær Sogn og Fjordane. For kvinner som var født mellom 1953 og 1957 var både Buskerud, Troms og Finnmark, i tillegg til Akershus, nær Oslo med en relativt høy andel kvinner med ett barn. Denne utviklingen fortsetter i 1958-62-kohortene.

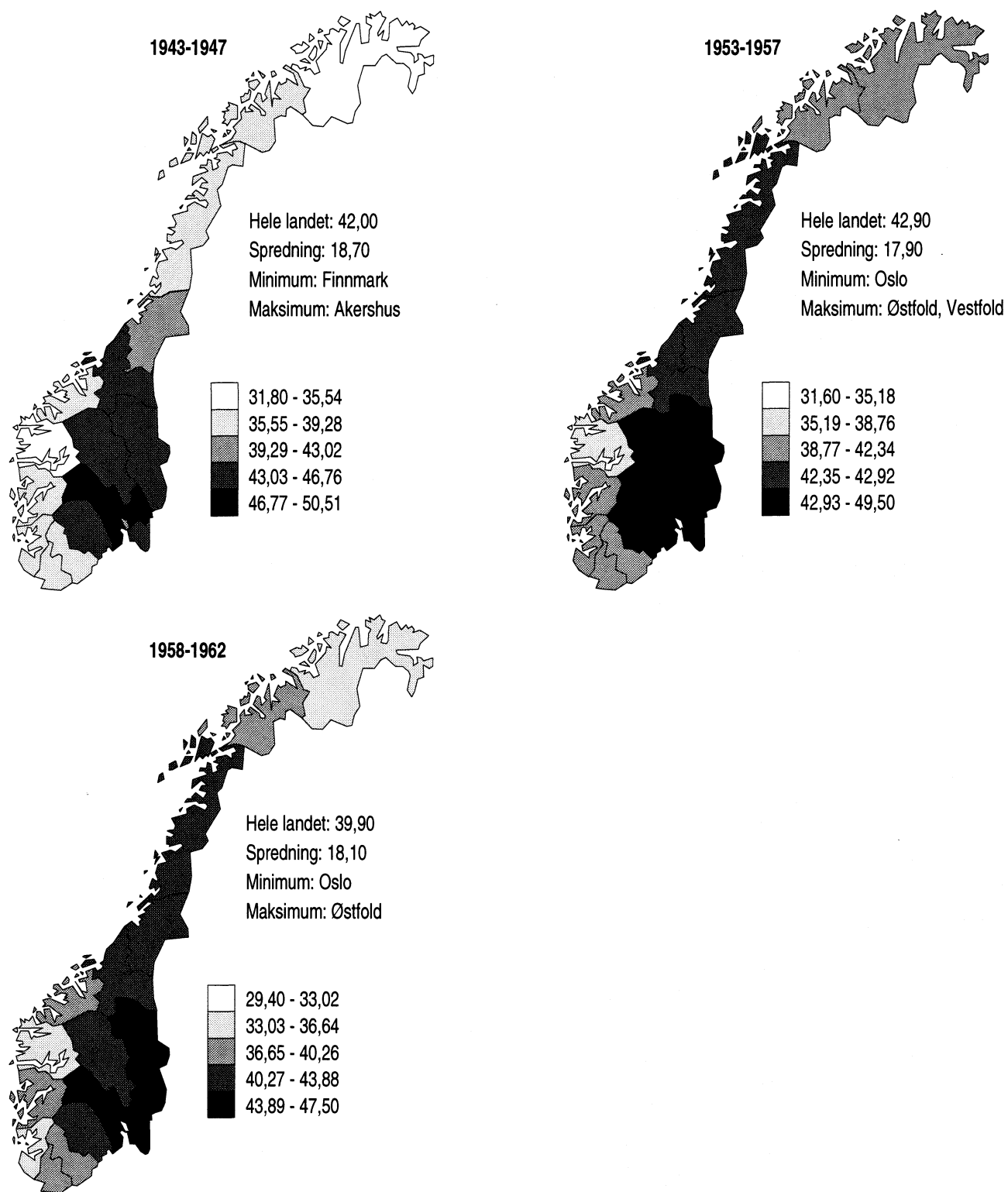
To barn

Fortsatt er det mest vanlig å få to barn, selv om det har vært en nedgang i andelen kvinner som får to barn. Tobarnsnormen toppet seg med 1950-kohorten hvor hele 45,5 prosent av kvinnene i landet under ett fikk to barn målt ved 40-årsalder. Det tilsvarende tallet for kohortene 1948-52 var 44,8 prosent. For å få med de nyeste trekkene i utviklingen skal vi fortsette å fokusere på barnetall ved 35-årsalder, men det er viktig å huske at andelen kan endre seg. Dette kan skje både ved at de som hadde to barn kan få et tredje, og at de som i 35-årsalder hadde ingen eller ett barn, kan komme til å ende som tobarnsmødre.

Kart 11. Andel av alle med ett barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹. Prosent

¹ Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 12. Andel av alle med to barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹. Prosent

¹ Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 12 viser andelen av alle med to barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62 etter fylke. Etter 1948-52-kohortene har andelen kvinner med to barn gått ned. For 1958-62-kohortene var det i underkant av 40 prosent av alle kvinnene i landet som hadde to barn. Selv om andelen har gått ned, er forskjellene mellom fylkene omtrent de samme. For 1958-62-kohortene var det en spredning på 18 prosent. Den laveste andelen hadde Oslo med 29,4 prosent og den høyeste hadde Østfold med 47,5 prosent. For Oslos vedkommende er det viktig å være klar over at den lave andelen kvinner med to barn må ses i sammenheng med den høye andelen barnløse kvinner i fylket. Dette gjelder spesielt for de yngste kohortene. Generelt kan en si at en liten andel tobarnsmødre både kan skyldes stor andel med ingen eller ett barn, og stor andel med tre eller flere barn.

Det har skjedd noen endringer i forholdene mellom fylkene som er interessante. I 1943-47-kohortene var det nær halvparten av alle fylkene som lå nær Sogn og Fjordane med en lav andel tobarnsmødre. For kvinnene født ti år senere var dette antallet redusert til to. Hovedvekten av fylkene var nå flyttet til det andre ytterpunktet med en høy andel. I hovedsak var dette østlandsfylkene. Dette viser at når tobarnsnormen toppet seg på landsbasis, var dette et resultat av en trend som var gjeldende over hele landet. Dette betyr at normen om to barn fikk et oppsving også i de fylkene hvor flerbarnsfamilien tradisjonelt hadde vært den dominerende normen. I 1958-62-kohortene var ikke denne utviklingen like sterk i alle fylkene. Blant kvinnene født mellom 1958 og 1962 gikk andelen med to barn mer ned i Oppland og Telemark enn de andre fylkene i gruppen hvor andelen var høy. I den andre enden av skalaen var det samme tilfelle med Vest-Agder og Finnmark.

Til nå har vi sett på andelen av alle kvinner som har to barn. Disse tallene gir oss kunnskap om nivået av tobarnsfamilier i landet, og vi har sett at tobarnsfamilien ikke er like fremtredende blant de yngste kohortene som den var i de eldre. Som vi har vært inne på tidligere må dette ses i sammenheng med at andelen barnløse og andelen med bare ett barn øker. Det er likevel slik at de fleste kvinnene i Norge som får ett barn også får ett barn til. For å vise dette har vi sett på andelen av dem med ett barn som har fått ett barn til ved 35-årsalder. Det er viktig å huske at denne andelen fortsatt kan endre seg betydelig for disse kohortene, og at den kan både øke og minke.

Kart 13 viser andel med to barn av dem som har fått ett barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1954-57 og 1958-62. Andelen har gått noe ned fra de

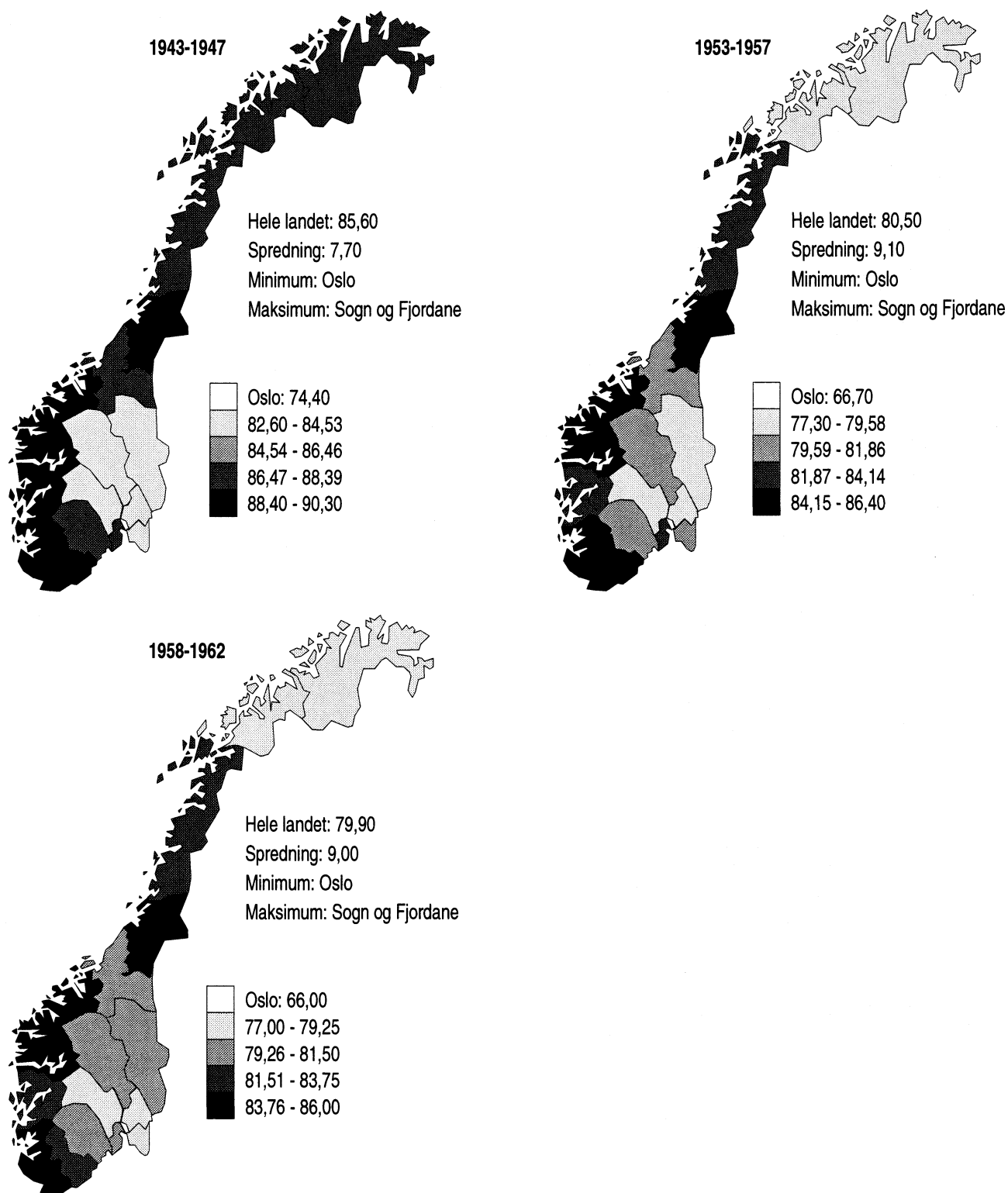
eldste til de yngste kohortene. Likevel var det nærmere 80 prosent som hadde fått nummer to av de som hadde fått ett barn i de yngste kohortene (1958- 1962-kohortene). Forskjellene mellom fylkene har også økt. Denne økningen er et resultat av at i fylkene hvor andelen allerede var lav, har andelen gått mer ned enn andelen i de fylkene hvor andelen var høy. Oslo avviker betydelig fra de andre fylkene og skilt ut som egen gruppe. I alle tre femårskohortene har Sogn og Fjordane den høyeste andelen, og Akershus den laveste, Oslo unntatt. For 1958-62-kohortene var det hele 86 prosent av kvinnene med ett barn i Sogn og Fjordane som hadde fått ett barn til, mens de tilsvarende tallene i Oslo og Akershus var henholdsvis 66 og 77 prosent. Når Akershus finner vi også Østfold, Buskerud, Troms og Finnmark. Som tabell A i del 4 viser vil det skje viktige endringer fra 35 til 40 år i forhold til tobarnsmødrene. I hvilken retning disse endringene går blant de yngre generasjonene vil være interessant å følge i årene fremover.

Tre eller flere barn

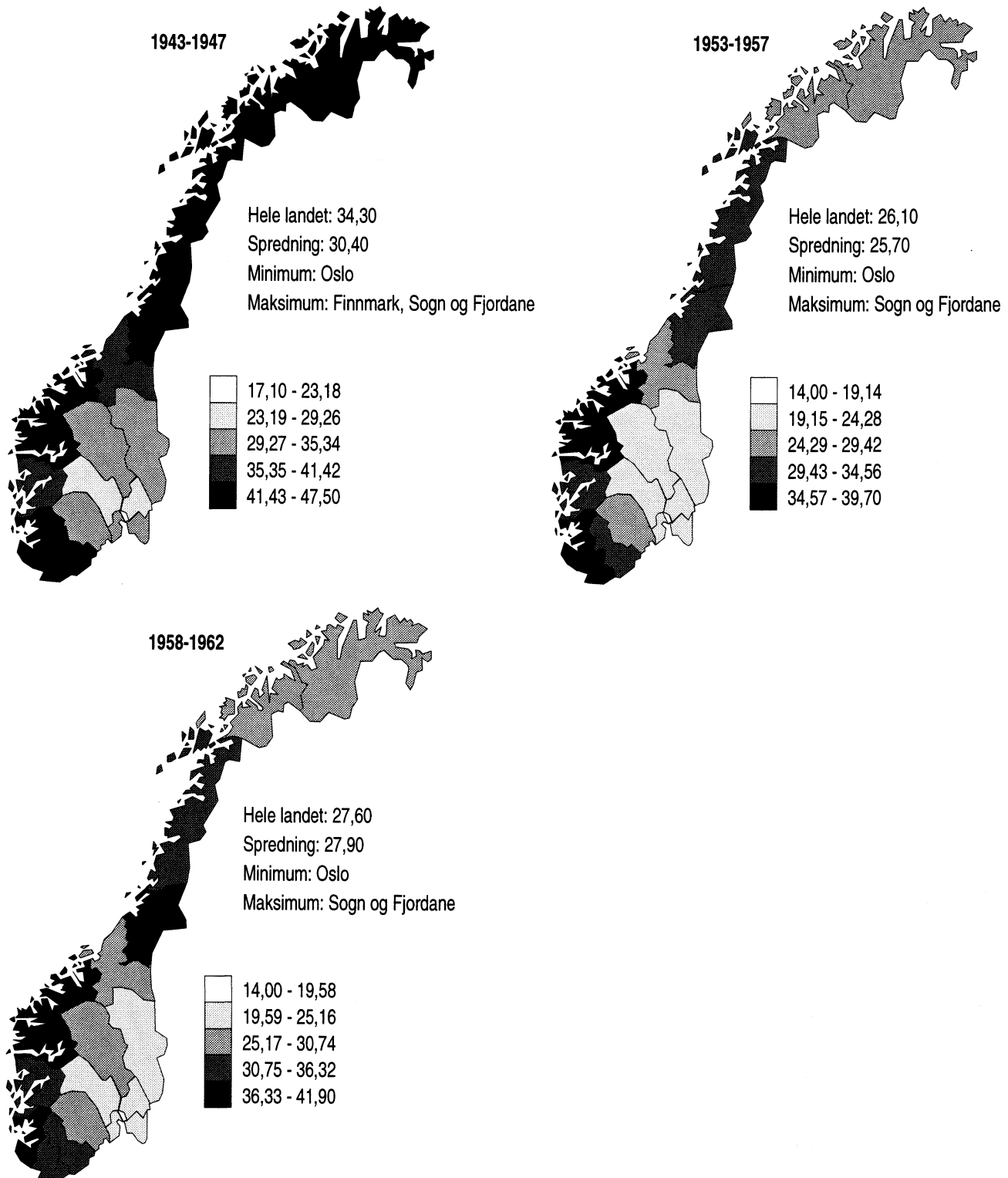
Kart 14 viser andelen av alle med tre eller flere barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62. Tabell A i del 4 viser nærmere halvparten av alle kvinnene i landet hadde tre eller flere barn. Utsatte førstefødsler og økende andel barnløse gjør det lite sannsynlig at vi vil se disse tallene igjen. Det høye nivået var nok både et resultat av usikre prevensjonsmetoder og av kulturelle trender. De senere års utvikling kan imidlertid tyde på at det å få mange barn er moderne i enkelte grupper. Faktorer som inntekt og utdanning vil være viktig når en skal se hvilke grupper dette gjelder. Det vil også være interessant å se på de regionale variasjonene. Vi skal først se hvilke fylker det er som har flest kvinner som får tre eller flere barn. Vi skal også se på andelen av dem med to barn som også får barn nummer tre, og hvordan dette varierer mellom fylkene.

Mellom 1943-47-kohortene og 1953-57-kohortene gikk andelen av alle kvinnene med tre eller flere barn ved 35-årsalder ned. Andelen har gått noe opp igjen for 1958-62-kohortene. Det var sterkest økning i fylkene som lå høyt i 1953-57-kohortene. Blant kvinnene som var født mellom 1958 og 1962, hadde Oslo den laveste andelen med tre eller flere barn på 14 prosent og Sogn og Fjordane den høyeste på 41,9 prosent. Blant kvinnene som var født mellom 1943 og 1947 hadde Oslo den laveste andelen på 17,1 prosent og Sogn og Fjordane og Finnmark med den høyeste på 47,5 prosent.

Kart 13. Andel med to barn av dem som har fått ett barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1954-57 og 1958-62¹. Prosent

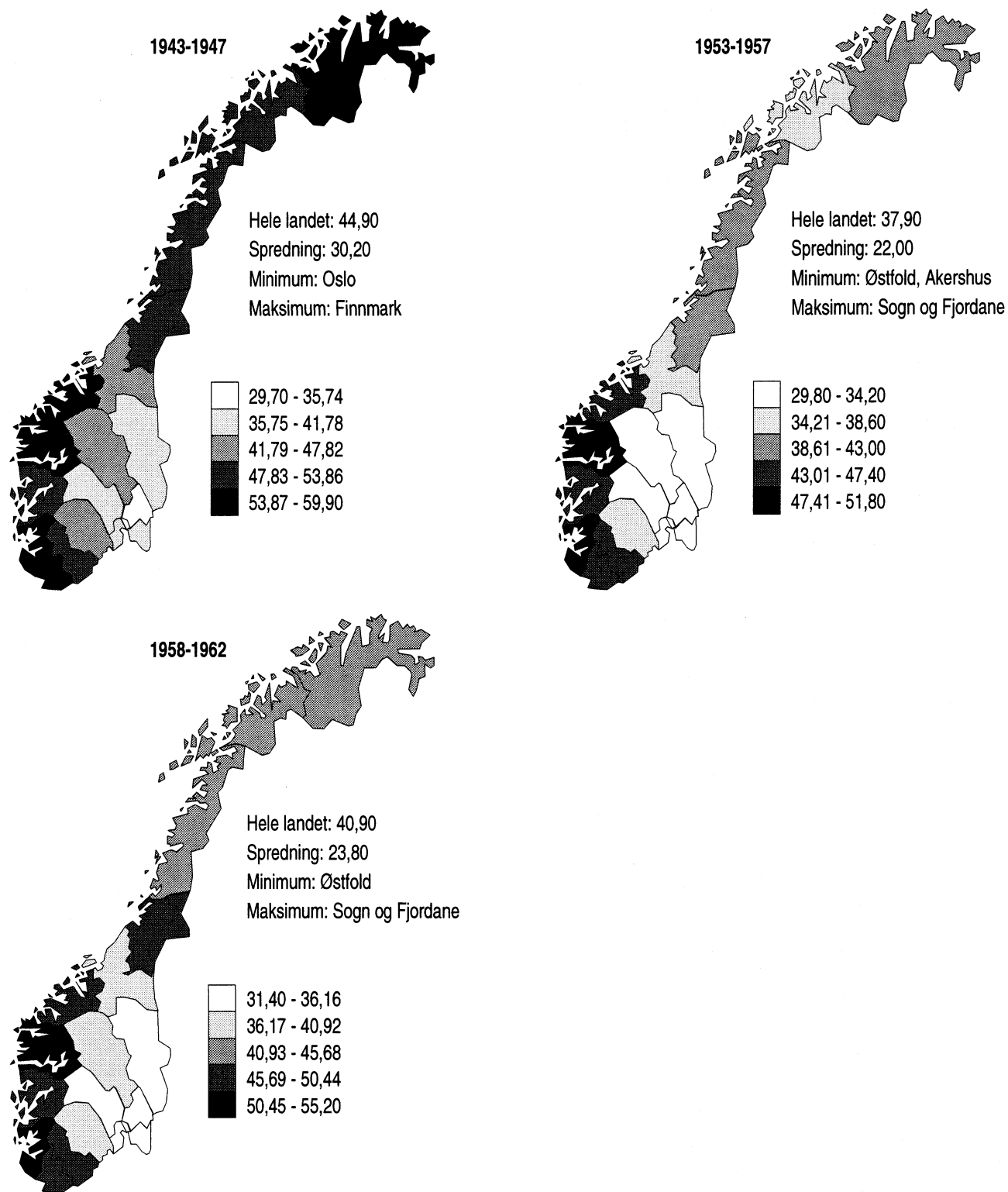

¹ Oslo skilte seg vesentlig ut fra de andre fylkene og er derfor skilt ut som egen gruppe. Tallene er hentet fra vedleggstabell 8.
 Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 14. Andel av alle med tre eller flere barn ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62¹. Prosent¹ Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Kart 15. Andel som har fått sitt tredje barn blant dem som har fått barn nummer to ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62¹. Prosent

¹ Tallene er hentet fra vedleggstabell 9.

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

For kvinnene i 1943-47-kohortene var andelen med tre eller flere barn høyest i kystfylkene, fra Finnmark i nord til Agderfylkene i syd. Nær Oslo og det andre ytterpunktet var Akershus og Buskerud. For kvinner født ti år senere (1953-57) var det skjedd en del endringer. Andelen med tre eller flere barn hadde gått ned i alle fylkene, men mer i noen enn i andre. Blant fylkene hvor andelen var høyest hadde andelen trebarnsmødre gått ned mer i de nordligste fylkene enn i de andre fylkene. Blant 1953-57-kohortene var andelen i alle østlandsfylkene nær Oslos andel. Nedgangen i trebarnsmødre var en generell trend i hele landet, også i de fylkene hvor det tradisjonelt ble født mange barn. Som vi var inne på tidligere stod tobarnsnormen sterkt i hele landet blant kvinner som var født mellom 1953 og 1957. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det kun skjedd små endringer i variasjonene mellom fylkene.

Kart 15 viser andelen som har fått sitt tredje barn ved 35-årsalder av dem som har fått barn nummer to for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62. På samme måte som andelen av alle kvinner med tre barn eller flere har økt i de yngste kohortene, har andelen av dem med to barn som har fått sitt tredje barn også økt. Denne andelen har imidlertid økt mer. Dette betyr at det er en økende tendens til at når kvinner først velger å få barn, er det stadig flere av disse kvinnene som velger å få flere. Blant 1943-47-kohortene var det 44,9 prosent av dem som hadde fått to barn som også fikk sitt tredje. For kvinnene født ti år senere hadde denne andelen sunket med 7 prosent. For kvinnene født mellom 1958 og 1962 hadde denne andelen økt med 3 prosent igjen. Dette viser at det er en klar tilbøyelighet til at flere velger å få mange barn. Fra 1953-57-kohortene til 1958-62-kohortene økte også forskjellene mellom fylkene, mens den fra 1943-47-kohortene til 1953-57-kohortene hadde gått ned. For 1953-57-kohortene var det 22 prosent spredning, mens den for 1958-62-kohortene var på 23,8 prosent. Dette er et resultat av at andelen har økt mer i fylkene som allerede lå på et høyt nivå enn i fylkene som lå på et lavt nivå. Dette betyr at det har vært en større økning i de fylkene hvor det tradisjonelt har vært vanlig med mange barn enn, i de fylkene hvor tobarnsnormen har stått sterkt.

For 1943-47-kohortene var andelen høyest i Finnmark og lavest i Oslo. For 1953-57-kohortene hadde dette endret seg og Sogn og Fjordane hadde den høyeste andelen, mens Østfold og Akershus delte den laveste. For 1958-62-kohortene var det kun Østfold som hadde den laveste andelen, mens Sogn og Fjordane fortsatt hadde den høyeste. For kvinnene i 1943-47-kohortene var det et flertall av fylkene som befant seg nær Finnmark. Da andelen av dem som hadde to barn som fikk sitt tredje sank i 1953-57-kohortene gikk den mer ned i noen fylker enn i andre. Dette var tilfelle i Finnmark og i Oppland. For 1958-62-kohortene var det

noen fylker hvor andelen hadde økt mer enn i andre fylker. Disse fylkene var Troms, Nord-Trøndelag og Oppland.

Sammenhengen mellom tredjefødsler og sentralitet

I det følgende skal vi se nærmere på hvilken betydning sentralitet har for sannsynligheten for at kvinnene velger å få sitt tredje barn. Ved hjelp av logistisk regresjon har vi målt effekten av sentralitet. I tillegg til fylket kvinnene er bosatt i, har vi kontrollert for avstand mellom de to første fødsle og alder ved første fødsel. I analysen ser vi på sannsynligheten for at en kvinne skal ha fått sitt tredje barn ved 35-årsalder, gitt at hun har fått barn nummer to. Tabell 3 viser den relative sjanse for tredjefødsel for kvinner bosatt i sentrale strøk sammenlignet med de som er bosatt i mindre sentrale strøk⁴.

Tabell 3. Relativ sjanse for tredjefødsel blant de som har fått barn nummer to målt ved 35-årsalder etter sentralitet. Logistisk regresjon

	1943-47	1953-57	1958-62
Mindre sentrale strøk			
Sentrale strøk	0,78**	0,85**	0,84**

* p < 0,01 ** p < 0,001

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

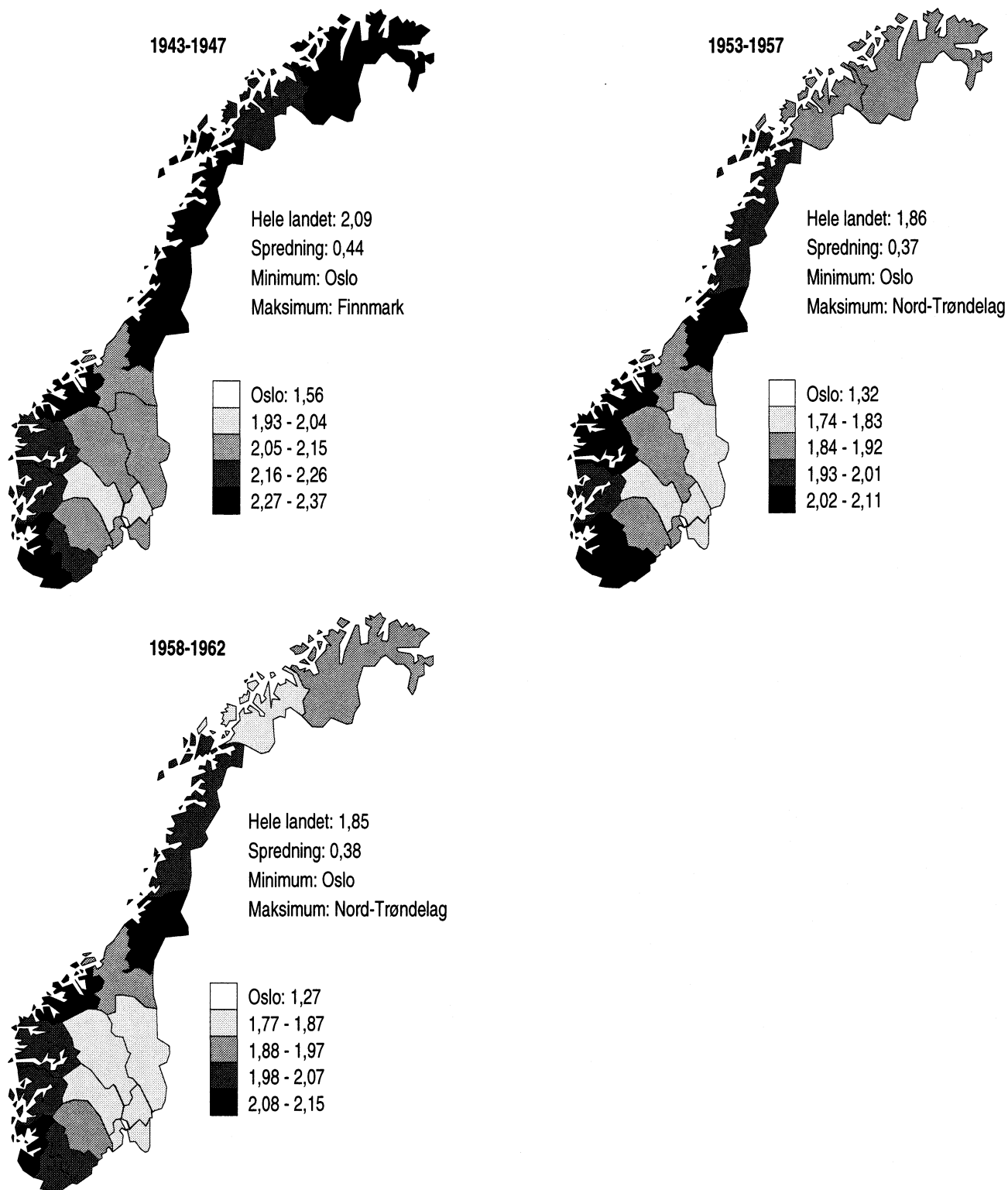
For kvinner født mellom 1943 og 1947 var den relative sjansen for tredjefødsel blant dem som har fått barn nummer to 22 prosent mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk enn for kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. Forskjellene mellom kvinner bosatt i sentrale og mindre sentrale strøk blir mindre frem til kvinner født mellom 1958 og 1962 hvor den relative sjansen for tredjefødsel blant dem som har fått barn nummer to var 16 prosent mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk sammenlignet med kvinner bosatt i mindre sentrale strøk. Dette viser at sentralitet har en mindre betydning for de yngre kohortene enn for de eldre kohortene for at de skal få et tredje barn gitt at de har to barn.

Antall barn

Kart 16 viser gjennomsnittlig barnetall ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62 etter fylke. Antall barnløse, utsatte førstefødsler og antall kvinner med ett barn, to barn eller tre barn er alle faktorer som har betydning for det gjennomsnittlige barnetallet til en kohort. Barnetallet vil endre seg så lenge kvinnene i en kohort fortsatt får barn. Det vil derfor være for tidlig å gjøre opp endelig status ved å ta utgangspunkt i gjennomsnittlig barnetall ved 35 år. Det kan imidlertid gi oss et bilde av forskjeller i nivåer mellom fylkene og endringer som har skjedd over tid.

⁴ Variabelen sentralitet her er laget diktom med utgangspunkt i variabelen sentralitet i standarder i norsk offisiell statistikk. Sentrale strøk er lik verdien 3 og mindre sentrale strøk er lik verdiene 0-2 (jf. Statistisk sentralbyrå 1999).

Kart 16. Gjennomsnittlig barnetall ved 35-årsalder for femårskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke¹

¹ Tallene er hentet fra tabell A i del om fruktbarhetsmønstre i hvert fylke.
 Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

For 1943-47-kohortene ble det gjennomsnittlig født 2,09 barn per kvinne ved 35-årsalder. Dette tallet økte til 2,28 ved 40-årsalder. For kvinnene født ti år senere var det gjennomsnittlig født 1,86 barn per kvinne ved 35-årsalder og 2,01 ved 40-årsalder. Økningen fra 35 år til 40 år er altså minst for den yngste kohorten. For 1958-62-kohortene var det gjennomsnittlig født 1,85 barn per kvinne ved 35-årsalder.

Oslo skiller seg fra de andre fylkene med et svært lavt gjennomsnittlig barnetall per kvinne, og er holdt utenfor spredningsmålet. Hovedforklaringen på dette er den høye andelen barnløse som trekker gjennomsnittet ned. Akershus er det fylket som har nest lavest gjennomsnittstall. Dette gjelder alle femårskohortene. For 1943-47-kohortene var det Finnmark som hadde det høyeste gjennomsnittstallet, mens det for 1953-58- og 1958-62-kohortene var Nord-Trøndelag.

For hele landet var det like gjennomsnittstall for 1953-57- og for 1958-62-kohortene ved 35-årsalder, men de gjennomsnittlige barnetallene økte både i Akershus, Hedmark og i Nord-Trøndelag. I Oslo gikk det imidlertid ned.

Avsluttende kommentarer

I alle fylker har det vært en utvikling i fruktbarheten som har gitt endrede fruktbarhetsmønstre. Nye trender og utviklingstrekk har påvirket kvinnenens atferd i alle deler av landet. Det er to viktige kjennetegn ved fruktbarheten til kvinner i de yngre generasjonene som skiller seg fra fruktbarhetsmønstre til eldre generasjoner. Det ene er at det er blitt større forskjeller mellom kvinnene i tidspunktet for når de velger å få barn. Det andre er at det er blitt større forskjeller i hvor mange barn de får. I alle generasjonene vi har sett på her har det vært variasjoner i fruktbarhetsmønstrer mellom fylkene. På hvilken måte fruktbarhetsmønstrer i det enkelte fylket har blitt påvirket av de nye trendene har variert. Vi skal i det følgende forsøke å oppsummere noe av dette.

Utsettelse av tidspunktet for når en velger å få sitt første barn er en generell trend i hele landet. Samtidig er det fortsatt en gruppe kvinner som får sitt første barn i ung alder, selv om denne gruppen er synkende i forhold til tidligere generasjoner. Den økende differansen mellom kvartil- og medianalder indikerer at de som velger å bli mødre senere i livsløpet utsetter stadig lengre. Grupper av kvinner som velger å få barn i ung alder finner vi alle landets fylker. Når en bruker kvartilalder som mål er forskjellene mellom fylkene blitt større når en sammenligner de ulike generasjonene. Dette er et resultat av at kvartilalderen har økt mer i Oslo og Akershus enn i resten av landet. At Oslo og Akershus skiller seg ut må ses i sammenheng med den store gruppen unge kvinner som flytter til Oslo på grunn av utdanning og jobb. Samtidig ser vi at forskjellene mellom sentrale og mindre sentrale strøk øker i de yngre generasjonene, uavhengig av hvilket

fylke kvinnene bor i. Flere kvinner som bor i mindre sentrale strøk får barn tidligere enn kvinner i sentrale strøk. Stadig flere kvinner i fødedyktig alder flytter til sentrale strøk, enten for å ta utdanning eller for å jobbe. For mange fører dette til utsettelse av tidspunktet for når en skal etablere seg med familie. Urbaniseringsgrad ser altså ut til å være en viktig faktor for i hvilken grad kvinner følger nye fruktbarhetsmønstre med blant annet utsettelse av første fødsel.

Tidligere var det sterke normer knyttet til ekteskap og familiedanning i de ulike landsdelene. Fortsatt vil lokale normer legge føringer på familiedanningen og fruktbarhetsmønstre. Stor mobilitet og nye flyttemønstre gjør likevel at kvinner både er påvirket av normer som er preget av hennes oppvekstmiljø og forhold som er gjeldende der hun bor som voksen. Flyttestrømmene er en viktig faktor for hvorvidt de yngre kvinnene følger tradisjonelle eller nye fruktbarhetsmønstre. Kvinner som er bosatt i utflyttingsområder følger i større grad tradisjonelle fruktbarhetsmønstre enn kvinner bosatt i typiske innflyttingsområder.

Tradisjonelt har det vært vanlig at kvinnene fikk mange barn. Innføringen av nye prevensjonsmidler gav kvinnene større mulighet til selv å velge når og hvor mange barn en ville ha. Resultatet var en dramatisk nedgang i antallet flerbarnsfamilier i alle landets fylker. I de yngre generasjonene ser en ikke bare et oppsving i flerbarnsfamilien, men også i antall kvinner med ett eller ingen barn. Det tradisjonelle bildet av barnetallsfordelingen var at flerbarnsfamilien var mest dominerende i kystfylkene, mens tobarnsfamilien stod sterkest i østlandsfylkene. I tillegg skilte kvinnene i Oslo seg fra de andre fylkene med en større andel kvinner med ett barn eller som var barnløse. Økt heterogenitet har vært en generell trend i alle landets fylker. Nedgangen i tobarnsfamilien var sammenfallende med en økning i andelen barnløse og ettbarnsfamilier, samt en økning av andelen som velger å få tre eller flere barn.

Den økte heterogeniteten i barnetallsfordelingen skjer med utgangspunkt i det tradisjonelle mønstrer. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker mer i fylker hvor kvinner tradisjonelt fikk mange barn enn i de andre fylkene. Samtidig øker andelen kvinner med ett barn mer i fylker hvor det tradisjonelt var mange tobarnsfamilier. Andelen barnløse kvinner påvirker barnetallsfordelingen. Overgangen fra det ikke å ha barn til det å få sitt første, er større enn noen av de andre overgangene. Det har derfor vært interessant å se hvor mange barn kvinner som først velger å få barn får. De aller fleste kvinner som får ett barn, får ett barn til, selv om det er en svak tendens til at utviklingen går i retning av at flere stopper etter ett. Det som derimot er mer interessant er den økende tendensen til at de

som har to barn også får et tredje. Dette viser at når kvinner først velger å få barn, er det stadig flere av disse kvinnene som velger å få flere. Spesielt synlig blir dette i Oslo hvor andelen av alle kvinner som får to barn er svært lav.

De regionale variasjonene trer tydelig frem i barnetallsfordelingen. De tradisjonelle mønstrene forsterkes gjennom de nye utviklingstrekkene. Tredjebarnstilbøyeligheten øker mest blant kvinnene bosatt i tradisjonelle flerbarnsfylker, mens barnløse- og ettbarnstilbøyeligheten øker mest blant kvinner bosatt i tradisjonelle to- og ettbarnsfylker. Et annet interessant forhold er at sentralitet har fått mindre betydning for hvorvidt kvinner i yngre generasjoner får ett barn til, gitt at de har to fra før. Fortsatt er det slik at kvinner i mindre sentrale strøk har større tilbøyelighet for å få tre eller flere barn enn kvinner i sentrale strøk, men forskjellene blir mindre i de yngre generasjonene. Det å få mange barn ser ut til å være moderne i enkelte grupper i de yngre generasjonene. Flerbarnsfamilien er altså blitt moderne igjen både blant kvinner hvor det tradisjonelt har vært vanlig å få mange barn og blant kvinner som er bosatt i fylker hvor det ikke har vært like vanlig.

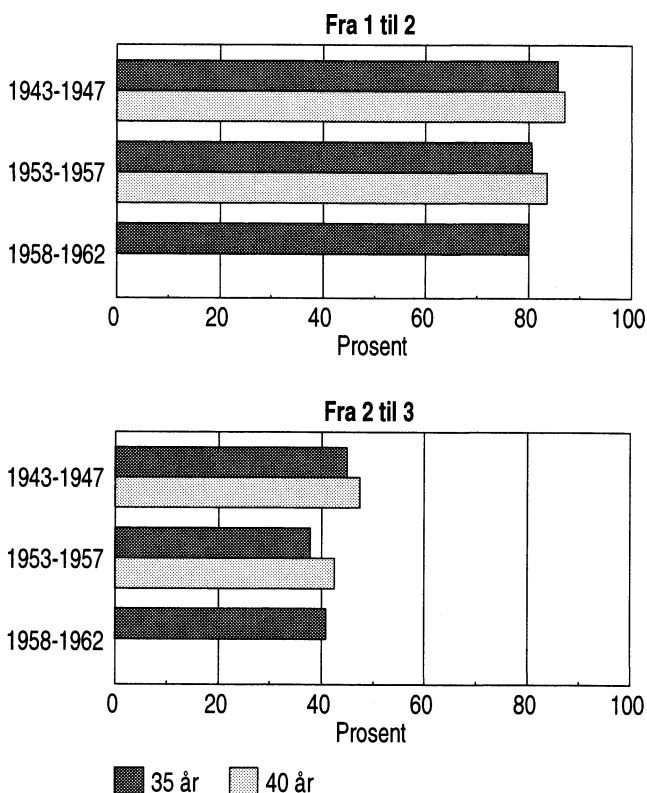
Fruktbarhetsmønstre i hvert fylke

I denne delen ser vi på endringer i fruktbarhetsmønstre i hvert fylke. Hensikten er å vise utviklingen i fruktbarheten i de enkelte fylkene.

For hvert fylke presenterer vi en tabell (Tabell A) over barnetallsfordelingen etter alder og fødselskohort. I tillegg presenterer vi to figurer. Den ene figuren (Figur A) viser andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre. Den andre figuren (Figur B) viser avstanden mellom første og andre fødsel.

Fylkene blir presentert og kommentert i forhold til utviklingen i landet under ett.

Figur A1. Andel kvinner av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel kvinner av dem med minst to barn som også har fått tre

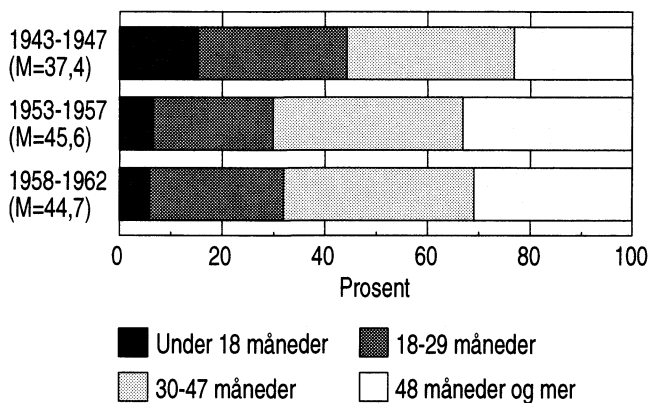

Hele landet

Tendensen går i retning av en stadig utsettelse av første fødsel, men det er fortsatt en gruppe kvinner som får barn relativt tidlig. Mens det for kvinner født mellom 1943 og 1947 var 15,7 prosent (Tabell A1) som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder var det tilsvarende tallet 28,6 prosent for kvinner født 20 år senere (1963-67).

Fortsatt er det få som får sitt første barn etter fylte 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det knapt 3 prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder. På grunn av den jevne økningen i utsatte førstefødsler er det grunn til å tro at antallet vil øke for yngre kohorter.

Figur B1. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-års alder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Utviklingen går i retning av større spredning i antall barn kvinnene får. Samtidig som antallet tobarnsmødre har gått ned, har det vært en økning i andelen barnløse og ettbarnsmødre, og en økning i andelen kvinner som velger å få ett tredje eller fjerde barn. De fleste av dem som får ett barn får også ett barn til, men andelen går ned (Figur A1). Samtidig er det en økning i andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til.

Avstanden mellom første og andre barnet har økt (Figur B1). Antallet som har riktig kort avstand (under halvannet år) har gått ned. Samtidig er antallet som lar det gå fire år eller mer før de får nummer to redusert.

Tabell A1. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	79,9	16,8	3,1	0,2	0,0	0,24
	1943-1947	78,8	17,1	3,8	0,3	0,0	0,26
	1948-1952	76,6	19,2	3,9	0,3	0,0	0,28
	1953-1957	77,7	19,4	2,8	0,1	0,0	0,25
	1958-1962	83,7	14,5	1,6	0,1	0,0	0,18
	1963-1967	88,0	10,8	1,1	0,1	0,0	0,13
	1968-1972	89,4	9,6	0,9	0,0	0,0	0,12
1973-1977	91,8	7,4	0,7	0,0	0,0	0,09	
25	1935-1942	35,3	29,1	25,6	8,0	2,0	1,12
	1943-1947	33,9	29,2	27,1	8,1	1,7	1,14
	1948-1952	35,0	31,6	27,3	5,3	0,7	1,05
	1953-1957	43,2	30,5	22,9	3,1	0,3	0,87
	1958-1962	51,9	27,9	17,4	2,6	0,3	0,71
	1963-1967	56,3	27,0	14,2	2,3	0,3	0,63
	1968-1972	60,9	24,6	12,4	1,9	0,2	0,56
30	1935-1942	16,1	17,1	35,7	21,4	9,6	1,91
	1943-1947	15,7	18,4	41,2	19,0	5,8	1,81
	1948-1952	17,1	21,3	44,0	14,7	2,9	1,65
	1953-1957	22,2	24,1	39,6	12,0	2,1	1,48
	1958-1962	25,7	25,3	35,2	11,5	2,2	1,39
	1963-1967	28,6	25,7	32,8	10,7	2,2	1,32
35	1935-1942	11,0	11,6	33,4	27,6	16,4	2,27
	1943-1947	10,9	12,9	42,0	25,1	9,2	2,09
	1948-1952	11,6	15,2	45,2	21,8	6,1	1,96
	1953-1957	14,3	16,8	42,9	20,7	5,4	1,86
	1958-1962	15,6	17,0	39,9	21,7	5,9	1,85
40	1935-1942	9,7	10,8	32,3	28,4	18,8	2,36
	1943-1947	9,5	11,8	41,4	26,2	11,0	2,18
	1948-1952	9,8	13,7	44,8	23,7	8,0	2,06
	1953-1957	11,5	14,6	42,5	23,6	7,8	2,01

¹ Omfatter kvinner bosatt i hele landet per 1.8.1998.

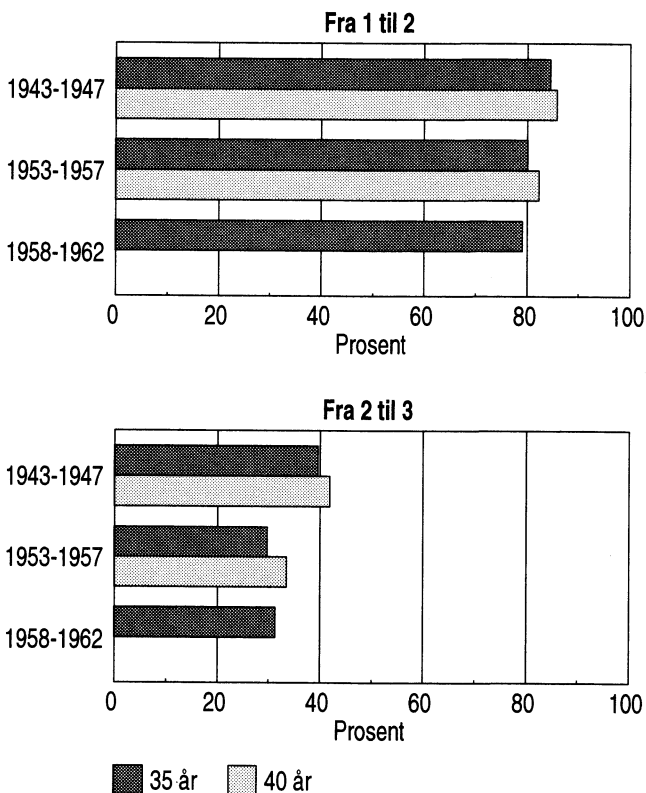
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Østfold

I likhet med resten av landet går tendensen i Østfold i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,2 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A2). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 22,6 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Østfold som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,0 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

Ved 30-årsalder hadde kohortene født 1958-62 og 1963-67 samme barnetall, og det hadde også kohortene født 1953-57, 1958-62 ved 35-årsalder. Den nedgangen som har vært i kohortfruktbarheten i Østfold, kan en regne med stopper opp, eller snur til en svak oppgang når kohortene født tidlig på 1950-tallet til slutten av 1960-tallet når slutten av sin reproduktive periode.

Figur A2. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

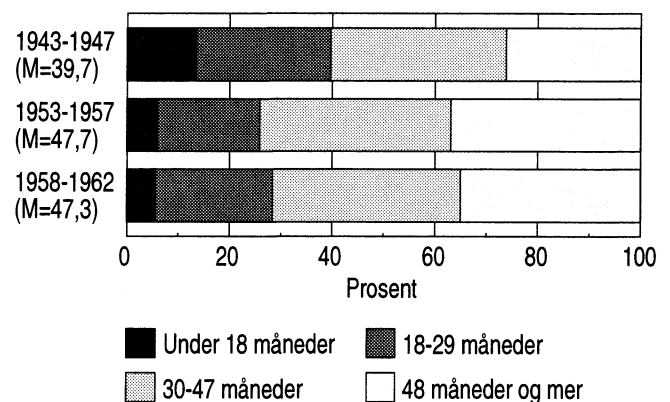
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Østfold ligger på topp i andelen tobarnsmødre, selv om andelen har gått noe ned for de yngste kohortene. Målt ved 35-årsalder var det 47,5 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Det har ikke vært like stor økning i spredningen i barnetallet i Østfold som i landsgjennomsnittet. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker imidlertid raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn. Andelen som ved 40-årsalder hadde fått tre eller flere barn i Østfold var 25 prosent, mot 31,4 prosent for hele landet i 1953-57-kohorten. Forskjellen for 1935-42-kohorten ved samme alder var noe mindre, 42,2 mot 47,2 prosent.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A2). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 79,1 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har økt, men andelen i Østfold ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 31,4 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Avstanden mellom de to første barna er noe lengre blant kvinnene i Østfold enn landet sett under ett (Figur B2). Samtidig følger de utviklingen i resten av fylkene hvor avstanden har gått ned. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57-til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,0 (6,6) prosent til 5,7 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

Figur B2. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A2. Barnetallsfordeling, etter alder-og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	76,0	20,0	3,8	0,3	0,0	0,28
	1943-1947	74,7	20,1	4,9	0,3	0,0	0,31
	1948-1952	73,2	21,8	4,7	0,3	0,0	0,32
	1953-1957	74,9	21,9	3,0	0,2	0,0	0,29
	1958-1962	82,5	15,7	1,6	0,1	0,0	0,19
	1963-1967	88,0	10,9	1,2	0,0	0,0	0,13
	1968-1972	89,2	9,8	1,0	0,0	0,0	0,12
	1973-1977	92,6	6,9	0,6	0,0	0,0	0,08
25	1935-1942	31,3	32,2	26,8	7,9	1,9	1,17
	1943-1947	30,9	30,9	29,1	7,6	1,5	1,18
	1948-1952	30,7	35,3	28,5	4,9	0,6	1,10
	1953-1957	37,5	34,4	24,7	3,0	0,3	0,94
	1958-1962	47,1	32,5	17,2	2,2	0,2	0,76
	1963-1967	50,4	31,8	15,3	2,3	0,3	0,70
	1968-1972	55,3	29,6	13,2	1,6	0,3	0,62
30	1935-1942	13,4	19,2	39,7	19,8	8,0	1,90
	1943-1947	13,2	20,0	44,5	17,6	4,8	1,81
	1948-1952	13,5	22,9	48,9	12,6	2,2	1,67
	1953-1957	17,9	25,6	44,5	10,3	1,7	1,52
	1958-1962	21,3	27,9	40,3	8,7	1,7	1,42
	1963-1967	22,6	27,6	38,7	9,2	2,1	1,41
35	1935-1942	9,1	13,1	38,2	26,7	13,0	2,21
	1943-1947	9,2	14,1	46,3	23,2	7,2	2,05
	1948-1952	9,2	16,5	50,8	19,1	4,4	1,93
	1953-1957	12,0	17,5	49,5	17,0	4,0	1,83
	1958-1962	12,5	18,3	47,5	17,5	4,3	1,83
40	1935-1942	8,1	12,1	37,6	27,5	14,7	2,29
	1943-1947	8,2	13,1	45,8	24,4	8,5	2,12
	1948-1952	8,0	15,0	50,8	20,5	5,7	2,01
	1953-1957	10,0	16,0	49,1	19,6	5,3	1,94

¹ Omfatter kvinner bosatt i Østfold per 1.8.1998.

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Akershus

Akershus ligger nær landsgjennomsnittet hvor tendensen går i retning av en utsettelse av første fødsel. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 16,6 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A3). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 29,0 (28,6) prosent. Fortsatt er det få kvinner i Akershus som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år, men likevel en god del flere enn i landet sett under ett. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 4,5 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

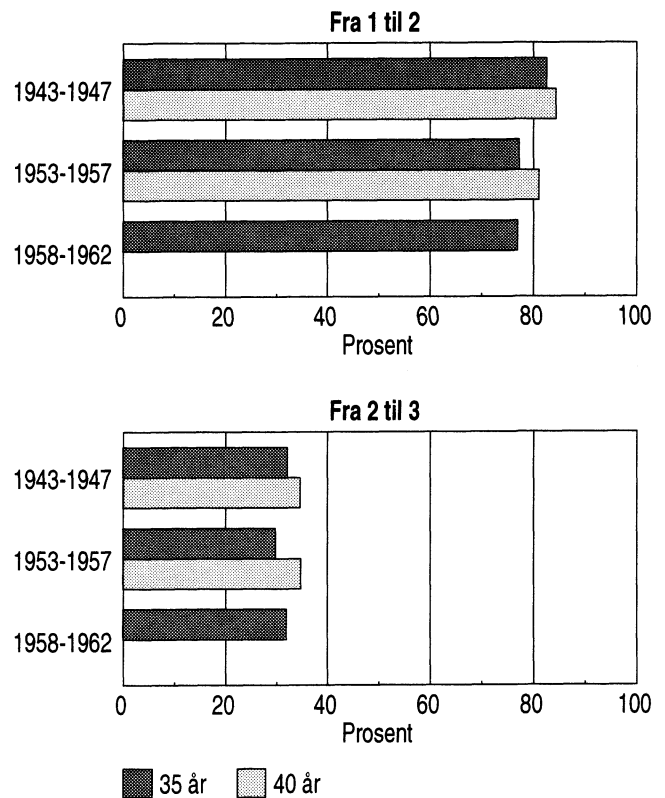
Både ved 35- og 40-årsalder ser vi en svak økning i kohortfruktbarheten i de yngste kohortene, men Akershus har lavere barnetall enn landet sett under ett. Ved 35-årsalder var det i hele landet en svak nedgang i barnetallet mellom 1953-57- og 1958-62-kohortene, fra 1,86 til 1,85 barn per kvinne. I Akershus økte barnetallet fra 1,74 til 1,77 barn per kvinne.

Selv om andelen tobarnsmødre har gått noe ned blant de yngste kohortene, er andelen i Akershus blant de høyeste i landet. Målt ved 35-årsalder var det 45,1 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Det har ikke vært like stor økning i spredningen i barnetallet i Akershus som i landsgjennomsnittet. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre. Dette kan ses i sammenheng med den økende kohortfruktbarheten. Andelen som ved 40-årsalder hadde fått tre eller flere barn var 25,4 (31,4) prosent i 1953-57-kohorten, men det tilsvarende tallet for 1948-52-kohorten var 22,3 (31,7) prosent.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A3). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 77,0 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har økt, men andelen i Akershus ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 31,9 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

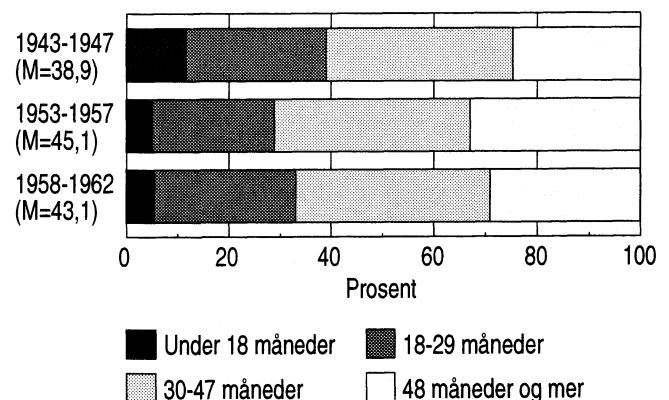
Akershus følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere enn gjennomsnittet (Figur B3). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. I motsetning til landsgjennomsnittet har antallet med kort avstand (under halvannet år) gått opp fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 5,1 (6,6) prosent til 5,5 (6,0) prosent, men er fortsatt lavt. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har gått ned.

Figur A3. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B3. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A3. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	84,8	13,1	2,0	0,2	0,0	0,18
	1943-1947	83,6	13,5	2,7	0,2	0,0	0,19
	1948-1952	82,3	14,8	2,7	0,2	0,0	0,21
	1953-1957	85,4	13,0	1,6	0,0	0,0	0,16
	1958-1962	90,9	8,3	0,8	0,0	0,0	0,10
	1963-1967	93,3	6,2	0,5	0,0	0,0	0,07
	1968-1972	93,4	6,1	0,5	0,0	0,0	0,07
	1973-1977	95,6	4,0	0,4	0,0	0,0	0,05
25	1935-1942	41,7	30,5	21,5	5,2	1,0	0,93
	1943-1947	40,6	30,8	22,7	5,1	0,8	0,95
	1948-1952	43,3	32,7	20,9	2,8	0,3	0,84
	1953-1957	54,0	28,7	15,6	1,5	0,2	0,65
	1958-1962	63,1	24,9	10,7	1,2	0,2	0,50
	1963-1967	64,7	24,6	9,7	0,9	0,1	0,47
	1968-1972	66,9	23,0	9,1	0,9	0,1	0,62
30	1935-1942	17,0	20,9	39,8	17,3	5,0	1,72
	1943-1947	16,6	22,5	44,9	13,3	2,7	1,63
	1948-1952	19,5	26,4	44,2	8,8	1,2	1,46
	1953-1957	25,9	28,3	37,3	7,3	1,1	1,29
	1958-1962	28,6	30,2	32,8	7,3	1,1	1,22
	1963-1967	29,0	30,8	32,5	6,7	1,0	1,20
35	1935-1942	10,1	14,1	41,4	25,5	8,9	2,09
	1943-1947	10,0	15,7	50,5	19,1	4,8	1,93
	1948-1952	11,6	18,9	51,0	15,7	2,9	1,80
	1953-1957	14,5	19,4	46,4	16,7	3,0	1,74
	1958-1962	14,0	19,8	45,1	17,8	3,4	1,77
40	1935-1942	8,4	12,8	41,6	26,9	10,3	2,18
	1943-1947	8,4	14,3	50,6	20,7	6,0	2,02
	1948-1952	9,2	16,7	51,9	18,1	4,2	1,92
	1953-1957	10,1	17,0	47,5	20,3	5,1	1,93

¹ Omfatter kvinner bosatt i Akershus per 1.8.1998.

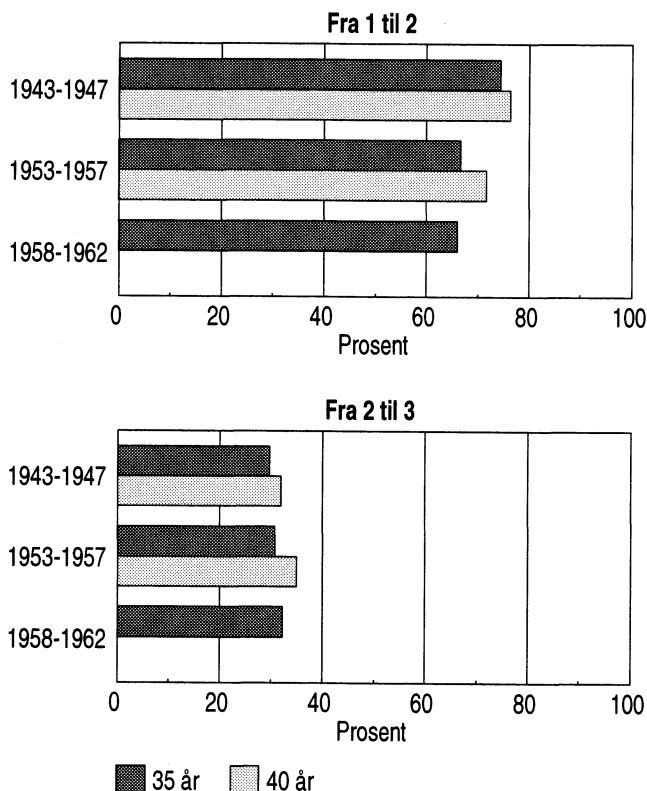
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Oslo

Oslo skiller seg klart fra de andre fylkene i de fleste fruktbarhetsparametrene. Spesielt er det her en mye større andel barnløse kvinner i alle aldersgrupper. Tendensen går i retning av en stadig mer markert utsettelse av første fødsel. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 29,5 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A4). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 54,2 (28,6) prosent. I likhet med resten av landet er det fortsatt få kvinner i Oslo som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år, men flere i Oslo enn andre steder. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 5,0 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

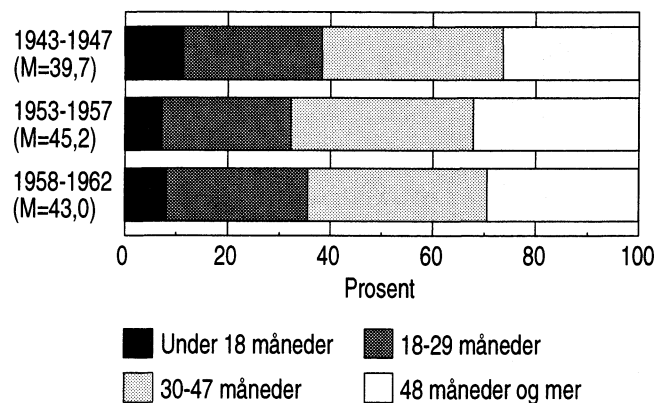
Oslo har ligget under gjennomsnittet i andelen tobarnsmødre siden 1943-47-kohortene, og denne andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 29,4 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Det har ikke vært like stor økning i spredningen i barnetallet i Oslo som i landsgjennomsnittet. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker imidlertid raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

Figur A4. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B4. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Oslo ligger på bunn i andelen av dem med ett barn som også får ett barn til (Figur A4). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 66,0 (79,9) prosent av dem med ett barn som hadde fått ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har økt, men andelen i Oslo ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 32,3 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Oslo følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B4). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. I motsetning til landsgjennomsnittet har antallet med kort avstand (under halvannet år) gått opp fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,3 (6,6) prosent til 8,2 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har gått ned.

Til tross for den sterkeste økningen i samlet fruktbarhets-tall fra 1981-85 til 1997, har kohortfruktbarheten etter 30-årsalder sunket mer i Oslo enn i alle andre fylker. Oslos store avvik fra fruktbarhetsmønstre i resten av landet må ses i sammenheng både med at Oslo til forskjell fra andre fylker, utgjøres utelukkende av de sentrale deler av landets største tettsted, at tallene vil påvirkes sterkt av selektiv flytting, og at det faktisk vil være atferdsforskjeller mellom Oslo og resten av landet.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A4. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall	
		0	1	2	3	4+		
20	1935-1942	86,8	11,6	1,5	0,1	0,0	0,15	
	1943-1947	85,9	11,7	2,3	0,2	0,0	0,17	
	1948-1952	85,5	12,3	2,1	0,1	0,0	0,17	
	1953-1957	89,3	9,4	1,1	0,2	0,0	0,12	
	1958-1962	92,9	6,2	0,8	0,1	0,0	0,08	
	1963-1967	94,9	4,4	0,6	0,1	0,0	0,06	
	1968-1972	95,8	3,7	0,4	0,1	0,0	0,05	
	1973-1977	95,1	4,3	0,5	0,0	0,0	0,05	
25	1935-1942	50,7	27,8	17,2	3,6	0,7	0,76	
	1943-1947	51,6	26,8	17,3	3,7	0,6	0,75	
	1948-1952	55,0	27,6	15,1	2,0	0,4	0,65	
	1953-1957	67,0	21,6	9,6	1,5	0,3	0,47	
	1958-1962	74,9	16,9	6,3	1,5	0,4	0,35	
	1963-1967	78,4	15,1	5,0	1,2	0,3	0,30	
	1968-1972	81,1	13,4	4,4	0,9	0,2	0,26	
30	1935-1942	28,3	21,4	34,2	12,7	3,3	1,41	
	1943-1947	29,5	24,4	34,8	9,3	2,1	1,30	
	1948-1952	33,4	27,6	31,4	6,0	1,7	1,15	
	1953-1957	43,7	27,0	22,6	4,9	1,8	0,94	
	1958-1962	49,7	25,4	18,6	4,3	2,0	0,84	
	1963-1967	54,2	24,6	15,9	3,8	1,6	0,74	
		1968-1972	58,1	23,4	14,4	3,4	1,5	0,68
35	1935-1942	21,2	16,8	37,2	18,9	6,0	1,72	
	1943-1947	22,6	19,8	40,5	13,4	3,7	1,56	
	1948-1952	24,8	23,4	38,0	10,4	3,4	1,44	
	1953-1957	31,7	22,8	31,6	10,2	3,9	1,32	
	1958-1962	34,2	22,3	29,4	10,2	3,8	1,27	
		1963-1967	37,1	21,6	27,6	9,8	3,6	1,20
		1968-1972	40,0	20,9	26,1	9,4	3,5	1,14
40	1935-1942	19,2	15,8	37,7	20,2	7,2	1,80	
	1943-1947	20,4	18,9	41,3	14,9	4,6	1,65	
	1948-1952	21,5	21,6	39,7	12,4	4,9	1,57	
	1953-1957	26,7	20,7	34,2	13,0	5,4	1,50	

¹ Omfatter kvinner bosatt i Oslo per 1.8.1998.

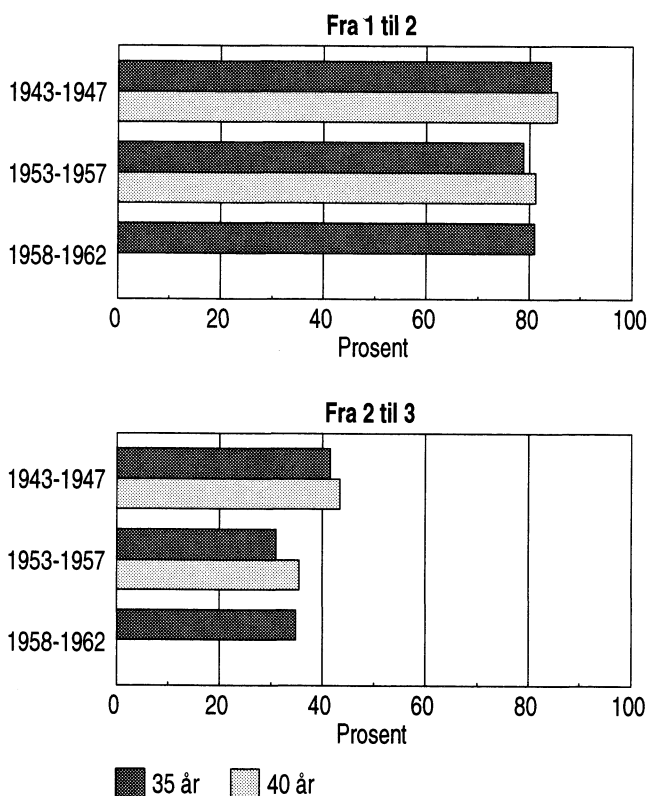
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Hedmark

I likhet med resten av landet går tendensen i Hedmark i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 14,3 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A5). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 23,0 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Hedmark som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,6 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

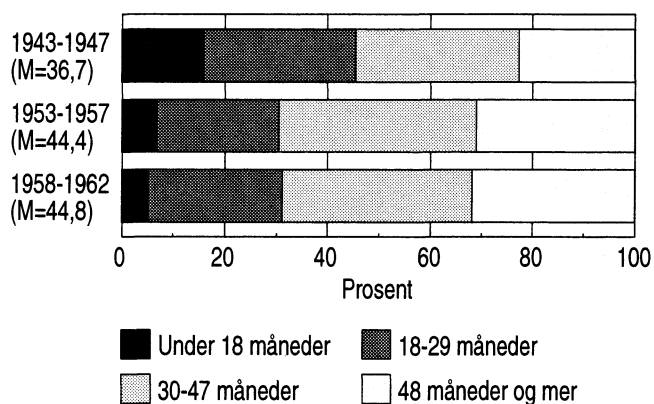
Ved 30-årsalder gikk barnetallet ned i alle kohortene. Ved 35-årsalder ser vi imidlertid en svak økning i kohortfruktbarheten, og fra 1953-57- til 1958-62 økte barnetallet fra 1,81 (1,86) til 1,86 (1,85) barn per kvinne. En kan regne med at kohortfruktbarheten i den yngste kohorten også vil øke når de når slutten av sin reproduktive periode.

Figur A5. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B5. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-års alder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Hedmark har ligget høyt i andelen tobarnsmødre i alle kohortene, selv om andelen har gått noe ned i de yngste kohortene. Målt ved 35-årsalder var det 45,9 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Hedmark. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I motsetning til landsgjennomsnittet har det vært en liten oppgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A5). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 81,0 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, men andelen i Hedmark ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 34,8 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Hedmark følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B5). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. I likhet med landsgjennomsnittet har antallet med kort avstand (under halvannet år) gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,8 (6,6) prosent til 5,2 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått noe opp.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A5. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	77,2	18,8	3,7	0,3	0,0	0,27
	1943-1947	76,7	18,8	4,3	0,2	0,0	0,28
	1948-1952	75,1	20,3	4,3	0,3	0,0	0,30
	1953-1957	76,1	20,7	3,1	0,1	0,0	0,27
	1958-1962	83,1	15,0	1,8	0,1	0,0	0,19
	1963-1967	87,4	11,4	1,3	1,3	0,0	0,14
	1968-1972	88,7	10,1	1,0	0,1	0,0	0,13
1973-1977	93,1	6,2	0,6	0,0	0,0	0,08	
25	1935-1942	33,4	28,8	26,7	8,8	2,4	1,18
	1943-1947	32,4	29,5	28,4	8,3	1,5	1,17
	1948-1952	33,6	31,7	29,0	5,2	0,7	1,08
	1953-1957	41,8	31,3	24,1	2,6	0,2	0,88
	1958-1962	48,7	29,5	19,0	2,6	0,3	0,76
	1963-1967	52,6	29,4	15,8	1,9	0,3	0,68
	1968-1972	57,5	26,7	13,8	1,8	0,3	0,61
30	1935-1942	14,5	18,8	36,1	21,4	9,4	1,92
	1943-1947	14,3	19,2	42,6	18,9	5,1	1,81
	1948-1952	15,8	22,0	47,0	12,8	2,3	1,64
	1953-1957	20,2	25,5	42,9	10,1	1,4	1,47
	1958-1962	21,9	26,0	39,9	10,5	1,7	1,44
	1963-1967	23,0	26,8	38,2	10,1	1,9	1,41
35	1935-1942	10,1	13,3	34,9	26,4	15,3	2,24
	1943-1947	9,8	14,4	44,4	24,1	7,4	2,05
	1948-1952	10,7	15,8	50,3	18,7	4,5	1,90
	1953-1957	12,9	18,5	47,4	17,5	3,8	1,81
	1958-1962	13,2	16,5	45,9	19,9	4,5	1,86
40	1935-1942	8,8	12,6	34,4	27,3	16,9	2,31
	1943-1947	8,7	13,3	44,2	25,0	8,9	2,12
	1948-1952	9,3	14,6	49,7	20,7	5,7	1,99
	1953-1957	10,3	16,8	47,1	20,3	5,6	1,94

¹ Omfatter kvinner bosatt i Hedmark per 1.8.1998.

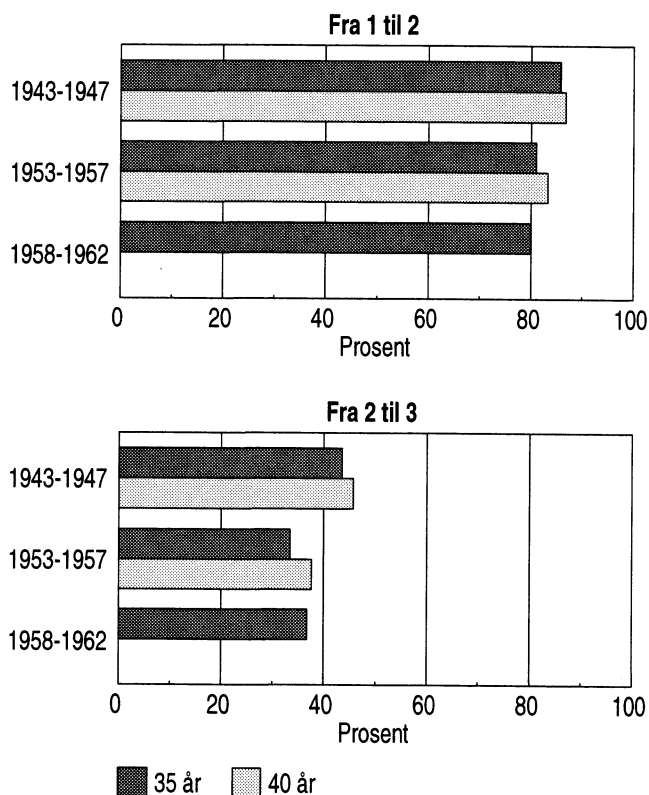
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Oppland

I likhet med resten av landet går tendensen i Oppland i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 14,5 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A6). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 25,0 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Oppland som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,2 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

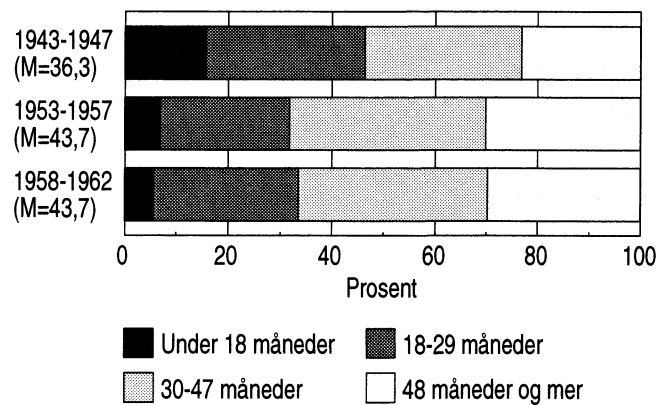
Kohortfruktbarheten etter 30-årsalder har gått ned i Oppland, men gjennomsnittlig barnetall er nær landet sett under ett. Ved 35-årsalder var det en svak nedgang i barnetall fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 1,88 (1,86) til 1,86 (1,85) barn per kvinne.

Figur A6. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B6. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-års alder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Oppland ligger høyt i andelen tobarnsmødre i alle kohortene. Hovedtendensen også på landsbasis er at andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 43,7 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Oppland. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til blant de yngste kohortene (Figur A6). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 79,9 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, men andelen i Oppland ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 36,8 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Oppland følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B6). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,9 (6,6) prosent til 5,6 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A6. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	78,1	18,1	3,5	0,4	0,0	0,26
	1943-1947	76,7	18,5	4,5	0,4	0,0	0,29
	1948-1952	76,1	19,2	4,4	0,3	0,0	0,29
	1953-1957	75,1	20,8	3,9	0,2	0,0	0,29
	1958-1962	81,3	16,8	1,9	0,1	0,0	0,21
	1963-1967	87,9	10,9	1,2	0,0	0,0	0,13
	1968-1972	89,6	9,4	1,0	0,0	0,0	0,11
	1973-1977	93,2	6,3	0,5	0,0	0,0	0,07
25	1935-1942	35,3	28,5	26,2	8,0	2,0	1,13
	1943-1947	32,3	28,4	28,6	8,7	2,0	1,20
	1948-1952	33,6	31,5	28,2	5,7	0,9	1,09
	1953-1957	40,4	30,8	24,8	3,6	0,4	0,93
	1958-1962	48,6	28,8	20,1	2,5	0,1	0,77
	1963-1967	52,9	29,7	15,3	1,9	0,2	0,67
	1968-1972	58,4	25,7	13,9	1,8	0,2	0,59
	30	1935-1942	16,5	18,1	36,1	20,1	9,2
1943-1947		14,5	18,1	41,9	19,2	6,3	1,85
1948-1952		15,7	22,1	45,6	14,2	2,5	1,66
1953-1957		18,7	24,4	43,7	11,2	2,1	1,53
1958-1962		22,4	26,6	38,7	10,7	1,6	1,42
1963-1967		25,1	25,7	37,3	10,2	1,7	1,38
35	1935-1942	10,7	13,2	35,5	25,7	14,8	2,21
	1943-1947	10,2	12,8	43,5	24,7	8,7	2,09
	1948-1952	10,5	15,6	48,3	20,7	4,9	1,94
	1953-1957	11,9	16,7	47,5	19,4	4,6	1,88
	1958-1962	13,4	17,4	43,7	20,7	4,8	1,86
40	1935-1942	9,2	12,5	35,3	26,3	16,8	2,29
	1943-1947	8,9	12,0	42,9	26,0	10,1	2,16
	1948-1952	9,0	14,3	47,5	23,1	6,1	2,03
	1953-1957	9,7	15,1	46,9	21,9	6,4	2,00

¹ Omfatter kvinner bosatt i Oppland per 1.8.1998.

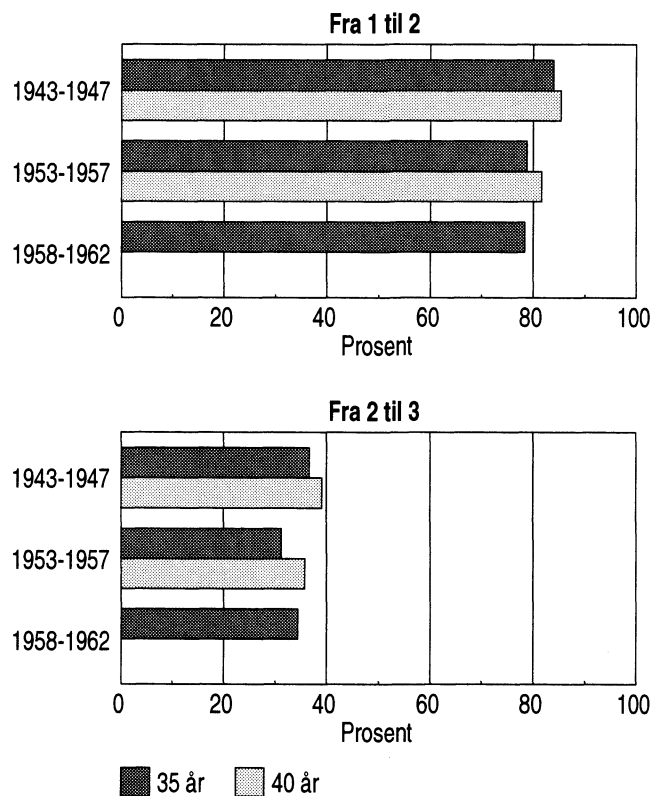
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Buskerud

I likhet med resten av landet går tendensen i Buskerud i retning av en utsettelse av første fødsel. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 14,5 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A7). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 27,0 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Buskerud som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,4 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

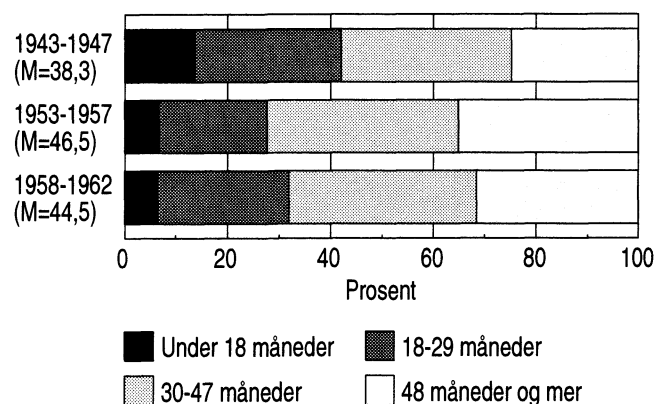
Buskerud har lavere barnetall enn landsgjennomsnittet, og kohortfruktbarheten har samtidig gått ned etter 30-årsalder. Ved 35-årsalder var det en svak nedgang i barnetall fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 1,82 (1,86) til 1,80 (1,85) barn per kvinne.

Figur A7. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B7. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Buskerud ligger høyt i andelen tobarnsmødre, selv om andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 44,0 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Buskerud. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A7). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 78,4 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, men andelen i Buskerud ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 34,4 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Buskerud følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B7). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,8 (6,6) prosent til 6,5 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A7. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	79,0	17,3	3,4	0,3	0,0	0,25
	1943-1947	78,6	17,2	3,9	0,3	0,0	0,26
	1948-1952	77,3	18,9	3,6	0,2	0,0	0,27
	1953-1957	77,9	19,2	2,8	0,1	0,0	0,25
	1958-1962	84,7	13,6	1,7	0,0	0,0	0,17
	1963-1967	89,2	9,7	1,0	0,1	0,0	0,12
	1968-1972	89,6	9,7	0,7	0,0	0,0	0,11
1973-1977	93,3	6,1	0,6	0,0	0,0	0,07	
25	1935-1942	34,4	30,4	26,4	7,1	1,7	1,11
	1943-1947	33,9	31,2	26,8	6,8	1,3	1,10
	1948-1952	35,2	33,4	26,5	4,4	0,5	1,02
	1953-1957	42,7	32,4	22,1	2,5	0,3	0,85
	1958-1962	52,3	29,7	15,7	2,1	0,2	0,68
	1963-1967	57,2	27,5	13,1	1,9	0,3	0,61
	1968-1972	60,8	25,5	12,0	1,6	0,2	0,55
30	1935-1942	14,9	19,4	38,8	19,8	7,2	1,85
	1943-1947	14,5	19,9	45,1	16,3	4,2	1,76
	1948-1952	16,4	23,8	46,0	11,7	2,1	1,59
	1953-1957	20,4	22,7	45,8	9,6	1,5	1,49
	1958-1962	24,5	26,8	37,8	9,3	1,6	1,37
	1963-1967	27,0	27,8	34,9	8,7	1,6	1,30
	1973-1977	27,0	27,8	34,9	8,7	1,6	1,30
35	1935-1942	9,8	13,0	39,2	26,0	12,2	2,18
	1943-1947	9,6	14,5	48,0	21,7	6,2	2,00
	1948-1952	10,8	17,6	50,0	17,4	4,3	1,87
	1953-1957	12,4	18,6	47,4	17,2	4,4	1,82
	1958-1962	14,5	18,5	44,0	18,8	4,3	1,80
40	1935-1942	8,6	12,0	38,3	27,3	13,8	2,26
	1943-1947	8,3	13,4	47,7	23,0	7,6	2,08
	1948-1952	8,8	16,4	50,0	19,3	5,5	1,96
	1953-1957	10,0	16,5	47,2	20,3	6,0	1,96

¹ Omfatter kvinner bosatt i Buskerud per 1.8.1998.

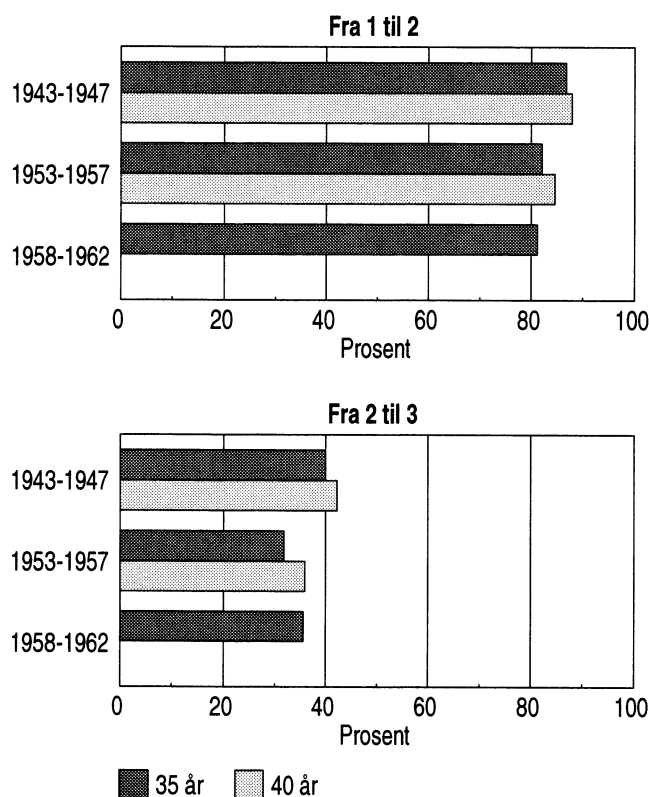
Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vestfold

I likhet med resten av landet går tendensen i Vestfold i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,4 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A8). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 22,8 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Vestfold som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,1 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

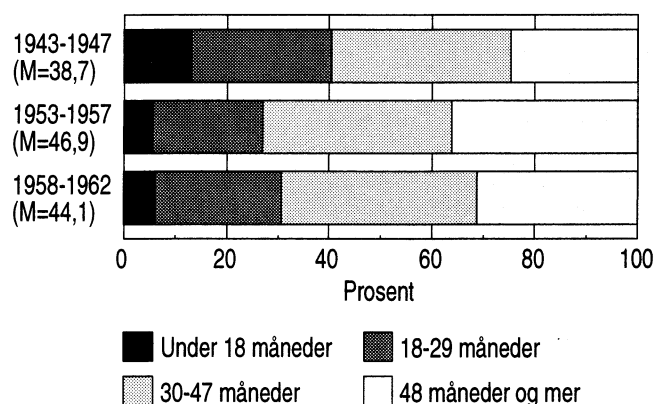
Buskerud har noe høyere barnetall enn landet sett under ett, men kohortfruktbarheten har gått ned etter 30-årsalder. Ved 35-årsalder var det en svak nedgang i barnetall fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 1,88 (1,86) til 1,87 (1,85) barn per kvinne.

Figur A8. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B8. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Vestfold ligger høyt i andelen tobarnsmødre, selv om andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 34,4 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Vestfold. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker like mye som andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A8). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 81,2 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har økt, men andelen i Vestfold ligger godt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 35,6 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Vestfold følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B8). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. I motsetning til landsgjennomsnittet har antallet med kort avstand (under halvannet år) gått opp fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 5,7 (6,6) prosent til 6,2 (6,0) prosent, men er fortsatt lavt. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A8. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	78,0	18,6	3,1	0,2	0,0	0,26
	1943-1947	77,8	17,8	4,1	0,3	0,0	0,27
	1948-1952	75,8	19,8	4,0	0,4	0,0	0,29
	1953-1957	76,1	21,0	2,8	0,1	0,0	0,27
	1958-1962	84,8	13,6	1,6	0,1	0,0	0,17
	1963-1967	88,5	10,4	1,0	0,1	0,0	0,13
	1968-1972	90,2	8,9	0,8	0,1	0,0	0,11
	1973-1977	92,6	6,9	0,5	0,0	0,0	0,08
25	1935-1942	31,4	31,2	27,7	8,1	1,7	1,18
	1943-1947	31,0	31,8	28,3	7,5	1,4	1,16
	1948-1952	32,6	33,6	28,8	4,4	0,6	1,07
	1953-1957	39,8	33,0	24,3	2,6	0,3	0,91
	1958-1962	49,9	30,5	17,4	2,0	0,2	0,72
	1963-1967	52,6	30,2	14,9	2,1	0,2	0,67
	1968-1972	58,3	27,5	12,3	1,7	0,2	0,58
	30	1935-1942	12,9	16,9	40,0	22,6	7,6
1943-1947		13,4	18,4	45,9	18,2	4,2	1,82
1948-1952		14,4	22,0	48,5	12,9	2,3	1,67
1953-1957		18,4	28,0	41,5	10,3	1,8	1,49
1958-1962		21,9	26,3	39,6	10,2	2,0	1,44
1963-1967		22,8	27,6	37,8	9,9	1,9	1,40
35		1935-1942	8,3	11,4	37,5	29,9	12,9
	1943-1947	9,2	12,0	47,3	24,9	6,6	2,08
	1948-1952	9,7	14,7	50,9	20,1	4,6	1,95
	1953-1957	11,6	15,8	49,5	18,9	4,2	1,88
	1958-1962	13,2	16,3	45,4	20,3	4,8	1,87
	40	1935-1942	7,2	10,2	36,8	30,9	14,9
1943-1947		8,2	11,1	46,6	26,1	8,0	2,15
1948-1952		8,0	13,6	50,6	21,7	6,2	2,04
1953-1957		9,5	13,9	49,1	21,5	6,1	2,01

¹ Omfatter kvinner bosatt i Vestfold per 1.8.1998.

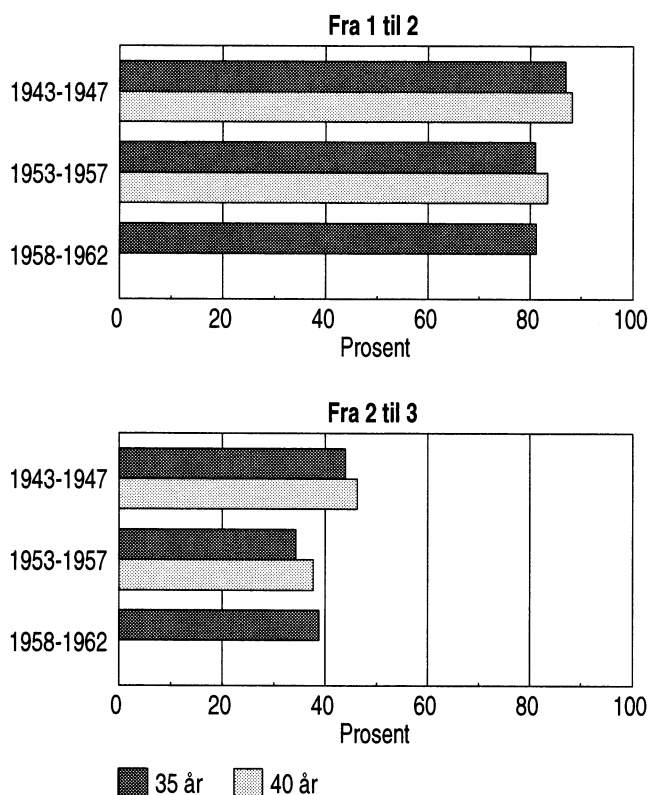
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Telemark

I likhet med resten av landet går tendensen i Telemark i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,7 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A9). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 22,5 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Telemark som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,3 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

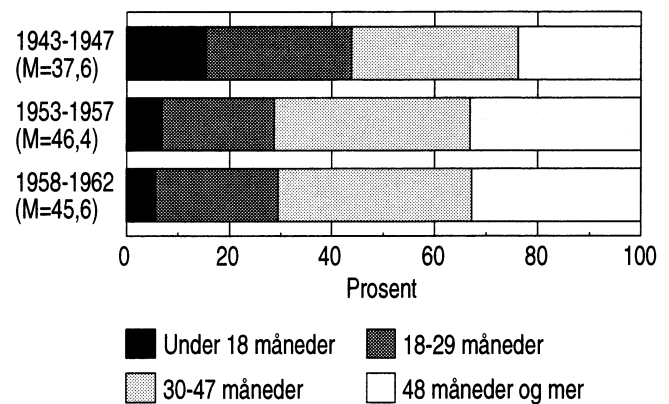
Ved 35-årsalder ser vi en svak økning i kohortfruktbarheten i de yngste kohortene i Telemark. Mens barnetallet i landet sett under ett gikk ned fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra 1,86 til 1,85 per kvinne ved 35-årsalder, gikk det i Telemark opp fra 1,88 til 1,90 barn per kvinne i de samme kohortene.

Figur A9. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B9. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Telemark ligger høyt i andelen tobarnsmødre, selv om andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 43,7 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Telemark. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I motsetning til landsgjennomsnittet har det vært en liten oppgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A9). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 81,2 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, men andelen i Telemark ligger fortsatt under landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 38,8 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Telemark følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B9). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,9 (6,6) prosent til 6,0 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A9. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	77,2	18,8	3,9	0,2	0,0	0,27
	1943-1947	75,5	19,2	4,9	0,4	0,0	0,30
	1948-1952	73,4	21,6	4,7	0,4	0,0	0,32
	1953-1957	75,0	21,6	3,3	0,1	0,0	0,29
	1958-1962	80,0	18,1	1,8	0,1	0,0	0,22
	1963-1967	85,2	13,2	1,5	0,1	0,0	0,17
	1968-1972	86,1	12,9	0,9	0,1	0,0	0,15
	1973-1977	91,9	7,4	0,7	0,0	0,0	0,09
25	1935-1942	32,7	29,8	27,2	8,2	2,2	1,17
	1943-1947	29,7	30,5	29,0	8,9	1,9	1,23
	1948-1952	29,9	32,0	31,3	6,2	0,6	1,16
	1953-1957	38,2	33,1	25,1	3,3	0,4	0,95
	1958-1962	45,8	29,9	20,8	3,3	0,3	0,83
	1963-1967	49,2	30,9	16,5	3,0	0,4	0,75
	1968-1972	54,6	27,6	15,3	2,3	0,2	0,66
	30	1935-1942	14,5	17,6	38,1	21,0	8,7
1943-1947		13,7	17,1	43,7	19,5	5,9	1,87
1948-1952		13,6	20,0	48,1	15,4	3,0	1,74
1953-1957		18,8	24,6	42,9	11,6	2,1	1,53
1958-1962		21,2	25,2	39,2	11,6	2,9	1,50
1963-1967		22,5	26,6	36,3	12,3	2,4	1,46
35	1935-1942	10,2	11,9	35,9	27,7	14,4	2,24
	1943-1947	9,2	11,8	44,3	25,8	8,9	2,13
	1948-1952	9,4	14,0	48,7	22,2	5,8	2,01
	1953-1957	12,3	16,7	46,7	19,6	4,8	1,88
	1958-1962	13,4	16,2	43,0	21,2	6,1	1,90
40	1935-1942	8,7	10,9	35,4	28,6	16,3	2,33
	1943-1947	7,8	10,9	43,8	27,1	10,5	2,22
	1948-1952	8,4	12,4	47,7	24,2	7,4	2,10
	1953-1957	10,0	15,0	46,7	22,1	6,2	1,99

¹ Omfatter kvinner bosatt i Telemark per 1.8.1998.

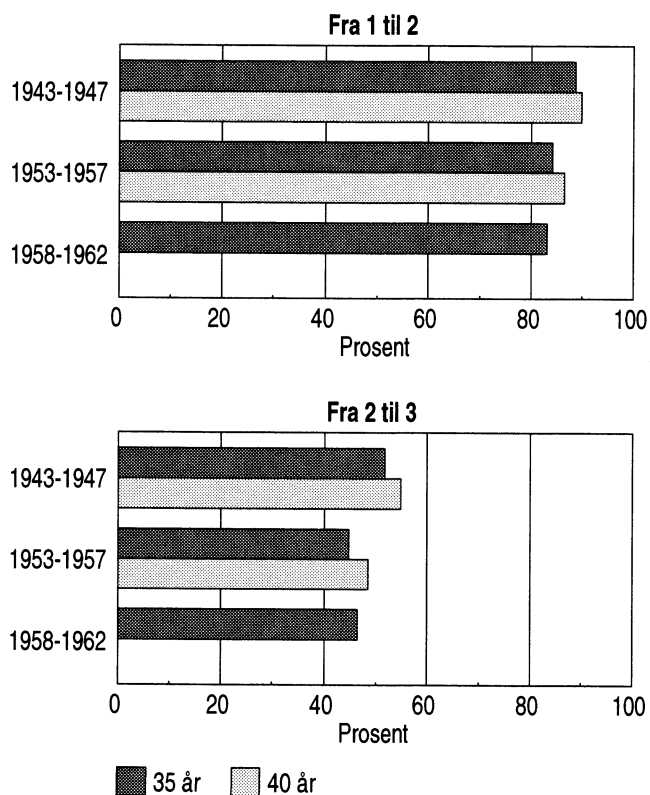
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Aust-Agder

I likhet med resten av landet går tendensen i Aust-Agder i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 14,3 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A10). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 22,4 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Aust-Agder som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,1 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

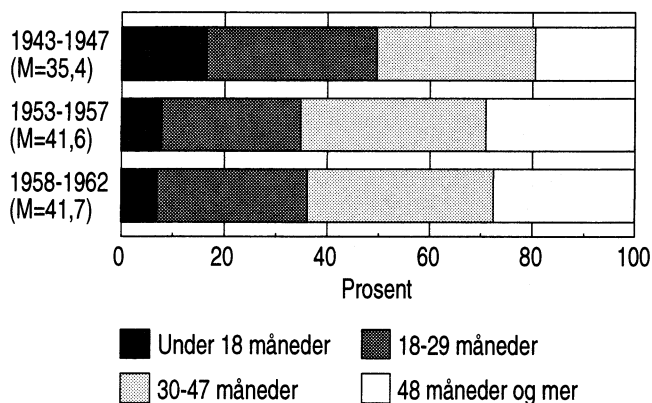
Kohortfruktbarheten i Aust-Agder ligger høyere enn i landet sett under ett. Barnetall etter 30-årsalder har gått ned. Ved 35-årsalder var imidlertid barnetallet i 1953-57- og 1958-62-kohortene det samme. En kan regne med at kohortfruktbarheten vil øke når kvinner født tidlig i 1960-tallet når slutten av sin reproduktive periode.

Figur A10. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B10. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Aust-Agder ligger nær landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, selv om andelen har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 39,2 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Aust-Agder. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A10). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 83,2 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Aust-Agder ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 46,5 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Aust-Agder følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe lavere (Figur B10). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,9 (6,6) prosent til 7,1 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A10. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	82,0	15,0	2,8	0,2	0,0	0,21
	1943-1947	80,6	15,6	3,5	0,3	0,0	0,23
	1948-1952	77,4	17,9	4,5	0,3	0,0	0,28
	1953-1957	77,0	19,2	3,6	0,2	0,0	0,27
	1958-1962	82,0	15,7	2,2	0,1	0,0	0,20
	1963-1967	85,3	13,0	1,6	0,1	0,0	0,16
	1968-1972	87,4	11,1	1,3	0,1	0,0	0,14
1973-1977	90,7	8,6	0,6	0,1	0,0	0,10	
25	1935-1942	36,0	29,3	25,1	7,5	2,1	1,10
	1943-1947	33,9	28,0	27,2	8,9	2,0	1,17
	1948-1952	33,5	30,4	29,1	6,2	0,7	1,10
	1953-1957	38,4	30,4	26,4	4,3	0,5	0,98
	1958-1962	44,5	30,1	22,0	3,1	0,3	0,85
	1963-1967	49,5	29,5	17,5	3,1	0,4	0,75
	1968-1972	53,6	27,5	16,1	2,6	0,2	0,68
30	1935-1942	17,3	16,5	35,2	21,7	9,4	1,89
	1943-1947	14,2	16,8	39,5	21,8	7,7	1,92
	1948-1952	15,8	17,8	43,3	19,7	3,5	1,77
	1953-1957	18,0	25,5	38,0	15,4	3,2	1,60
	1958-1962	20,9	21,7	39,4	15,0	3,0	1,57
	1963-1967	22,4	23,8	37,3	14,2	2,4	1,51
35	1935-1942	11,6	11,1	31,2	28,2	17,8	2,29
	1943-1947	9,5	10,3	38,7	28,7	12,9	2,25
	1948-1952	10,9	12,4	40,9	28,1	7,8	2,09
	1953-1957	11,7	13,8	41,1	26,1	7,3	2,03
	1958-1962	12,0	14,8	39,2	26,1	7,9	2,03
40	1935-1942	9,9	10,1	30,0	28,8	21,2	2,41
	1943-1947	8,1	9,3	37,1	30,0	15,4	2,35
	1948-1952	9,5	10,9	40,5	28,8	10,4	2,20
	1953-1957	9,6	12,1	40,3	28,2	9,8	2,16

¹ Omfatter kvinner bosatt i Aust-Agder per 1.8.1998.

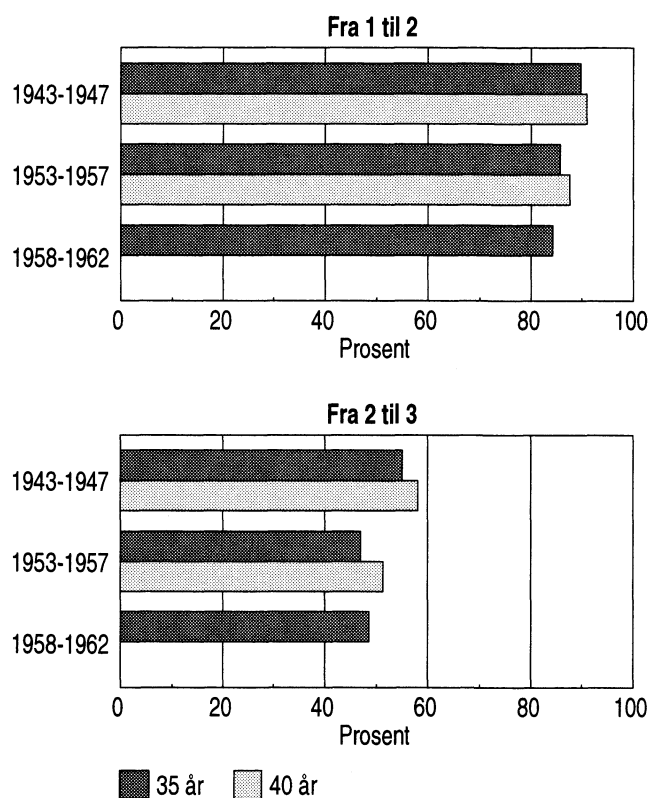
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vest-Agder

I likhet med resten av landet går tendensen i Vest-Agder i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 14,9 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A11). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 22,4 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Vest-Agder som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,4 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

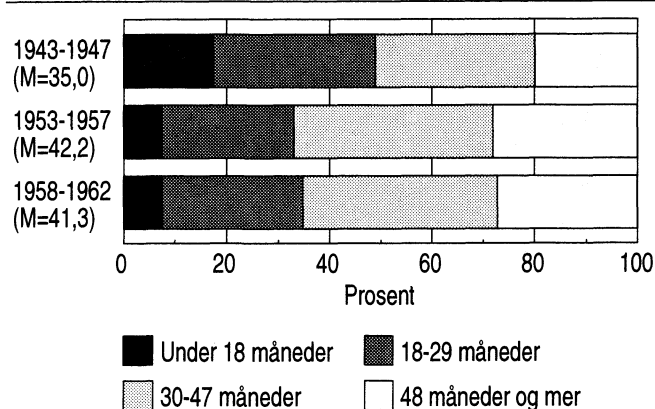
Kohortfruktbarheten i Aust-Agder ligger høyere enn i landet sett under ett. Barnetall etter 30-årsalder har gått ned. Ved 35-årsalder var det en svak nedgang i barnetall fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 2,07 (1,86) til 2,06 (1,85) barn per kvinne.

Figur A11. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B11. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Vest-Agder ligger under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 38,0 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Vest-Agder ligger langt over gjennomsnittet i andel med tre eller flere barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Vest-Agder. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til, men kvinnene i Vest-Agder befinner seg på et høyere nivå enn landet som helhet i yngre kohorter (Figur A11). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 84,3 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Vest-Agder ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 48,6 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Vest-Agder følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B11). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. I motsetning til landsgjennomsnittet har antallet med kort avstand (under halvannet år) gått opp fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,5 (6,6) prosent til 7,6 (6,0) prosent, men er fortsatt lavt. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A11. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	81,9	14,7	3,1	0,2	0,0	0,22
	1943-1947	79,7	15,6	4,3	0,4	0,0	0,35
	1948-1952	78,7	17,3	3,7	0,3	0,0	0,26
	1953-1957	78,2	18,5	3,2	0,1	0,0	0,25
	1958-1962	82,9	14,5	2,5	0,1	0,0	0,20
	1963-1967	86,1	12,4	1,5	0,1	0,0	0,16
	1968-1972	86,7	12,0	1,3	0,1	0,0	0,15
	1973-1977	90,9	8,1	1,0	0,0	0,0	0,10
25	1935-1942	35,0	28,5	26,2	8,1	2,2	1,14
	1943-1947	33,1	27,9	28,1	9,2	1,7	1,18
	1948-1952	33,7	31,9	27,2	6,4	0,8	1,09
	1953-1957	39,2	30,1	25,7	4,5	0,5	0,97
	1958-1962	46,7	28,0	20,8	4,0	0,5	0,83
	1963-1967	50,0	29,3	17,2	3,1	0,5	0,75
	1968-1972	53,3	27,8	15,8	2,9	0,2	0,69
	1973-1977	53,3	27,8	15,8	2,9	0,2	0,69
30	1935-1942	15,3	14,8	34,7	24,8	10,4	2,00
	1943-1947	14,9	15,1	38,7	23,6	7,7	1,94
	1948-1952	15,2	18,4	43,6	18,0	4,8	1,79
	1953-1957	18,9	18,7	42,1	17,3	3,1	1,67
	1958-1962	21,0	22,5	37,0	15,9	3,6	1,58
	1963-1967	22,4	22,6	36,8	15,1	3,2	1,54
	1968-1972	22,4	22,6	36,8	15,1	3,2	1,54
	1973-1977	22,4	22,6	36,8	15,1	3,2	1,54
35	1935-1942	10,7	8,8	28,2	32,7	19,6	2,42
	1943-1947	10,4	9,2	36,1	30,9	13,5	2,28
	1948-1952	10,1	12,0	40,1	27,4	10,4	2,16
	1953-1957	12,3	12,5	39,9	27,2	8,2	2,07
	1958-1962	12,3	13,8	38,0	27,6	8,4	2,06
	1963-1967	12,3	13,8	38,0	27,6	8,4	2,06
40	1935-1942	9,3	7,6	26,5	33,3	23,3	2,54
	1943-1947	9,2	8,2	34,6	31,3	16,7	2,38
	1948-1952	8,8	10,3	38,9	28,8	13,2	2,27
	1953-1957	9,9	11,0	38,5	29,4	11,1	2,21

¹ Omfatter kvinner bosatt i Vest-Agder per 1.8.1998.

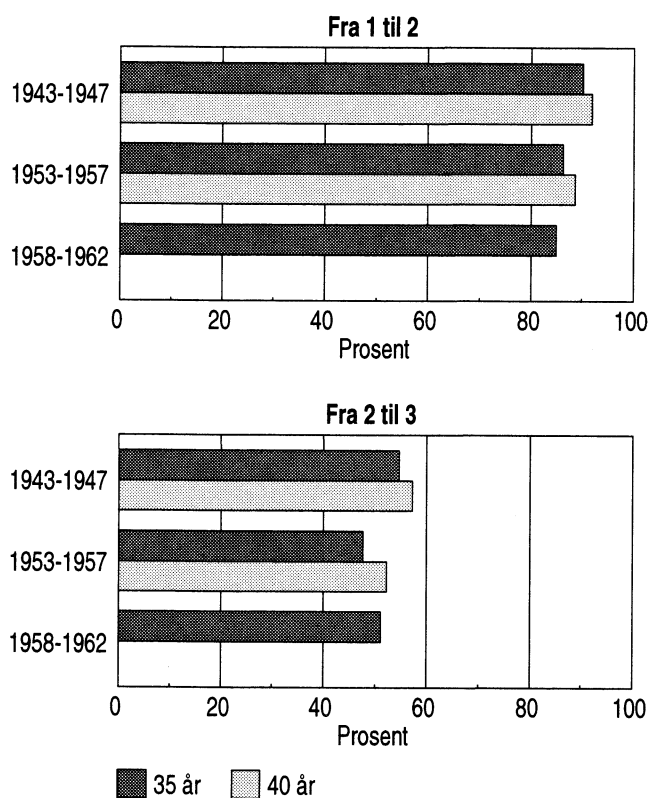
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Rogaland

I likhet med resten av landet går tendensen i Rogaland i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,5 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A12). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 23,2 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Rogaland som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,2 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

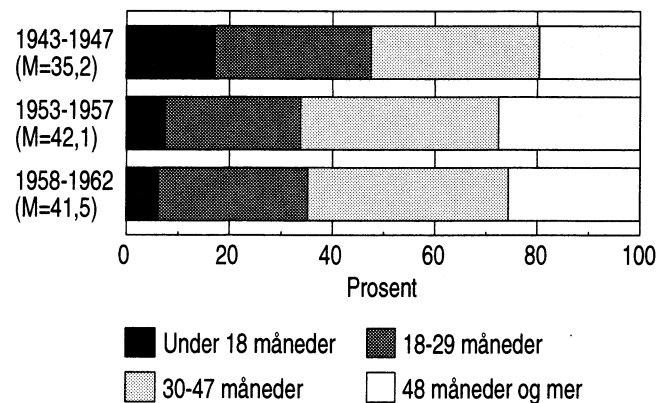
Kohortfruktbarheten i Rogaland ligger høyere enn i landet sett under ett. Barnetall etter 30-årsalder har gått ned. Ved 35-årsalder var imidlertid barnetallet i 1953-57- og 1958-62-kohortene det samme. I landet under ett var barnetallet i den yngste kohorten ved 35-årsalder 1,85, mot 2,1 barn per kvinne i Rogaland.

Figur A12. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B12. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Rogaland ligger under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 36,6 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Rogaland. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

Andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til ligger på et høyt nivå i forhold til resten av landet, men i likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i de yngste kohortene (Figur A12). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 85,0 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Rogaland ligger svært høyt i forhold til landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 51,1 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til. Bunnivået representeres av Østfold, hvor andelen var 20 prosentpoeng lavere.

Rogaland følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B12). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,5 (6,6) prosent til 6,1 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A12. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	79,2	16,9	3,7	0,2	0,0	0,25
	1943-1947	78,2	17,3	4,1	0,4	0,0	0,27
	1948-1952	75,9	19,4	4,3	0,4	0,0	0,29
	1953-1957	76,5	19,9	3,6	0,1	0,0	0,27
	1958-1962	81,4	16,4	2,1	0,1	0,0	0,21
	1963-1967	85,9	12,5	1,6	0,1	0,0	0,16
	1968-1972	87,9	10,8	1,2	0,0	0,0	0,13
	1973-1977	90,2	8,8	0,9	0,1	0,0	0,11
25	1935-1942	32,1	28,2	28,3	9,3	2,1	1,21
	1943-1947	30,6	27,5	29,9	9,9	2,1	1,25
	1948-1952	31,3	30,1	31,3	6,4	0,9	1,15
	1953-1957	37,4	30,0	28,1	4,2	0,5	1,00
	1958-1962	46,7	27,7	22,9	3,4	0,3	0,85
	1963-1967	50,4	27,7	18,5	3,1	0,4	0,75
	1968-1972	56,1	25,6	15,5	2,6	0,2	0,65
	1973-1977	61,8	23,5	13,2	2,1	0,2	0,61
30	1935-1942	14,4	13,4	34,4	26,1	11,7	2,07
	1943-1947	13,5	14,0	40,8	24,1	7,6	1,98
	1948-1952	14,5	15,7	45,1	20,4	4,3	1,84
	1953-1957	18,4	20,1	40,3	18,1	3,1	1,68
	1958-1962	20,5	21,6	37,6	17,2	3,2	1,61
	1963-1967	23,2	22,0	35,7	16,2	3,0	1,54
	1968-1972	26,1	20,8	32,6	15,1	2,8	1,48
	1973-1977	29,0	19,7	30,1	14,1	2,6	1,41
35	1935-1942	9,6	8,1	28,6	32,1	21,5	2,48
	1943-1947	9,4	8,9	37,1	31,5	13,2	2,30
	1948-1952	9,8	10,0	41,6	29,0	9,6	2,19
	1953-1957	11,1	12,2	40,1	28,6	8,0	2,10
	1958-1962	12,1	13,2	36,6	29,2	9,0	2,10
	1963-1967	13,1	14,3	33,6	28,1	8,9	2,08
40	1935-1942	8,5	7,2	26,7	32,5	25,0	2,58
	1943-1947	8,3	7,4	36,0	32,4	15,9	2,40
	1948-1952	8,3	8,7	40,3	30,6	12,2	2,30
	1953-1957	8,9	10,3	38,6	31,0	11,3	2,25
	1958-1962	9,4	11,7	36,1	29,7	10,1	2,19

¹ Omfatter kvinner bosatt i Rogaland per 1.8.1998.

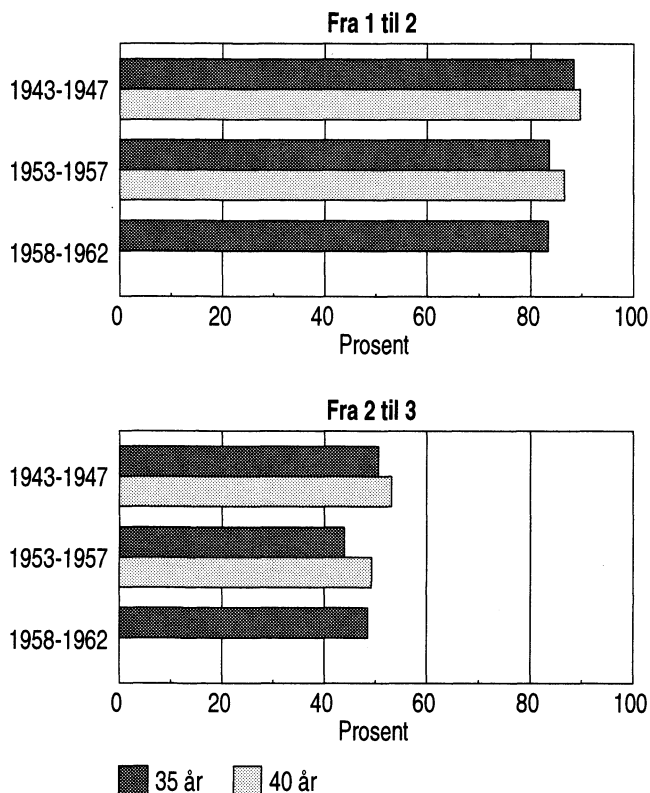
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Hordaland

I likhet med resten av landet går tendensen i Hordaland i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er litt lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 15,3 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A13). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 26,1 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Hordaland som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,4 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

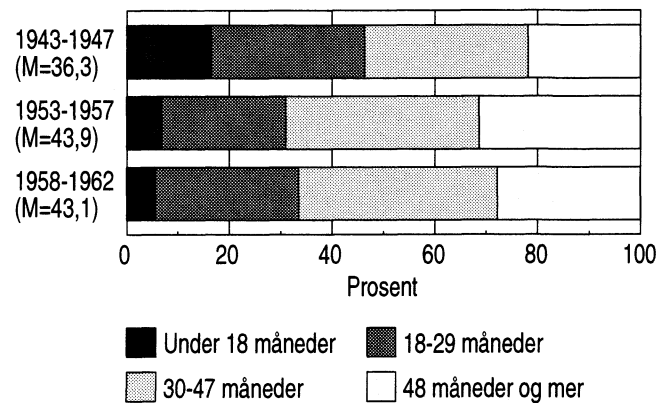
Kohortfruktbarheten i Hordaland ligger høyere enn i landet sett under ett. Barnetall etter 30-årsalder har gått ned. Ved 35-årsalder var imidlertid barnetallet i 1953-57- og 1958-62-kohortene det samme. I landet under ett var barnetallet i den yngste kohorten ved 35-årsalder 1,85, mot 1,99 barn per kvinne i Hordaland.

Figur A13. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B13. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Hordaland ligger under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 36,7 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Hordaland. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A13). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 83,4 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Hordaland ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 48,5 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Hordaland følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B13). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,9 (6,6) prosent til 5,6 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A13. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	83,5	14,0	2,4	0,2	0,0	0,19
	1943-1947	81,2	15,7	3,4	0,2	0,0	0,23
	1948-1952	79,1	17,2	3,5	0,2	0,0	0,25
	1953-1957	77,5	19,8	2,7	0,1	0,0	0,25
	1958-1962	82,7	15,4	1,9	0,0	0,0	0,19
	1963-1967	86,4	12,1	1,4	0,0	0,0	0,15
	1968-1972	87,4	11,4	1,2	0,0	0,0	0,14
	1973-1977	90,4	8,7	1,0	0,0	0,0	0,11
25	1935-1942	36,8	28,3	24,6	8,2	2,1	1,10
	1943-1947	32,8	28,9	27,8	9,0	1,6	1,18
	1948-1952	34,0	30,8	28,3	6,1	0,7	1,09
	1953-1957	40,8	29,8	25,7	3,4	0,2	0,92
	1958-1962	48,8	27,7	19,9	3,3	0,2	0,78
	1963-1967	53,3	26,7	16,6	3,0	0,5	0,71
	1968-1972	57,7	24,8	14,4	2,8	0,2	0,63
	30	1935-1942	16,3	15,3	34,3	22,9	11,2
1943-1947		15,3	16,1	40,2	21,4	7,0	1,89
1948-1952		15,7	18,4	44,4	17,9	3,6	1,75
1953-1957		20,3	17,1	44,7	15,6	2,3	1,63
1958-1962		23,5	22,8	36,0	14,9	2,8	1,51
1963-1967		26,1	23,5	33,3	14,2	3,0	1,44
35		1935-1942	11,3	9,2	30,0	30,0	19,6
	1943-1947	10,6	10,4	39,1	28,9	11,1	2,20
	1948-1952	10,8	11,9	43,2	26,5	7,7	2,08
	1953-1957	12,8	14,3	40,9	25,0	6,9	1,99
	1958-1962	14,4	14,3	36,7	26,8	7,8	1,99
	40	1935-1942	9,9	8,1	28,6	30,6	22,9
1943-1947		9,3	9,3	38,1	30,1	13,2	2,29
1948-1952		9,0	10,4	42,1	28,5	10,0	2,20
1953-1957		10,4	12,0	39,3	28,1	10,1	2,16

¹ Omfatter kvinner bosatt i Hordaland per 1.8.1998.

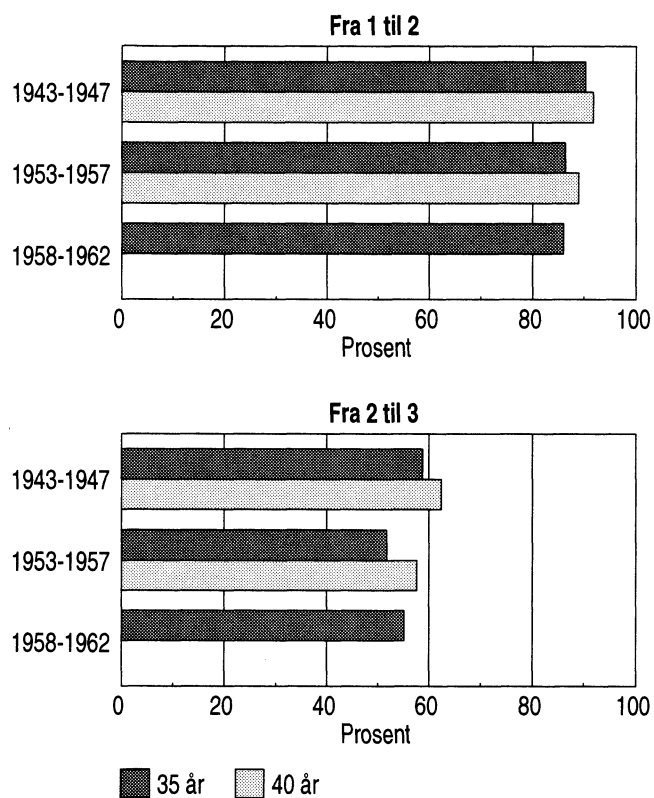
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Sogn og Fjordane

I likhet med resten av landet går tendensen i Sogn og Fjordane i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er mye lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 15,4 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A14). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 23,4 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Sogn og Fjordane som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,5 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

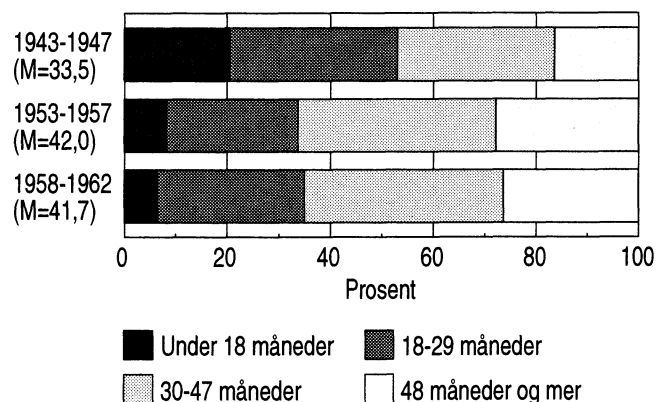
Kohortfruktbarheten i Sogn og Fjordane er høyere enn i landet sett under ett. I tillegg ser vi en svak økning i barnetallet ved 35-årsalder fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 2,03 (1,86) til 2,05 (1,85) barn per kvinne.

Figur A14. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B14. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Sogn og Fjordane ligger under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 34,0 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Sogn og Fjordane. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre. Andelen som ved 40-årsalder hadde fått tre eller flere barn i Sogn og Fjordane var 46,9 (31,4) prosent. Dette viser at Sogn og Fjordane er et fylke hvor det fortsatt er vanlig med store familier.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A14). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 86,0 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Sogn og Fjordane ligger på topp i forhold til landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det hele 55,2 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Sogn og Fjordane følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B14). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57-til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 8,3 (6,6) prosent til 6,6 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A14. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	82,3	14,4	3,1	0,2	0,0	0,21
	1943-1947	81,2	14,4	4,0	0,4	0,0	0,24
	1948-1952	78,6	17,5	3,7	0,2	0,0	0,26
	1953-1957	79,4	17,8	2,7	0,1	0,0	0,23
	1958-1962	82,0	16,0	1,9	0,1	0,0	0,20
	1963-1967	85,3	13,4	1,3	0,0	0,0	0,16
	1968-1972	87,9	11,0	1,1	0,0	0,0	0,13
	1973-1977	91,8	7,7	0,6	0,0	0,0	0,09
25	1935-1942	37,4	23,9	26,0	10,6	2,1	0,93
	1943-1947	34,1	25,3	28,0	10,1	2,6	0,97
	1948-1952	32,3	29,3	30,1	7,0	1,3	0,87
	1953-1957	39,5	29,6	26,3	4,2	0,3	0,68
	1958-1962	46,5	28,0	21,5	3,7	0,3	0,56
	1963-1967	52,1	26,8	18,1	2,9	0,2	0,47
	1968-1972	57,7	25,5	14,1	2,4	0,3	0,37
	30	1935-1942	16,6	14,2	30,1	24,4	14,8
1943-1947		15,4	14,1	36,7	24,0	9,8	1,86
1948-1952		16,0	16,3	42,1	20,9	4,8	1,67
1953-1957		18,9	23,1	37,0	18,0	3,1	1,41
1958-1962		20,6	21,1	37,4	18,4	2,6	1,41
1963-1967		23,4	22,4	34,8	15,9	3,6	1,33
35	1935-1942	11,2	8,3	25,7	29,1	25,8	2,43
	1943-1947	10,6	8,7	33,3	31,5	16,0	2,26
	1948-1952	10,4	10,1	38,3	30,5	10,8	2,12
	1953-1957	11,3	12,1	37,0	30,5	9,2	2,03
	1958-1962	11,8	12,4	34,0	31,9	10,1	2,05
40	1935-1942	9,4	6,8	23,4	29,7	30,7	2,60
	1943-1947	8,9	7,4	31,4	32,2	20,1	2,41
	1948-1952	8,2	8,7	36,2	32,7	14,2	2,28
	1953-1957	8,8	10,0	34,4	34,1	12,8	2,23

¹ Omfatter kvinner bosatt i Sogn og Fjordane per 1.8.1998.

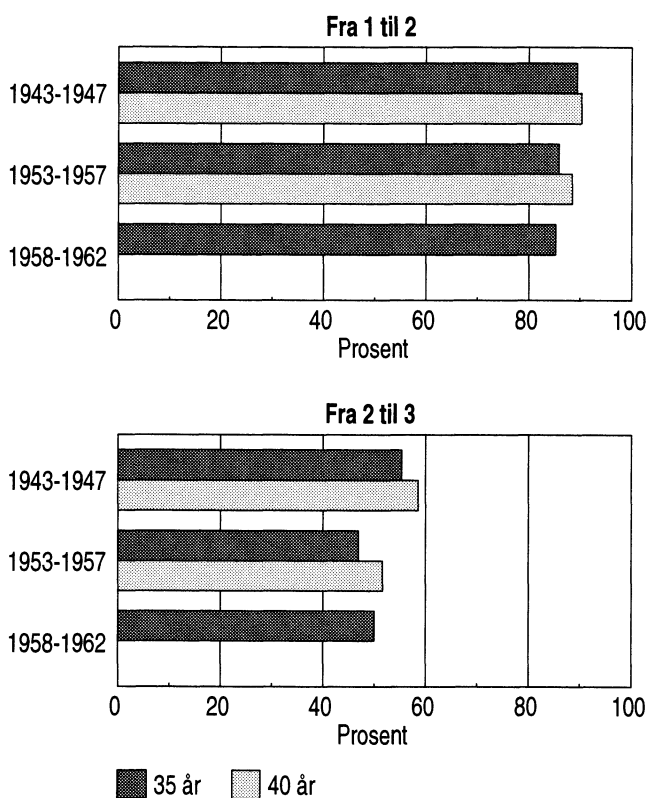
Kilde: Befolkningsstatistikkssystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Møre og Romsdal

I likhet med resten av landet går tendensen i Møre og Romsdal i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 12,4 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A15). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 19,8 (28,6) prosent. Bare Nord-Trøndelag har en lavere andel enn Møre og Romsdal i denne kohorten. Fortsatt er det svært få kvinner i Møre og Romsdal som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,3 (3,0) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

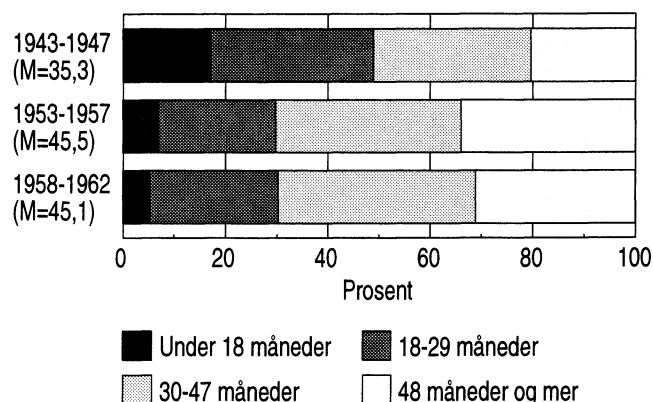
Kohortfruktbarheten i Møre og Romsdal er høyere enn i landet sett under ett. I tillegg ser vi en svak økning i barnetallet ved 35-årsalder fra 1953-57- til 1958-62-kohortene. Bare Nord-Trøndelag har høyere kohortfruktbarhet ved 35-årsalder i den yngste kohorten enn Møre og Romsdal.

Figur A15. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B15. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Møre og Romsdal ligger noe under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 38,4 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Møre og Romsdal. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker imidlertid raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A15). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 85,3 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Møre og Romsdal ligger høyt i forhold til landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 50,0 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Møre og Romsdal følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B15). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,1 (6,6) prosent til 5,3 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A15. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	78,4	18,0	3,5	0,2	0,0	0,25
	1943-1947	78,0	18,0	3,7	0,3	0,0	0,26
	1948-1952	73,3	22,3	4,2	0,2	0,0	0,31
	1953-1957	72,1	24,2	3,5	0,1	0,0	0,32
	1958-1962	78,5	19,7	1,8	0,0	0,0	0,23
	1963-1967	82,9	15,3	1,7	0,1	0,0	0,19
	1968-1972	86,1	12,8	1,0	0,0	0,0	0,15
	1973-1977	90,9	8,3	0,8	0,0	0,0	0,10
25	1935-1942	30,7	26,9	28,6	11,8	2,1	1,28
	1943-1947	29,0	28,4	30,5	10,1	2,1	1,28
	1948-1952	28,5	31,3	32,6	7,0	0,7	1,20
	1953-1957	34,6	32,1	29,3	3,9	0,2	1,03
	1958-1962	41,5	31,7	23,2	3,4	0,3	0,89
	1963-1967	45,8	31,8	19,0	3,1	0,4	0,81
	1968-1972	52,0	29,2	16,0	2,6	0,2	0,70
30	1935-1942	14,1	13,2	32,0	26,9	13,8	2,13
	1943-1947	12,4	15,3	39,6	25,2	7,4	2,00
	1948-1952	12,7	17,4	46,5	20,1	3,2	1,84
	1953-1957	16,1	23,4	40,0	18,1	2,4	1,67
	1958-1962	17,3	22,8	40,1	16,9	2,9	1,65
	1963-1967	19,8	24,2	37,7	15,3	3,0	1,58
35	1935-1942	9,6	8,5	26,2	31,2	24,5	2,53
	1943-1947	8,7	9,7	36,4	32,9	12,3	2,30
	1948-1952	8,4	11,1	42,5	30,0	7,9	2,18
	1953-1957	10,2	12,7	40,9	29,4	6,8	2,10
	1958-1962	10,1	13,2	38,4	30,2	8,1	2,13
40	1935-1942	8,4	7,1	25,0	31,6	27,9	2,63
	1943-1947	7,4	9,0	34,6	33,8	15,2	2,40
	1948-1952	7,1	9,7	40,3	32,0	10,9	2,30
	1953-1957	7,9	10,6	39,4	31,9	10,3	2,26

¹ Omfatter kvinner bosatt i Møre og Romsdal per 1.8.1998.

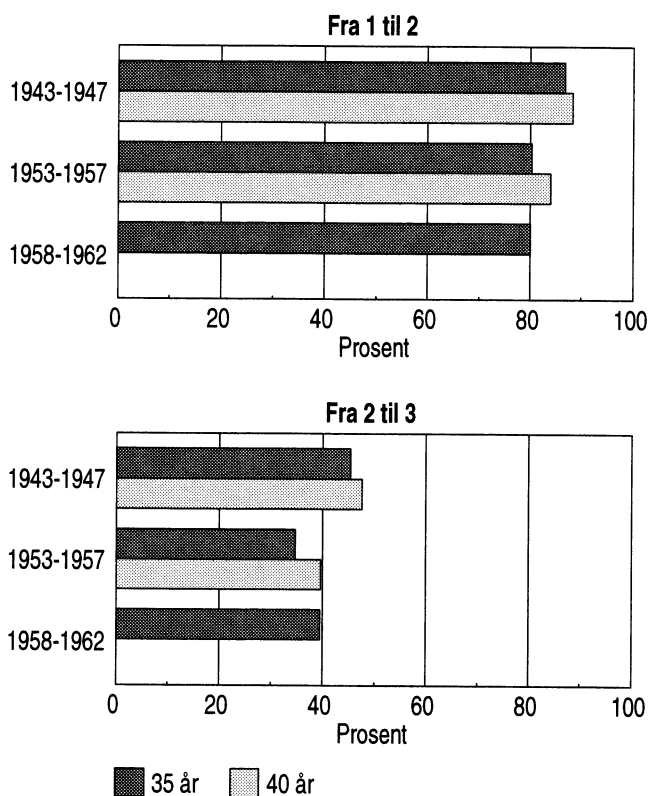
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Sør-Trøndelag

I likhet med resten av landet går tendensen i Sør-Trøndelag i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,5 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A16). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 24,4 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Sør-Trøndelag som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,4 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

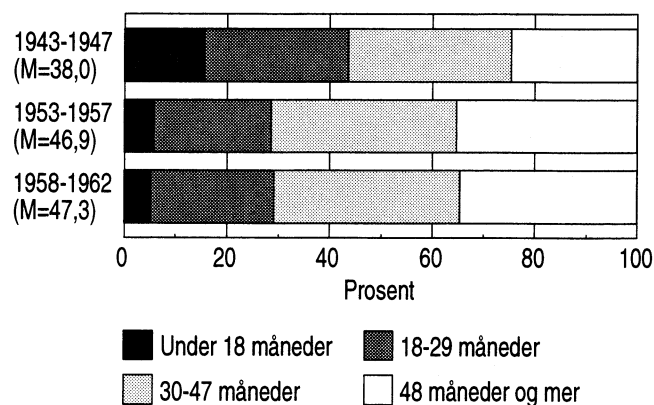
Kohortfruktbarheten i Sør-Trøndelag er litt høyere enn landet sett under ett. Mens det ved 30-årsalder var en nedgang i barnetall, var det ved 35-årsalder en svak oppgang i barnetallet fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra 1,87 (1,86) til 1,88 (1,85) barn per kvinne.

Figur A16. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B16. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Sør-Trøndelag ligger noe over landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 41,9 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Sør-Trøndelag. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A16). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 80,1 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Sør-Trøndelag ligger nær landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 39,5 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Sør-Trøndelag følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over. Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 5,8 (6,6) prosent til 5,2 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A16. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	77,5	18,8	3,4	0,3	0,0	0,27
	1943-1947	76,3	19,3	4,1	0,3	0,0	0,28
	1948-1952	73,7	21,7	4,5	0,2	0,0	0,31
	1953-1957	74,3	22,4	3,2	0,1	0,0	0,29
	1958-1962	81,4	16,8	1,7	0,1	0,0	0,21
	1963-1967	86,3	12,6	1,0	0,1	0,0	0,15
	1968-1972	89,0	10,2	0,8	0,0	0,0	0,12
	1973-1977	91,3	7,9	0,7	0,0	0,0	0,10
25	1935-1942	32,8	28,9	27,1	8,5	2,8	1,20
	1943-1947	29,4	30,2	29,7	8,9	1,8	1,24
	1948-1952	31,0	32,4	30,0	5,8	0,8	1,13
	1953-1957	39,7	31,5	25,4	3,1	0,3	0,93
	1958-1962	48,3	24,8	24,1	2,5	0,3	0,82
	1963-1967	52,5	30,0	15,2	2,1	0,2	0,67
	1968-1972	57,6	27,6	12,9	1,7	0,2	0,59
	1973-1977	62,7	24,7	10,6	1,4	0,2	0,52
30	1935-1942	14,7	16,4	35,5	23,0	10,4	1,98
	1943-1947	13,5	17,5	42,5	20,8	5,8	1,88
	1948-1952	15,4	20,7	46,0	14,9	3,0	1,69
	1953-1957	20,1	15,9	50,7	11,4	1,9	1,59
	1958-1962	22,7	26,3	37,6	11,5	1,9	1,44
	1963-1967	24,4	27,2	36,3	10,4	1,8	1,38
	1968-1972	26,1	28,1	35,1	9,7	1,7	1,32
35	1935-1942	10,1	11,4	32,0	29,3	17,2	2,32
	1943-1947	9,2	12,0	43,1	26,8	8,9	2,14
	1948-1952	10,3	14,8	47,5	22,1	5,4	1,98
	1953-1957	12,5	17,2	45,9	19,8	4,6	1,87
	1958-1962	13,6	17,2	41,9	22,1	5,2	1,88
	1963-1967	14,7	17,2	37,6	22,1	5,2	1,88
40	1935-1942	8,9	10,1	31,5	30,0	19,5	2,41
	1943-1947	7,9	10,7	42,6	27,9	10,8	2,23
	1948-1952	8,7	13,2	47,2	24,0	7,0	2,08
	1953-1957	9,8	14,7	42,6	23,9	6,0	2,00
	1958-1962	10,1	14,4	45,7	23,3	6,7	2,02

¹ Omfatter kvinner bosatt i Sør-Trøndelag per 1.8.1998.

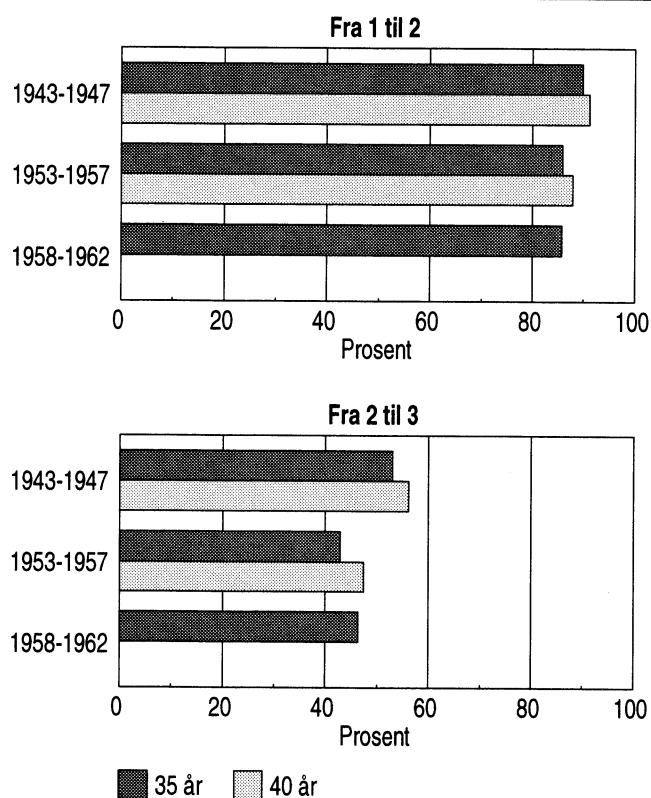
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Nord-Trøndelag

I likhet med resten av landet går tendensen i Nord-Trøndelag i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. Fylket har også den laveste andelen barnløse i landet, både blant kvinner født midt på 1940-tallet og midt på 1960-tallet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 9,4 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A17). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 15,7 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Nord-Trøndelag som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 1,8 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder og er den laveste andelen i landet.

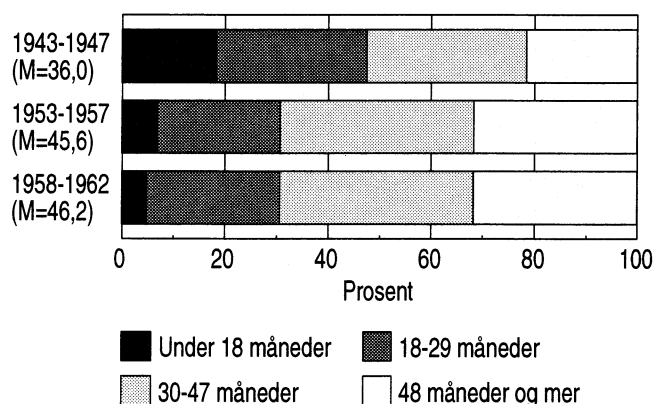
Kohortfruktbarheten i Nord-Trøndelag er høyest i landet. Ved 35-årsalder var det i tillegg en økning i barnetallet fra 2,11 (1,86) til 2,15 (1,85) barn per kvinne fra 1953-57- til 1958-62-kohortene.

Figur A17. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B17. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Nord-Trøndelag ligger over landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 42,3 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Nord-Trøndelag. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A17). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 85,8 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Nord-Trøndelag ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 46,3 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Nord-Trøndelag følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B17). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,9 (6,6) prosent til 4,8 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A17. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	75,2	19,9	4,4	0,4	0,0	0,30
	1943-1947	74,7	20,3	4,6	0,4	0,0	0,31
	1948-1952	70,8	23,4	5,5	0,4	0,0	0,35
	1953-1957	69,1	26,8	4,0	0,1	0,0	0,35
	1958-1962	75,5	21,5	2,9	0,1	0,0	0,28
	1963-1967	81,0	17,2	1,9	0,0	0,0	0,21
	1968-1972	82,3	16,0	1,5	0,1	0,0	0,19
	1973-1977	87,6	11,3	1,1	0,0	0,0	0,13
25	1935-1942	27,0	28,1	30,0	12,1	2,8	1,36
	1943-1947	24,0	29,4	31,9	11,9	2,8	1,40
	1948-1952	25,0	32,1	33,6	8,0	1,3	1,29
	1953-1957	30,7	33,2	31,3	4,4	0,5	1,11
	1958-1962	37,7	41,2	16,7	4,0	0,5	0,88
	1963-1967	41,0	32,5	22,7	3,7	0,3	0,90
	1968-1972	46,2	30,7	19,6	3,0	0,5	0,81
30	1935-1942	11,8	12,2	33,3	26,8	15,9	2,23
	1943-1947	9,4	14,5	42,4	24,9	8,8	2,09
	1948-1952	10,0	18,3	47,8	19,7	4,3	1,90
	1953-1957	13,6	30,9	35,2	17,8	2,5	1,65
	1958-1962	14,5	22,6	43,2	16,5	3,2	1,71
	1963-1967	15,7	22,5	41,0	18,2	2,6	1,69
35	1935-1942	7,7	8,2	28,0	31,2	24,8	2,57
	1943-1947	6,0	9,5	39,7	31,8	13,0	2,36
	1948-1952	6,6	11,6	44,9	28,9	8,0	2,20
	1953-1957	8,1	13,0	45,1	27,4	6,5	2,11
	1958-1962	8,2	13,0	42,3	28,3	8,2	2,15
40	1935-1942	6,8	7,1	27,0	31,5	27,6	2,66
	1943-1947	5,0	8,4	37,9	33,2	15,5	2,46
	1948-1952	5,5	10,5	43,6	30,1	10,3	2,29
	1953-1957	6,3	11,4	43,3	29,8	9,2	2,24

¹ Omfatter kvinner bosatt i Nord-Trøndelag per 1.8.1998.

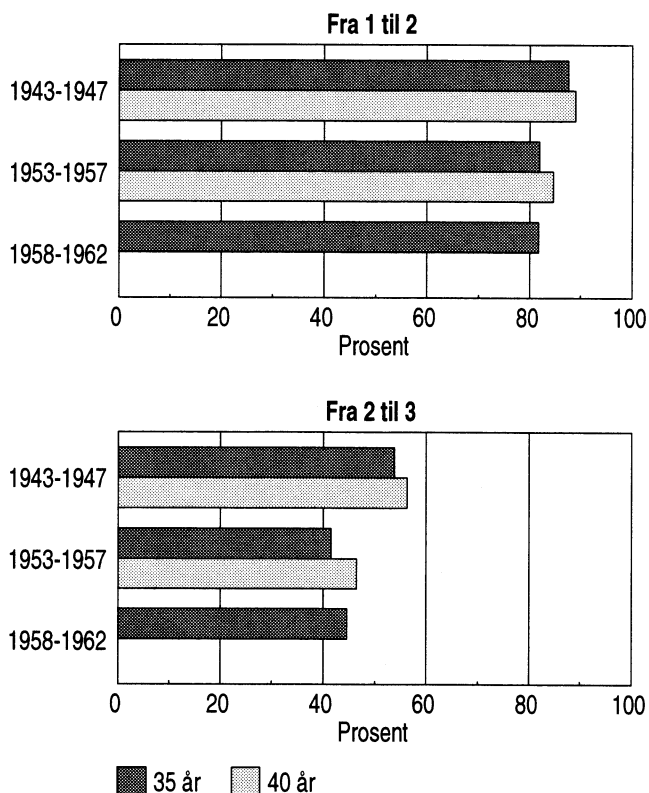
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Nordland

I likhet med resten av landet går tendensen i Nordland i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe lavere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 11,0 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A18). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 20,3 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Nordland som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 1,9 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

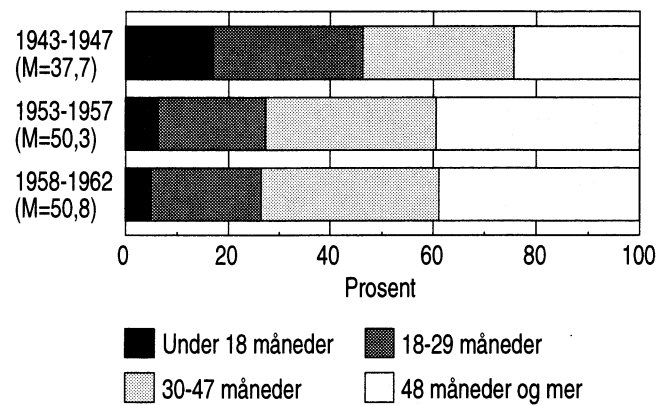
Kohortfruktbarheten i Nordland er høyere enn landet sett under ett. Mens det ved 30-årsalder var en nedgang i barnetall, var det ved 35-årsalder en svak oppgang i barnetallet fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra 2,01 (1,86) til 2,02 (1,85) barn per kvinne.

Figur A18. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B18. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Nordland ligger nær landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 40,4 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Nordland. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A18). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 81,8 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Nordland ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 44,6 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Nordland følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B18). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 6,4 (6,6) prosent til 4,9 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A18. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	73,5	22,1	4,1	0,3	0,0	0,31
	1943-1947	71,5	23,1	5,0	0,4	0,0	0,34
	1948-1952	67,6	27,2	4,9	0,4	0,0	0,38
	1953-1957	68,5	27,5	3,9	0,2	0,0	0,36
	1958-1962	74,6	23,1	2,4	0,0	0,0	0,28
	1963-1967	81,4	16,7	1,9	0,0	0,0	0,20
	1968-1972	82,9	15,6	1,4	0,1	0,0	0,19
	1973-1977	87,9	11,1	1,1	0,0	0,0	0,13
25	1935-1942	25,3	29,4	31,1	11,9	2,3	1,36
	1943-1947	24,5	29,0	32,7	11,1	2,8	1,39
	1948-1952	24,4	33,6	33,3	7,6	1,2	1,28
	1953-1957	32,0	36,4	26,9	4,2	0,5	1,05
	1958-1962	38,9	32,1	25,5	3,5	0,1	0,94
	1963-1967	43,3	33,1	19,8	3,4	0,4	0,84
	1968-1972	47,6	31,3	18,2	2,6	0,4	0,77
30	1935-1942	11,6	14,2	33,7	25,5	15,0	2,18
	1943-1947	11,0	16,5	39,8	24,0	8,7	2,03
	1948-1952	11,8	19,1	45,5	19,2	4,4	1,85
	1953-1957	15,6	18,3	48,8	14,3	3,0	1,71
	1958-1962	18,4	25,3	39,2	14,7	2,4	1,57
	1963-1967	20,3	25,0	37,9	14,3	2,5	1,54
35	1935-1942	8,2	9,1	28,3	30,0	24,5	2,53
	1943-1947	7,6	11,5	37,4	29,7	13,8	2,31
	1948-1952	8,1	13,7	43,2	26,5	8,5	2,14
	1953-1957	10,0	16,2	43,2	23,9	6,8	2,01
	1958-1962	10,9	16,2	40,4	25,3	7,2	2,02
40	1935-1942	7,3	7,8	27,0	30,2	27,6	2,63
	1943-1947	6,6	10,3	36,4	30,7	16,0	2,39
	1948-1952	6,7	12,4	41,6	28,3	11,0	2,24
	1953-1957	8,1	14,0	41,6	26,6	9,7	2,16

¹ Omfatter kvinner bosatt i Nordland per 1.8.1998.

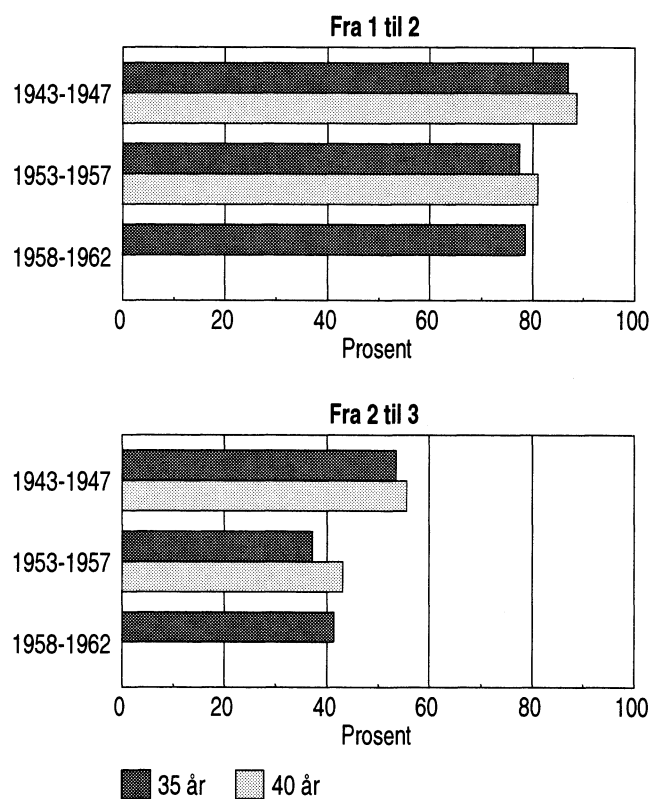
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Troms

I likhet med resten av landet går tendensen i Troms i retning av en utsettelse av første fødsel, men tempoet er noe høyere enn landsgjennomsnittet. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 13,1 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A19). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 27,4 (28,6) prosent. Fortsatt er det få kvinner i Troms som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,7 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

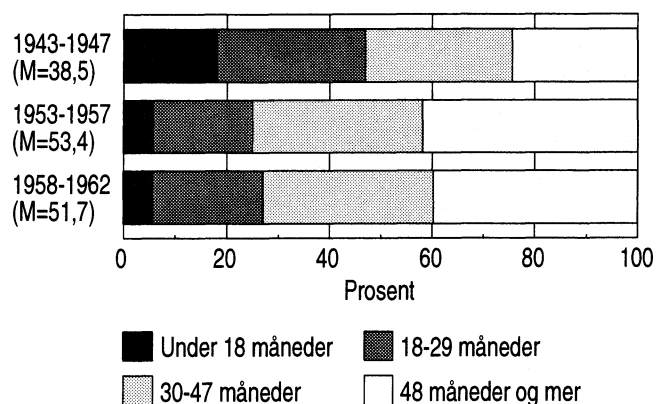
Kohortfruktbarheten i Troms er nær landet sett under ett. Mens det ved 30-årsalder var en nedgang i barnetallet, var det ved 35-årsalder en svak oppgang i barnetallet fra 1953-57- til 1958-62-kohortene, fra 1,84 (1,86) til 1,86 (1,85) barn per kvinne.

Figur A19. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B19. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Troms ligger nær landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 39,3 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Troms. Andelen kvinner med tre eller flere barn øker raskere enn andelen barnløse og ettbarnsmødre.

I motsetning til landsgjennomsnittet har det vært en liten oppgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A19). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 78,5 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Troms er nære landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 41,3 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til.

Troms følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B19). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 5,8 (6,6) prosent til 5,7 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A19. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	76,5	20,2	3,1	0,2	0,0	0,27
	1943-1947	73,0	21,8	4,9	0,4	0,0	0,33
	1948-1952	70,0	24,7	5,0	0,4	0,0	0,36
	1953-1957	72,0	25,0	2,9	0,1	0,0	0,31
	1958-1962	79,3	18,8	2,0	0,0	0,0	0,23
	1963-1967	84,1	14,7	1,2	0,0	0,0	0,17
	1968-1972	86,6	12,3	1,1	0,0	0,0	0,14
1973-1977	88,5	10,4	1,1	0,0	0,0	0,13	
25	1935-1942	27,7	32,0	28,0	8,7	3,7	1,29
	1943-1947	27,1	28,2	30,0	12,0	2,7	1,35
	1948-1952	29,7	32,0	29,8	7,0	1,5	1,19
	1953-1957	38,8	35,3	22,7	2,8	0,4	0,91
	1958-1962	45,9	27,2	24,3	2,5	0,1	0,84
	1963-1967	50,8	31,5	14,7	2,6	0,4	0,70
	1968-1972	55,8	28,3	13,8	2,1	0,2	0,63
30	1935-1942	12,8	16,7	32,1	24,4	14,2	2,10
	1943-1947	13,1	16,8	37,4	23,1	9,6	1,99
	1948-1952	16,0	20,9	41,4	17,8	3,9	1,73
	1953-1957	21,2	18,5	47,5	10,6	2,3	1,54
	1958-1962	24,1	26,7	35,7	11,4	2,1	1,41
	1963-1967	27,4	26,4	32,8	10,7	2,7	1,35
35	1935-1942	8,8	10,9	27,5	28,6	24,3	2,49
	1943-1947	9,0	11,8	36,8	28,4	13,9	2,26
	1948-1952	10,9	15,3	42,1	24,1	7,6	2,02
	1953-1957	13,6	19,5	42,1	19,0	5,8	1,84
	1958-1962	14,7	18,4	39,3	21,8	5,9	1,86
40	1935-1942	7,5	10,0	25,7	29,1	27,7	2,60
	1943-1947	7,8	10,4	36,3	29,1	16,4	2,36
	1948-1952	9,4	13,2	41,0	26,1	10,3	2,15
	1953-1957	10,9	17,0	41,1	22,6	8,5	2,01

¹ Omfatter kvinner bosatt i Troms per 1.8.1998.

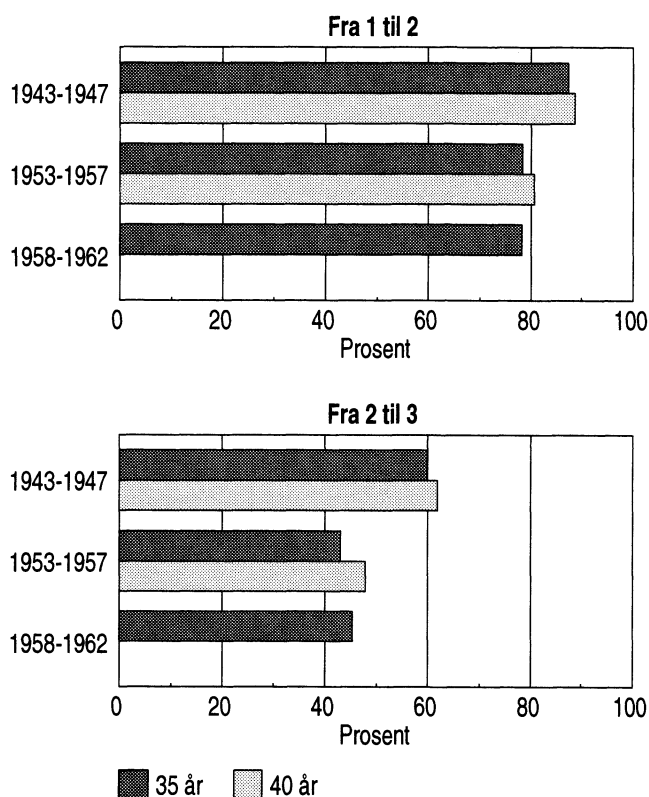
Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Finnmark

I likhet med resten av landet går tendensen i Finnmark i retning av en utsettelse av første fødsel. For kvinnene født mellom 1943 og 1947 var det 12,8 (15,7)¹ prosent som ikke hadde blitt mødre ved 30-årsalder (Tabell A20). Det tilsvarende tallet for kvinner født 20 år senere, mellom 1963 og 1967, var 24,8 (28,6) prosent. Fortsatt er det svært få kvinner i Finnmark som får sitt første barn etter at de har fylt 35 år. For kvinner født mellom 1953 og 1957 var det 2,5 (2,8) prosent som fikk sitt første barn mellom 35- og 40-årsalder.

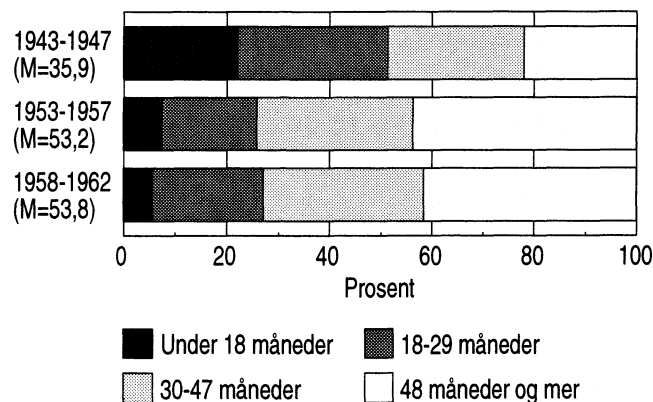
Kohortfruktbarheten i Finnmark ligger høyere enn i landet sett under ett. Barnetall etter 30-årsalder har imidlertid gått ned. Ved 35-årsalder var barnetallet gått ned fra 1953-57- og 1958-62-kohortene, fra henholdsvis 1,92 (1,86) til 1,90 (1,85) barn per kvinne.

Figur A20. Andel av dem med minst ett barn som også har fått to, og andel av dem med minst to barn som også har fått tre

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Figur B20. Avstand mellom første og andre fødsel, etter fødselskohort, målt ved 35-årsalder. Prosent

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå

Finnmark ligger under landsgjennomsnittet i andelen tobarnsmødre, hvor andelen også har gått noe ned. Målt ved 35-årsalder var det 36,5 (39,9) prosent av kvinnene født mellom 1958 og 1962 som hadde to barn. Som i resten av landet har det vært en økning i spredningen i barnetallet i Finnmark. Andelen barnløse og ettbarnsmødre øker raskere enn andelen kvinner med tre eller flere barn.

I likhet med landsgjennomsnittet har det vært en liten nedgang i andelen av dem med ett barn som også har fått ett barn til (Figur A20). For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 78,2 (79,9) prosent av dem med ett barn som fikk ett barn til målt ved 35-årsalder. Andelen tobarnsmødre som velger å få ett barn til har også økt, og andelen i Finnmark ligger over landsgjennomsnittet. For kvinner født mellom 1958 og 1962 var det 45,3 (40,9) prosent av tobarnsmødrene som fikk ett barn til. Fra 1935-42- til 1953-57-kohortene gikk andelen kvinner med fire eller flere barn fra å være høyest til lavest, og fra 35,8 (18,8) prosent til 5,3 (7,8) prosent.

Finnmark følger landsgjennomsnittet i utviklingen i avstanden mellom første og andre fødsel, men ligger noe over (Figur B20). Avstanden mellom de to første barna har blitt noe mindre. Antallet med kort avstand (under halvannet år) har gått ned fra 1953-57- til 1958-62-kohorten, fra henholdsvis 7,5 (6,6) prosent til 5,7 (6,0) prosent. Antallet som lar det gå fire år eller mer før de får ett barn til har også gått ned.

¹ Tallene i parentes viser tall for landsgjennomsnittet.

Tabell A20. Barnetallsfordeling, etter alder og fødselskohort¹

Alder	Fødselskohort	Barnetallsfordeling i prosent					Gjennomsnittlig barnetall
		0	1	2	3	4+	
20	1935-1942	71,9	23,3	4,3	0,6	0,0	0,34
	1943-1947	69,6	23,8	6,0	0,6	0,0	0,38
	1948-1952	64,7	28,2	6,4	0,7	0,0	0,43
	1953-1957	65,0	30,5	4,3	0,3	0,0	0,40
	1958-1962	75,3	22,7	1,9	0,1	0,0	0,27
	1963-1967	83,3	15,5	1,1	0,1	0,0	0,18
	1968-1972	83,3	15,5	1,1	0,1	0,0	0,18
	1973-1977	85,1	13,7	1,1	0,1	0,0	0,16
25	1935-1942	25,6	26,6	29,8	14,9	3,1	1,43
	1943-1947	23,5	26,9	30,5	14,5	4,7	1,50
	1948-1952	25,0	30,5	31,5	11,2	1,8	1,34
	1953-1957	33,3	36,1	25,5	4,4	0,7	1,03
	1958-1962	42,6	36,3	17,6	3,1	0,5	0,82
	1963-1967	47,8	33,4	15,7	2,9	0,2	0,74
	1968-1972	51,2	30,1	15,7	2,5	0,5	0,71
30	1935-1942	13,4	14,1	26,8	23,7	22,0	2,27
	1943-1947	12,8	14,6	34,6	24,1	13,9	2,12
	1948-1952	13,7	20,0	40,6	20,1	5,7	1,84
	1953-1957	18,6	30,4	35,1	12,7	3,3	1,52
	1958-1962	22,1	27,7	35,5	11,9	2,9	1,46
	1963-1967	24,8	27,9	32,7	12,1	2,6	1,40
35	1935-1942	10,0	9,3	23,0	25,2	32,6	2,61
	1943-1947	9,2	11,5	31,8	28,0	19,5	2,37
	1948-1952	10,5	14,4	39,7	25,8	9,7	2,10
	1953-1957	13,0	18,8	38,9	22,1	7,2	1,92
	1958-1962	14,6	18,6	36,5	22,5	7,7	1,90
40	1935-1942	8,7	8,8	21,5	25,2	35,8	2,71
	1943-1947	8,3	10,4	31,0	28,1	22,2	2,45
	1948-1952	8,9	12,8	38,5	27,4	12,4	2,21
	1953-1957	10,5	17,4	37,7	29,2	5,3	2,01

¹ Omfatter kvinner bosatt i Finnmark per 1.8.1998.

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Referanser

Berge, Erling (1974): Regionale variasjoner i fertiliteten i Norge omkring 1970, Arbeidsnotat 74/49, Statistisk sentralbyrå.

Blom, Svein, Turid Noack og Lars Østby (1993): *Giftermål og barn – bedre sent enn aldri?* Sosiale og økonomiske studier 81, Statistisk sentralbyrå.

Kravdal, Øystein (1991a): *Hvor mange barn?* Oslo: Universitetsforlaget.

Kravdal, Øystein (1991b): The Opportunity Costs of Childbearing in Norway: Trends and Social Differentials. Bidrag til European Population Conferences, Paris 1991.

Lappegård, Trude (1998): Større ulikhet i barnetall, *Samfunnsspeilet* 5/98, Statistisk sentralbyrå.

Noack, Turid (1996): "Familieutvikling i demografisk perspektiv" i Brandt og Moxnes (red.): *Familie for tiden*, Oslo: Tano.

Regionale inndelinger (1998): En oversikt over standarder i norsk offisiell statistikk, Notat 98/25, Statistisk sentralbyrå.

Om logistisk regresjon

I vedleggstabellene som følger er metoden logistisk regresjon brukt. Denne metoden blir gjerne brukt for å måle effekten av enkeltfaktorer. Dette gjør en ved å kontrollere for flere faktorer i en og samme analyse. Logistisk regresjon er også en velegnet statistisk metode når den avhengige variabelen kun har to verdier (dikotom).

Analysene i denne rapporten består av tre avhengige variabler. Disse er;

1. Om kvinnene har fått sitt første barn innen de har fylt 22 år
2. Om kvinnene har fått sitt første barn etter fylte 32 år
3. Om kvinnene har fått barn nummer tre

I hver av de avhengige variablene er de dikotome verdiene ja/nei. Innenfor rammen av den logistiske regresjonen estimerer vi sannsynligheten for ja (denne kan for eksempel skrives som $P(Y=1)$), betinget av et sett av uavhengige forklaringsvariabler.

Når vi har valgt å bruke en logistisk modell for $P(Y=1)$, blir den konkrete sammenhengen mellom sannsynligheten $P(Y=1)$ og settet av forklaringsvariable X som i formelen under hvor β er et sett av koeffisienter som skal estimeres.

$$(1) P(Y=1) = \frac{e^{\beta x}}{1 + e^{\beta x}}$$

Det er flere måter å tolke resultatene i en logistisk regresjon. En måte er å se på logitkoeffisientenes fortegn. Positive fortegn innebærer her at sannsynligheten for at kvinnene, for eksempel, har fått barn nummer tre øker med økende verdi på den uavhengige variabelen. Dersom sentralitet har en signifikant positiv effekt i logitmodellen innebærer det at sannsynligheten for at en kvinne har fått barn nummer tre øker for kvinner bosatt i sentrale strøk sammenlignet med kvinner som er bosatt i ikke sentrale strøk. En annen måte å presentere resultatene på er å beregne predikerte sannsynligheter ved å gjøre bruk av formel 1.

En tredje måte er å tolke logitkoeffisientene gjennom oddsratio. Oddsratioen (forholdet mellom to odds) viser hvor mange ganger større eller mindre odds er for verdien ja på den avhengige variabelen sammenlignet med referansegruppen nei. Odds betyr her andelen som for eksempel har fått barn nummer tre dividert med andelen som ikke har fått barn nummer tre. Det vil med andre ord si forholdet mellom sannsynligheten for å ha fått barn nummer tre og sannsynligheten for ikke å ha fått barn nummer tre. Den estimerte endringen i oddsratioen anslår hvor mye høyere eller lavere den relative sjansen for å ha fått barn nummer tre (relativ til de som ikke har fått barn nummer tre) når en sammenligner en gruppe med en referansegruppe.

Et eksempel er kvinner bosatt i sentrale strøk i forhold til referansegruppen ikke sentrale strøk. Hvis de to gruppene er helt like blir den relative sjansen lik en. Tallet 0,84¹ for kvinner bosatt i sentrale strøk for fødselskohortene 1958-62 betyr at den relative sjansen for å ha fått barn nummer tre er 0,84 ganger større for kvinner bosatt i sentrale strøk enn for kvinner bosatt i ikke sentrale strøk. Dette vil si at den relative sjansen for å ha fått barn nummer tre er 16 prosent ($1 - \exp\beta$) mindre for kvinner bosatt i sentrale strøk enn for kvinner bosatt i ikke sentrale strøk.

¹Tallet er hentet fra tabell 3 – Relativ sjanse for tredjefødsel blant de som har fått barn nummer to målt ved 35 års alder etter sentralitet.

Vedlegg B

Vedleggstabeller

Vedleggstabell 1. Samlet fruktbarhetstall, etter fylke

Fylke	Årsgjennomsnitt			
	1971-1975	1981-1985	1991-1995	1997
Hele landet	2,24	1,68	1,88	1,86
Østfold	2,13	1,54	1,72	1,73
Akershus	2,06	1,54	1,82	1,83
Oslo	1,67	1,38	1,71	1,70
Hedmark	2,08	1,52	1,75	1,66
Oppland	2,19	1,53	1,72	1,71
Buskerud	2,11	1,59	1,74	1,77
Vestfold	2,13	1,57	1,78	1,82
Telemark	2,18	1,66	1,77	1,71
Aust-Agder	2,47	1,86	1,89	1,92
Vest-Agder	2,52	1,92	2,02	1,95
Rogaland	2,54	1,98	2,13	2,10
Hordaland	2,43	1,83	2,02	1,95
Sogn og Fjordane	2,69	1,97	2,11	2,07
Møre og Romsdal	2,48	1,88	1,97	1,94
Sør-Trøndelag	2,37	1,67	1,90	1,86
Nord-Trøndelag	2,51	1,83	2,00	1,98
Nordland	2,45	1,80	1,97	1,99
Troms	2,54	1,77	2,00	1,87
Finmark	2,73	1,80	2,06	2,11

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 2. Gjennomsnittsalder ved første fødsel, etter fylke

Fylke	1971-1975	1981-1985	1991-1995	1997
Hele landet	23,77	25,10	26,61	27,35
Østfold	23,54	24,89	26,26	27,05
Akershus	24,81	26,20	27,98	28,90
Oslo	25,18	26,71	28,21	28,98
Hedmark	23,75	25,12	26,54	27,20
Oppland	23,71	25,15	26,45	27,22
Buskerud	23,82	25,41	26,77	27,80
Vestfold	23,62	25,11	26,59	27,28
Telemark	23,49	24,84	26,06	26,79
Aust-Agder	23,78	24,93	26,11	26,52
Vest-Agder	23,81	24,70	26,16	26,43
Rogaland	23,45	24,52	26,02	26,48
Hordaland	23,78	24,82	26,19	26,87
Sogn og Fjordane	23,84	24,91	26,41	26,56
Møre og Romsdal	23,22	24,51	25,92	26,34
Sør-Trøndelag	23,41	24,86	26,32	26,74
Nord-Trøndelag	22,92	24,19	25,44	25,81
Nordland	22,83	24,05	25,44	26,07
Troms	22,92	24,48	25,99	27,20
Finmark	22,41	23,92	25,45	26,00

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 3. Andel som var 22 år eller yngre ved første fødsel, etter fylke

Fylke	1971-1975	1981-1985	1991-1995	1997
Hele landet	48,21	35,26	23,50	16,43
Østfold	49,40	35,61	24,05	18,88
Akershus	35,47	23,61	12,93	9,76
Oslo	33,16	23,22	15,04	10,63
Hedmark	48,09	34,24	23,33	17,17
Oppland	48,86	35,20	23,60	17,49
Buskerud	45,96	31,60	21,23	16,43
Vestfold	49,30	32,93	21,47	19,33
Telemark	51,03	36,62	27,65	21,59
Aust-Agder	48,26	36,00	27,14	24,35
Vest-Agder	46,42	38,09	25,84	23,80
Rogaland	52,10	39,78	26,14	23,30
Hordaland	48,54	37,81	27,09	22,52
Sogn og Fjordane	48,98	37,83	24,29	22,68
Møre og Romsdal	55,34	40,17	28,40	24,89
Sør-Trøndelag	52,69	38,48	24,30	19,88
Nord-Trøndelag	56,70	44,20	32,94	28,48
Nordland	59,58	47,45	34,51	27,93
Troms	58,27	43,66	30,00	20,48
Finnmark	65,30	47,85	33,98	31,34

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 4. Andel som var 33 år eller eldre ved første fødsel, etter fylke

Fylke	1971-1975	1981-1985	1991-1995	1997
Hele landet	2,96	5,14	9,44	11,65
Østfold	2,29	4,02	7,59	8,70
Akershus	3,76	6,55	12,52	17,05
Oslo	5,08	10,07	16,28	18,78
Hedmark	2,63	4,88	8,69	10,14
Oppland	3,09	5,01	8,24	9,05
Buskerud	2,57	5,66	9,69	13,98
Vestfold	2,53	4,17	8,20	11,02
Telemark	2,72	4,83	7,78	9,85
Aust-Agder	2,90	4,51	8,45	7,65
Vest-Agder	2,65	4,56	8,11	8,85
Rogaland	2,51	3,68	6,84	8,81
Hordaland	3,20	4,40	8,25	10,57
Sogn og Fjordane	3,85	4,94	8,81	8,92
Møre og Romsdal	2,41	4,10	7,65	6,80
Sør-Trøndelag	2,90	4,69	7,93	7,96
Nord-Trøndelag	1,83	3,01	5,98	6,13
Nordland	1,81	3,66	6,88	7,49
Troms	2,52	4,89	8,64	12,07
Finnmark	2,55	3,80	7,23	8,99

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 5. Kvartialder i fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1963-67, etter fylke

Fylke	1943-1947	1953-1957	1963-1967
Hele landet	20,37	20,65	22,23
Østfold	19,98	19,99	21,92
Akershus	21,04	21,77	23,56
Oslo	21,58	23,38	25,76
Hedmark	20,17	20,15	22,00
Oppland	20,17	20,01	22,13
Buskerud	20,37	20,38	22,50
Vestfold	20,28	20,20	22,08
Telemark	20,05	20,00	21,57
Aust-Agder	20,53	20,23	21,58
Vest-Agder	20,46	20,40	21,70
Rogaland	20,29	20,17	21,65
Hordaland	20,58	20,30	21,81
Sogn og Fjordane	20,60	20,46	21,54
Møre og Romsdal	20,27	19,71	21,11
Sør-Trøndelag	20,12	19,93	21,78
Nord-Trøndelag	19,97	19,47	20,75
Nordland	19,71	19,38	20,80
Troms	19,83	19,69	21,35
Finnmark	19,57	18,98	21,09

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 6. Medianalder i fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1963-67, etter fylke

Fylke	1943-1947	1953-1957	1963-1967
Hele landet	22,91	23,92	25,92
Østfold	22,53	23,12	25,05
Akershus	23,85	25,57	26,84
Oslo	25,25	28,43	30,92
Hedmark	22,74	23,71	25,31
Oppland	22,73	23,49	25,38
Buskerud	22,98	23,98	25,93
Vestfold	22,50	23,52	25,34
Telemark	22,45	23,18	24,89
Aust-Agder	23,00	23,29	24,94
Vest-Agder	22,90	23,50	24,99
Rogaland	22,57	23,12	24,05
Hordaland	22,91	23,62	25,49
Sogn og Fjordane	22,95	23,48	25,29
Møre og Romsdal	22,50	22,63	24,45
Sør-Trøndelag	22,37	23,28	25,34
Nord-Trøndelag	21,97	22,07	23,82
Nordland	21,80	22,19	24,04
Troms	21,85	22,95	25,14
Finnmark	21,48	21,99	24,69

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 7. Gjennomsnittlig antall måneder mellom første og andre fødsel i fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke

Fylke	1943-1947		1953-1957		1958-1962	
	35 år	40 år	35 år	40 år	35 år	40 år
Hele landet	37,36	45,55	45,55	44,67	44,67	
Østfold	39,69	47,69	47,69	47,27	47,27	
Akershus	38,87	45,09	45,09	43,05	43,05	
Oslo	39,72	45,15	45,15	43,03	43,03	
Hedmark	36,71	44,40	44,40	44,75	44,75	
Oppland	36,26	43,65	43,65	43,69	43,69	
Buskerud	38,30	46,52	46,52	44,48	44,48	
Vestfold	38,67	46,89	46,89	44,07	44,07	
Telemark	37,62	46,35	46,35	45,59	45,59	
Aust-Agder	35,40	41,56	41,56	41,74	41,74	
Vest-Agder	35,01	42,19	42,19	41,33	41,33	
Rogaland	35,20	42,08	42,08	41,49	41,49	
Hordaland	36,32	43,92	43,92	43,07	43,07	
Sogn og Fjordane	33,53	42,01	42,01	41,73	41,73	
Møre og Romsdal	35,33	45,47	45,47	45,09	45,09	
Sør-Trøndelag	38,02	46,85	46,85	47,34	47,34	
Nord-Trøndelag	36,01	45,58	45,58	46,17	46,17	
Nordland	37,67	50,26	50,26	50,79	50,79	
Troms	38,47	53,38	53,38	51,73	51,73	
Finnmark	35,92	53,21	53,21	53,80	53,80	

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 8. Andel med to barn av de som har fått ett barn for fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62, etter fylke

Fylke	1943-1947		1953-1957		1958-1962	
	35 år	40 år	35 år	40 år	35 år	40 år
Hele landet	85,6	87,0	80,5	83,5	79,9	
Østfold	84,5	85,8	80,1	82,3	79,1	
Akershus	82,6	84,4	77,3	81,1	77,0	
Oslo	74,4	76,3	66,7	71,7	66,0	
Hedmark	84,1	85,4	78,8	81,2	81,0	
Oppland	85,8	86,8	81,0	83,3	79,9	
Buskerud	84,0	85,4	78,8	81,7	78,4	
Vestfold	86,8	87,9	82,1	84,6	81,2	
Telemark	87,0	88,2	81,0	83,4	81,2	
Aust-Agder	88,7	89,9	84,3	86,6	83,2	
Vest-Agder	89,8	91,0	85,8	87,7	84,3	
Rogaland	90,2	91,9	86,3	88,7	85,0	
Hordaland	88,4	89,7	83,6	86,6	83,4	
Sogn og Fjordane	90,3	91,8	86,4	89,0	86,0	
Møre og Romsdal	89,4	90,3	85,9	88,5	85,3	
Sør-Trøndelag	86,8	88,3	80,3	84,0	80,1	
Nord-Trøndelag	89,9	91,2	85,9	87,9	85,8	
Nordland	87,6	89,0	82,0	84,7	81,8	
Troms	87,0	88,7	77,4	81,0	78,5	
Finnmark	87,4	88,7	78,3	80,6	78,2	

Kilde: Befolkningsstatistikksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Vedleggstabell 9. Andel med tre barn av de som har fått to barn for fødselskohortene 1943-47, 1953-57 og 1958-62 etter fylke

Fylke	1943-1947		1953-1957		1958-1962
	35 år	40 år	35 år	40 år	35 år
Hele landet	44,9	47,4	37,9	42,5	40,9
Østfold	39,6	41,9	29,8	33,6	31,4
Akershus	32,1	34,6	29,8	34,8	31,9
Oslo	29,7	32,0	30,8	35,0	32,3
Hedmark	41,5	43,4	31,0	35,5	34,8
Oppland	43,5	45,7	33,5	37,7	36,8
Buskerud	36,7	39,1	31,2	35,8	34,4
Vestfold	40,0	42,3	31,8	35,9	35,6
Telemark	43,9	46,2	34,3	37,7	38,8
Aust-Agder	51,8	55,0	44,8	48,5	46,5
Vest-Agder	55,1	58,1	47,0	51,3	48,6
Rogaland	54,6	57,3	47,7	52,3	51,1
Hordaland	50,6	53,2	43,9	49,3	48,5
Sogn og Fjordane	58,8	62,4	51,8	57,7	55,2
Møre og Romsdal	55,4	58,6	47,0	51,7	50,0
Sør-Trøndelag	45,3	47,6	34,7	39,6	39,5
Nord-Trøndelag	53,0	56,2	42,9	47,4	46,3
Nordland	53,8	56,3	41,5	46,5	44,6
Troms	53,5	55,6	37,1	43,1	41,3
Finnmark	59,9	61,9	43,0	47,8	45,3

Kilde: Befolkningsstatistiksystemet (BEBAS), Statistisk sentralbyrå.

Tidligere utgitt på emneområdet *Previously issued on the subject*

Norges offisielle statistikk (NOS)

C488 Befolkningsstatistikk 1997 Hefte III Oversikt.

Aktuelle befolkningstall

4/98 Fødte 1997

Rapporter (RAPP)

94/27 Brunborg, H. and S. E. Mamelund (1994):
Kohort- og periodefruktbarhet i Norge 1820-
1993.

Sosiale og økonomiske studier (SØS)

81 Blom S., T. Noack and L. Østby (1993):
Giftermål og barn - bedre sent enn aldri?

90 Kravdal, Ø. (1994): Sociodemographic Studies
of Fertility and Divorce in Norway with
Emphasis on the Importance of Economic
Factors.

Samfunnsspeilet

5/98 Lappegård, T. (1998): "Større ulikhet i
barnetall", Samfunnsspeilet

2/99 Lappegård, T. (1999): "Geografi og kjærlighet",
Samfunnsspeilet

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter*Recent publications in the series Reports*

Merverdiavgift på 23 prosent kommer i tillegg til prisene i denne oversikten hvis ikke annet er oppgitt

- 98/8 A. Langørgen og R. Aaberge: Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. 1998. 60s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4535-4
- 98/9 A. Thomassen og R. Jensen: Kvadratmeterpriser for skolebygg. 1998. 24s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4539-7
- 98/10 K. Ibenholt og H. Wiig: Massebalanse i den makroøkonomiske modellen MSG-EE. 1998. 49s. 110 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4541-9
- 98/11 H. Bild, J.E. Finnvoold, K.K. Lie, R. Nordhagen og A. Schjalm: Hvordan møter småbarnsfamiliene helsetjenesten? 1998. 99s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4550-8
- 98/12 D. Roll-Hansen: Informasjonsteknologi i lærerutdanninga. 1998. 56s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4554-0
- 98/13 A. Langørgen: Virkninger av lokalt bosettingsmønster på kostnader i kommunal tjenesteyting. 1998. 32s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4555-9
- 98/14 Ø. Landfald og M. Bråthen: Evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak: Dokumentasjon og analyse. 1998. 53s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4561-3
- 98/15 T.I. Tysse og N. Keilman: Utvandring blant innvandrere 1975-1995. 1998. 160s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4581-8
- 98/16 S. Blom: Levekår blant ikke-vestlige innvandrere i Norge. 1998. 81s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4582-6
- 98/17 J. Epland: Endringer i fordelingen av husholdningsinntekt 1986-1996. 1998. 65s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4584-2
- 98/18 K. Lund: Inntektsfordelinga i den norske landbruksbefolkninga og fordelingseffektar av direkte støtteordningar. 1998. 46s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4585-0
- 98/19 H.K. Reppen: Bruk av folkebibliotek 1998. 1998. 46s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4586-9
- 98/20 Ø. Landfald og M. Bråthen: Registerbasert evaluering av ordinære arbeidsmarkedstiltak 1996: Overgang til jobb og utdanning. 1998. 48s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4596-6
- 98/21 J. Møen: Produktivitetsutviklingen i norsk industri 1980-1990 - en analyse av dynamikken basert på mikrodata. 1998. 85s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4597-4
- 98/22 K. Flugsrud og G. Haakonsen: Utslipp til luft fra utenlandske skip i norske farvann 1996 og 1997. 1998. 37s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4599-0
- 98/23 E. Nørgaard: The Norwegian Balance of Payments: Sources and methods. 1998. 72s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4600-8
- 98/24 H. Hungnes: Imperfeksjoner i kapital-markedet. 1998. 37s. 100 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4602-4
- 98/25 T. Løwe: Levekår i landbruket: En studie av landbruksbefolkningens levekår. 1998. 181s. 220 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4603-2
- 99/1 A.C. Hansen: Fremskrivning av støybelastning for veitrafikk. 1999. 31s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4659-8
- 99/2 T.W. Bersvendsen, J.L. Hass, K. Mork og B.H. Strand: Ressursinnsats, utslipp og rensing i den kommunale avløpssektoren, 1997. 71s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4663-6
- 99/3 P. Boug: Modellering av faktoreterspørsmål. 1999. 60s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4665-2
- 99/4 R. Jensen: Beregning av usikkerhet for boligprisindeksene på grunn av frafall. 1999. 25s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4669-5
- 99/5 K.E. Rosendahl: Vurdering av skadefunksjonsmetoden til bruk på vegprosjekt - en case-studie. 1999. 38s. 125 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4670-9
- 99/6 A.G. Hustoft, H. Hartvedt, E. Nymoen, M. Stålnacke og H. Utne: Standard for økonomiske regioner: Etablering av publiseringsnivå mellom fylke og kommune. 1999. 76s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4671-7

B

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg-og abonnementservice
N-2225 Kongsvinger

Telefon: 62 88 55 00
Telefaks: 62 88 55 95
E-post: salg-abonnement@ssb.no

eller:

Akademika – avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4673-3
ISSN 0806-2056

Pris kr 140,00 inkl. mva.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway